

EVANGELISATIE EN OPWEKKING

IN RUSLAND

DOOR

J.A. BAAIJENS

KAPELLE - 1994

KORTE SAMENVATTING
(VOOR OP HET KAFT)

Binnen het kader van het thema "evangelisatie en opwekking" wordt in dit boek de aangrijpende (ontstaans)geschiedenis verhaald van de stundisten, baptisten en evangelie-christenen in Rusland.

Er zijn grote wonderen gebeurd in dit land!

We zien bijvoorbeeld Gods krachtig handelen, als er in 15 jaar tijds 240.000 mensen worden gedoopt - en dat terwijl er na de Stalinistische vervolgingen nog maar zo'n 300.000 baptisten en evangelie-christenen waren overgebleven.

De enorme, verbazingwekkende evangelisatiedrang van deze gelovigen en hun zoeken naar wegen en middelen om Gods Woord door te geven, vragen onze navolging.

Naar aanleiding van de opwekkende voorbeelden worden dan ook steeds weer praktische evangelisatielessen en persoonlijke aansporingen gegeven. Het boek is bedoeld om het (persoonlijk) evangelisatiewerk te stimuleren. Daarbij wordt ons getoond hoe de Heere God bekeringen en opwekkingen werkt, en ook hoe Hij Zijn werk in de vervolgingen heeft gelouterd en bewaard.

We zien in dit boek verder Gods wonderlijk handelen in het bewogen geschiedenisverhaal van de Rusland-Duitsers.

We hopen dat dit werk een middel mag zijn voor een persoonlijke opwekking en dat we hierdoor nog meer biddend mogen uitzien naar Gods overvloedige zegen. De Heere is machtig om ook bij ons in het Westen een opwekking te geven!

J.A. Baaijens (1956) is godsdienstdocent en schrijver van een aantal boeken op het gebied van (reformatorische) opwekking en voor jongeren.

INHOUDSOPGAVE

1. GEESTELIJKE OPWEKKINGEN

DE LEVENSBRON - DE BIJBEL OPEN - NODIGINGEN EN BELOFTEN -
GEEF HET WOORD DOOR! - DROGE GEBIEDEN - GEESTELIJKE
LEEGTE - GEEN BOODSCHAP MEER - STROMEN VAN LEVEND WATER -
OPWEKKENDE VOORBEELDEN

2. BIJBELVERSPREIDING EN EVANGELISATIE IN RUSLAND TIJDENS TSAAR ALEXANDER I (VAN 1801-1825)

EVANGELISATIE VERBODEN - TSAAR ALEXANDER I - DE TSAAR EN
DE BARONES - HET RUSSISCH BIJBELGENOOTSCHAP -
VORST ALEXANDER GOLICYN - GOSSNER EN LINDL - EEN NIEUWE
HERVORMING? - GROTE TEGENSTAND - BIJBELGENOOTSCHAP
VERBODEN - NIET TEVERGEEFS - DUITSSPREKENDE GEMEENTEN

3. BIJBELVERSPREIDER JOHN MELVILLE

VOORZICHTIG - ALLEEN GODS WOORD - GESCHILPUNTEN -
EEN GOED VOORBEELD - GOEDE NAVOLGING! - NIET STRIJDEN MAAR
GETUIGEN - DE BEVRIJDENDE WAARHEID - EVANGELISATIE IN EIGEN
KRING - EVANGELISATIE VOOR RK-GEBIEDEN -
EVANGELISATIEVOORWAARDEN - BLIJVENDE VRUCHT

4. EVANGELIST KASCHA-JAGUB

NAAR RUSLAND - NATIONAAL PREDIKER - DE RUSSEN EEN RUS -
GRATIS VOOR U! - UIT LIEFDE - BROOD OP HET WATER -
UITERLIJKE OMSTANDIGHEDEN - LIEFELIJKE BOODSCHAPPERS -
HEBT U VREDE?

5. DUITSE STUNDISTEN

EEN GOED GETUIGENIS - HET ONTSTAAN - HERVORMDE
GEZELSCHAPPEN - OPWEKKEND - EVANGELISATIE STRAFBAAR -
EEN EVANGELISEREND VOORBEELD - EEN LEESBARE BRIEF - EEN
HEILIGE WANDEL - VREEMDELINGEN OP AARDE - BEÏNVLOEDING -
DUITSE KOLONISTEN - GODSDIENSTIGE MOTIEVEN -
EEN TOEVLUCHTSOORD - EEN GESCHIEDENIS VAN OPWEKKINGEN -
DE GEÏSOLEERDE VROMEN - VEEL OVEREENKOMSTEN - DODE
ORTHODOXIE - GELOOF HET! - GODS WERK GAAT DOOR! - ONZE
SCHULD - GELOVEN WE? - DORSTEN WE? - EEN TWEDE BEKERING -
DE KOLONISTEN - PREDIKANTENTEKORT - GROTE AFSTANDEN -
JOHANN BONEKEMPER (1796-1854) - GEREFORMEERDE GEMEENTEN
IN RUSLAND - OPWEKKING TE ROHRBACH - DE STUNDEN - EEN
GODSDIENSTIGE GEWOONTE - KARL BONEKEMPER –
HET EVANGELIE OOR RUSSEN - EDUARD WÜST –
INVLOED OP MENNONIETEN - MENNONIETEN

6. RUSSISCHE STUNDISTEN

EEN SNELLE UITBREIDING - BOER BALADAN - WERELDWIJDE

BEKENDHEID - INVLOED VAN DE WOLGA-DUITSERS - PETER LYSENKO
- EEN GOEDE UITWERKING - VERBODEN TE ROKEN! –
IJVER EN WELVAART - EERST GEEN AFSCHIEDING –
TOENEMENDE BIJBELKENNIS - VERWIJDERING –
AFSCHIEDING - GODSDIENSTOEFENINGEN

7. BAPTISTEN

NAAR HET BAPTISME - TSYMBAL - DOOP EN AFSCHIEDING -
DE ZELFSTANDIGE STUNDISTEN - GRAAF TOLSTOI -
VIJANDEN VAN DE STAAT - ALLERLEI STUNDISTEN

8. BIJBELVERTALING EN -VERSPREIDING

TIJDENS TSAAR ALEXANDER II (1855-1881)

GODS LEIDING - GEESTELIJK POMPEN - EEN KRACHTIG GEBED -
EEN GELOVIG GEBED - OPMERKEN EN GEHOORZAMEN -
HET GEBED DES HEEREN

9. MOLOKANEN EN BAPTISTEN

DE MOLOKANEN - BIJBELVERSPREIDERS -
HUN LEER EN (GEMEENTE)LEVEN - DE VOORTREKKERS -
"HET GELUK VAN HET VERLOREN LEVEN" - PAVLOV

10. RJABOSJAPKA

MACHTIG IN DE SCHRIFTEN - VERANTWOORDING VOOR DE TSAAR -
VOOR DE AARTSBISSCHOP

11. DE GROEI NAAR EENHEID

"OPDAT ZIJ ALLEN één ZIJN" - LIEFDE EN EENHEID -
"ZIENDE OP JEZUS" - VRUCHT DRAGEN!

12. LORD RADSTOCK EN DE RUSSISCHE EDELEN

LORD RADSTOCK - EVANGELISATIEMEETINGS IN SALONS -
GEDRONGEN DOOR DE LIEFDE VAN CHRISTUS - BEZIELD MET
GEESTELIJKE KRACHT - DE WAARHEID GETUIGENIS GEVEN -
OM TE BEHOUDEN - LIEFDE TOT DE MENSEN -
GEESTELIJKE VRUCHT BIJ RUSSISCHE EDELEN

13. KOLONEL PASHKOV EN DE EVANGELIE-CHRISTENEN

PASHKOV - EEN EVANGELISATIECENTRUM - OPWEKKINGSLIEDEREN -
ZONDAGSSCHOOLWERK - LIEFDADIGHEIDSWERK –
BIJBEL- EN LEKTUURVERSPREIDING - F.W.BAEDEKER –
GRAAF L.N.TOLSTOJ

14. ZENDINGSDRANG EN OPWEKKINGEN

BEGINNEND GEMEENTELEVEN - GEORGE MÜLLER -
EEN ZENDINGSGEEST - ARBEIDERS IN DE WIJNGAARD - JEZELF
VERLIEZEN - ALS HET TARWEGRAAN - VEEL VRUCHT DRAGEN! -
GEZEGENDE EN ZEGENENDE ZIELEN - DE KRACHT VAN DE

HEILIGE GEEST - OPWEKKENDE GEESTELIJKE ERVARINGEN -
NAAR DE SCHRIFT! - VOORBEELDEN UIT DE KERKGESCHIEDENIS -
BIJ VERSCHILLENDE KERKGENOOTSCHAPPEN - ANDREW MURRAY -
DE OPWEKKING TE WORCESTER - OOK VIA EEN GELEIDELIJKE WEG -
ERVARINGEN UIT DE NADERE REFORMATIE - TIJDENS CATECHISATIE

15. GELOOFSEVERVOLGINGEN ONDER POBEDONOSZEW (VAN 1880-1905)

POBEDONOSZEW - MAATREGELLEN TEGEN STUNDISTEN -
DE PSALMZINGENDE STUNDIST - NUTTELOZE PROCESSEN -
PROPAGANDA - "MONNIKENWERK" - ANDERE MIDDELEN -
OVERHEIDSMATREGELLEN - EEN WET TEGEN DE STUNDISTEN -
EEN ZWARE LIJDENSWEG - INTERNATIONALE BEKENDHEID -
VERDERE ONTWIKKELINGEN - DE BEKWAME TIJD UITKOPEN! -
ZIJN WIJ GETUIGEN? - MAATREGELLEN TEGEN PASHKOV -
KONTAKTEN MET DE STUNDISTEN - OP ZOEK NAAR EENHEID -
ERNSTIGE VERMANINGEN - POGINGEN TOT SAMENWERKING -
VOOR DE MINISTER VAN JUSTITIE - VERBANNEN - BLIJVENDE
VRUCHT EN VOORTGANG - "ZALIG ZIJN DE VERVOLGDEN" -
GEHEIME SAMENKOMSTEN - PROCHANOV - SCHEIDING TUSSEN
DUITSE EN RUSSISCHE BAPTISTEN - GODS LEIDING MET
RUSLAND-DUITSE - HET MACHTSEINDE VAN EEN
GELOOFSEVERVOLGER

16. GELOOFSEVRIJHEID EN GROEI NA 1905

HET TOLERANTIE-EDICT VAN 1905 - NIEUWE MOGELIJKHEDEN EN
AKTIVITEITEN - EEN ENORME GROEI - "IEDERE BAPTIST EEN
ZENDELING" - OPNIEUW BEPERKINGEN

17. EVANGELISATIE IN OORLOGSTIJD (VAN 1914 - CA.1920)

OORLOG MET DUITSLAND - KRIJGSGEVANGENEN - HET BEGIN VAN
ZEGENRIJKE JAREN - EVANGELISATIE ONDER RUSSISCHE
GEVANGENEN - HET GROTE RELIGIEUZE ONTWAKEN -
DE COMMUNISTISCHE REVOLUTIE - RODE EN WITTE LEGERS -
25 MILJOEN SLACHTOFFERS - JUDITH - DE HEERE ROEPT! WIE
WIL GAAN? - IK BEN BEREID - DE ZENDINGSREIS MET JUDITH -
WONDERLIJK GENEZEN - GEZEGENDE ARBEID -
BIDDEND VOOR HAAR MOORDENAARS - EN WIJ?! -
EVANGELISEREN IS CONFRONTEREN! - HET ZWAARD DES GEESTES

18. PROCHANOV EN DE EVANGELISCHE ONTWIKKELINGEN

ZOEKEND NAAR EENHEID - PUBLIKATIES - LIEDEREN -
EVANGELISEREND ZINGEN - BAPTISTEN EN EVANGELIE-CHRISTENEN -
SAMEN OP HET BAPTISTENCONGRES - BEKENDE BAPTISTEN UIT DIE
TIJD - DEMOCRATISCH GEORGANISEERD - VRUCHTELOZE POGINGEN -
DE COMMUNISTISCHE "BEVRIJDING" - GODSDIENSTVRIJHEID -
HERVORMINGSGOGINGEN - PROBLEMEN OM HET PACIFISME -
CHRISTELIJK COMMUNISME - EVANGELSK - CHRISTELIJKE
LANDBOUWNEDERZETTINGEN

19. EVANGELISATIE EN OPWEKKING IN DE TWINTIGER JAREN

EVANGELISTEN - GROEI-PROBLEMEN - BIJBEL- EN
LEKTUURVERSPREIDING - OPLEIDING EN TRAINING -
DE ZENDINGSREIS MET FEDOSSEJEV - EEN WELKOM VOOR HET
EVANGELIE?! - EEN WELMENEND AANBOD VAN GENADE - HET
VOORBEELD VAN DE OESTER - EEN TOTALE OMKEER - ZO SPOEDIG
MOGELIJK NAAR CHRISTUS! - DE REDE VAN EVANGELIST FEDOSSEJEV
- HET WERK VAN DE HEILIGE GEEST - CHARLES G. FINNEY - HOE ZE
TOT DE ZALIGMAKER KWAMEN - EEN RIJK GEZEGENDE ZENDINGSREIS -
VOORTGAANDE VRUCHT - EEN HARTELIJKE AANBEVELING! - EEN NIET
TE STUITEN EVANGELISATIEDRANG - DE CHRISTELIJKE LOOPBAAN -
OVERVLOEDIG ZIJN! - NIET IN EIGEN KRACHT - EEN MACHTIGE
HEILAND! - GROEIENDE EVANGELIE-GEMEENTEN

20. DE STALINISTISCHE VERVOLGINGEN IN DE DERTIGER JAREN

PROCHANOV IN HET WESTEN GEBLEVEN - DE STALINISTISCHE
MAATREGELLEN - STALIN - ONVERWACHTS - NA "HET GOUDEN
DECENNIUM" - EEN NIEUWE WET - MAATREGELLEN TEGEN BAPTISTEN -
NIKOLAI ODINTSOV - ODINTSOVS GEVANGENISBRIEF - HET LEVEN
VERLIEZEN OF BEHOUDEN?! - EEN "TESTCASE" - HOE HET DE
BAPTISTEN-UNIE VERDER VERGING - HET WEDERVAREN VAN DE UNIE
VAN EVANGELIE-CHRISTENEN - EEN GOEDE LES VOOR STALIN

21. EENHEID, EVANGELISATIE EN OPWEKKING IN DE VEERTIGER JAREN

NAAR ELKAAR GEDREVEN - SAMENWERKING EN VERENIGING -
HOE NU VERDER? - WEER OPWEKKINGEN - GEBREK AAN BIJBELS EN
OUDERLINGEN - EEN GROTE GEESTELIJKE HONGER - WIE DE HEERE
WIL EN KAN GEBRUIKEN - BEN JE BEREID EN BESCHIKBAAR?! -
EEN 8-JARIGE "EVANGELIST" - DE OPWEKKING IN WALDHEIM -
REIZENDE EVANGELISTEN - ER IS EEN GENADIG GOD! - VOORTGAANDE
GROEI - GODS VERKIEZEND HANDELEN - HET EVANGELIE KOMT OOK
TOT JOU! - AANVAARDEN OF VERWERPEN! - OPNIEUW VERVOLGINGEN

22. DE OPWEKKING IN DE VIJFTIGER JAREN

EEN PERIODE VAN GROTERE VRIJHEID - VRIJGELATEN PREDIKERS

23. DE RUSLAND-DUITERS

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS - VERDREVEN EN VERBANNEN DOOR
STALIN - HET VERHAAL VAN DE RUSLAND-DUITSER JOHANN JUNDT -
JAKOB ESAU - AMNESTY VOOR RUSLAND-DUITERS -
VERDRUKT EN GELOUTERD - REIZENDE EN PREDIKENDE
RUSLAND-DUITERS - KERKELIJK DAKLOZE EN VERSTROOIDE
CHRISTENEN - DE DUITSE LUTHERANEN - DE DUITSE MENNONIETEN -
WEER EEN ENORME GROEI

24. GROEIEN IN DE VERDRUKKING

VERVOLGING EN AFSCHEIDING ONDER CHROESJTSJOV - GROEIEN
IN DE VERDRUKKING - GEZEGENDE NIEUWJAARSWEEKEN -
VINDINGRIJKE EVANGELISTEN - TIJDENS KINDERVERJAARDAGEN -
TIJDENS ZANGREPETITIES - TIJDENS BRUILOFTEN EN
BEGRAFENISSEN - RICHARD WURMBRAND - EEN GROOT VERSCHIL

25. OPWEKKING OM TE EVANGELISEREN

ZENDING ONDER RUSSISCHE SOLDATEN - ONDERDRUKTE BLIJDSCHAP
- ZIELENWINNERS VOOR CHRISTUS - VURIG OF LAUW? -
LIEFDE TOT HET BEHOUD VAN ZIELEN - EEN EVANGELISERENDE
GEMEENTE - MIDDELEN OM TE GEBRUIKEN - ONZE DANKBARE PLICHT!

1. GEESTELIJKE OPWEKKINGEN

In de geschiedenis van het christendom komen we regelmatig geestelijke opwekkingen tegen. We kunnen de loop van deze geschiedenis vergelijken met de loop van rivieren. Rivieren hebben bronnen nodig waaruit ze ontstaan en worden aangevuld. Na verloop van tijd kunnen bronnen uitdrogen en rivieren verzanden. Door menselijk ingrijpen en wanbeleid of door natuurlijke weerstanden kunnen vruchtbare, waterrijke gebieden verdrogen en wegwijnen. Door een overvloedige regen en door nieuwe bronnen kunnen de rivieren weer worden gevuld en de vruchtbare gevolgen zullen dan niet uitblijven. Zo gaat het ook bij een geestelijke opwekking. We hebben steeds weer een milde, "geestelijke regen" uit de hemel nodig om geestelijke vruchten te kunnen dragen.

DE LEVENSBRON

Toch komen we in de geschiedenis steeds opnieuw menselijke factoren tegen die de bronnen hebben verwaarloosd en toegestopt en de rivieren hebben laten verzanden. Door de "Levensbron", het Woord van God, niet meer het hoogste gezag, het eerste en laatste woord te laten hebben, het einde van alle tegenspraak te laten zijn, heeft men zo vaak al de zegen tegengestaan. Door allerlei overheersende tradities, orthodoxe lege vormen, ceremoniën en liturgieën is het ware geestelijke leven gaan kwijnen en hebben ze het laten uitdrogen.

Hiervan zijn voorbeelden te over, zowel in de rooms-katholieke, oosters-orthodoxe en protestantse kerken. We hebben te waken tegen modernisme, remonstrantisme en dode orthodoxie. Te veel mensen leven uit een bepaalde traditie, naar een bepaalde vorm, lijdelijk en passief, en niet verlangend en hongerig uit Gods Woord.

Waaruit wordt onze geestelijke dorst gelaafd? Hebben wij slechts genoeg aan de vorm, aan onze oude, vertrouwde godsdienst?

Of kunnen we het met niet minder doen dan met de "Levensbron"? Verlangen we de stem van de Heere te horen vanuit Zijn Woord?

DE BIJBEL OPEN

Bij een opwekking is het kenmerkend dat de "Levensbron" weer gaat vloeien. De Bijbel gaat dan weer open. Zoals een bron zich uitstort op de velden, verspreidt Gods Woord zich dan. En er komt een honger en dorst naar de "levende fonteinen", die vanuit de Bijbel in het hart stromen. Bij de Heere is "de fontein des levens" (Ps.36:10a).

Hij laat "stromen van zegen" afdalen. In Ps.65:10 lezen we: "Gij bezoekt het land, en hebbende het begerig gemaakt, verrijkt Gij het grotelijks; de rivier van God is vol van water; wanneer Gij het alzo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed."

NODIGINGEN EN BELOFTEN

Van onze kant dienen wij onze zonden en ons ongeloof aan te merken als oorzaken van geestelijke droogte en onvruchtbaarheid. Voor het ontvangen van zegen hebben we niets om op te pleiten in onszelf, maar we mogen putten uit de rijke bron van Gods beloften in Zijn Woord. In Maleachi 3 vermaant en nodigt de HEERE in vers 7: "Keert weder tot Mij, en Ik zal tot u wederkeren." Hij spoort ons verder aan in vers 10: "...En beproeft Mij nu daarin, zegt de HEERE der heirscharen, of Ik u dan niet opendoen zal

de vensteren van de hemel, en u zegen afgieten, zodat er geen schuren genoeg wezen zullen."

In de Bijbel lezen we steeds weer Gods oproep tot wederkeer en de nodigheden tot Zijn heil, met de daaraan verbonden rijke beloften. Het initiatief gaat van Hem uit. Hij zoekt ons behoud. Een rijke stroom van nodigheden en zegeningen komt vanuit het Evangelie op ons af. Vluchten we er vandaan, of moeten we de tegenstand en uitvluchten opgeven, zodat we eronder vallen en er door overspoeld worden?! Het is zalig om overrompeld en overwonnen te worden door de liefde van Christus. Hij overwint vijanden en vluchtelingen. De Heere overreedt zondaren door Zijn liefde en wordt hen te sterk door Zijn macht. Alle dorstigen worden genodigd, ook als je je geld uitweegt voor hetgeen geen brood is, en als je nog werkt voor hetgeen niet verzadigen kan. Allen die Gods Woord vernemen worden onvoorwaardelijk genodigd tot de stromen van zegen, die de Heere voor niets aanbiedt! (lees dit maar in Jesaja 55).

GEEF HET WOORD DOOR!

Het gaat over allen die Gods Woord horen of lezen. De stromen van zegen vloeien uit Gods Woord. Dit wijst ons op de noodzaak van bijbelverspreiding en evangelisatie. In Romeinen 10:12 leren we dat de Heere rijk is over allen, die Hem aanroepen. In de volgende twee verzen lezen we verder: "Want een iegelijk, die de Naam van de Heere zal aanroepen, zal zalig worden. Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in welken zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt?"

Het is wreed als we Gods Woord niet verspreiden en aanreiken aan hen die de Bijbel niet bezitten en/of niet kennen. Wij hebben hierin een zware verantwoordelijkheid. We laden een grote schuld op ons als we dit nalaten.

De Heere wil dat Zijn Woord zal worden verbreid en verkondigd aan alle soorten mensen, waar dan ook. Paulus leert ons in 1 Tim.2:3-4 dat God, als Zaligmaker, "wil dat alle mensen zalig worden, en tot kennis van de waarheid komen".

De Heere Jezus heeft Zijn volgelingen een blijvende opdracht meegegeven in Markus 16:15, toen hij zei tot Zijn discipelen: "Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen."

DROGE GEBIEDEN

Waar zijn de stromen van zegen zeer nodig?

In het niet in de "dorre vlakten der woestijnen"? Moet er geen water komen in een land, dor en mat, zonder water?

Er zijn beloften in Gods Woord voor "droge gebieden". De HEERE belooft in Jes.44:3: "Want Ik zal water gieten op de dorstigen, en stromen op het droge..."

In Jes.35 vinden we ook beloften van geestelijke regen voor de woestijn, de dorre plaatsen en het dorre land. "In de woestijn zullen wateren uitbarsten, en beken in de wildernis (vers 6)."

Gods reddende boodschap voor zondaren moet doorgegeven worden aan alle mensen; dit is de taak van de gelovige christenen. Er zijn zeer droge gebieden. Dit zijn gebieden waarin door heidendom of dwalingen de kennis van Gods Woord zo goed als ontbreekt. Gods reddende boodschap is daar vrijwel onbekend.

GEESTELIJKE LEEGTE

Vanuit de geschiedenis kunnen we zien dat er gebieden zijn geweest waarin een "geestelijk vacuüm", een geestelijke leegte aanwezig was onder de inwoners. Dit was zo in de tijd van Paulus in het grote Romeinse rijk. Ontheemde slaven en naar waarheid zoekende mensen doolden daar in hun onwetendheid rond. Zo'n tijd is een goede voedingsbodem voor het Evangelie. Dit is ook het geval (geweest) in communistische landen, waarin het Evangelie werd bestreden door atheïsme en materialisme. Mensen worden dan in een hopeloos vacuüm gestort. Wellicht heeft de Heere in Zijn voorzienigheid zo'n leegte laten ontstaan om de volheid van het Evangelie een goede ingang te laten hebben.

In Ps.65 lezen we immers dat Hij het land bezoekt, begerig maakt en het grotelijks verrijkt. Als dit zo is, dan moeten wij zeker Gods Woord brengen naar de gebieden waar een geestelijk vacuüm is te bespeuren.

GEEN BOODSCHAP MEER

In de Russische geschiedenis was dit onder meer ook zo in de negentiende eeuw, toen de Russisch orthodoxe kerk geen duidelijke evangelische boodschap meer had voor de burgers. Tradities en ceremoniën konden de lege harten niet meer vullen. Momenteel kunnen we dit ook opmerken in rooms-katholieke gebieden in West-Europa. Zoals toen in Rusland worden de leken en kerkleden in de rooms-katholieke kerk ook niet onderwezen in de zuivere waarheid van Gods Woord. Twijfel en werkheiligheid worden aangekweekt, maar de volle rijkdom van een om niet aangeboden gerechtigheid en zaligheid wordt helaas niet uitgestald. De innerlijke vrede en het rusten op het volbrachte werk van de Heere Jezus Christus worden veelal niet gekend.

Door een verkeerde voorstelling van zaken worden de stromen van zegen geweerd. De waarheid van het Evangelie moet daarom naar deze lege en droge gebieden worden gebracht.

STROMEN VAN LEVEND WATER

De Heere Jezus geeft stromen van zegen, zoals Hij ons leert in Joh.7:38: "Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien."

We moeten Gods Woord brengen en de dwalenden verklaren, dat er stromen van levend water zijn voor degenen die geloven zoals de Schrift zegt. We mogen de Schrift nazeggen en dan stromen van zegen van de Heere verwachten. Hij wil Zijn eigen Woord door de toepassing van Zijn Heilige Geest zegenen, en wij behoren het daarom zo getrouw mogelijk door te geven en na te vertellen.

OPWEKKENDE VOORBEELDEN

In de kerk- en opwekkingsgeschiedenis zijn er mooie voorbeelden te vinden waarvan wij veel kunnen leren. Er zijn verbanden te zien tussen evangelisatie en opwekking. Waar men het levenwekkende Woord van God bracht en doorgaf, volgden nogal eens stromen van zegen, met name in de droge gebieden.

We willen nu boeiende en opwekkende voorbeelden laten volgen van bijbelverspreiding en evangelisatie, en de daarop volgende geestelijke stromen van zegen. Deze voorbeelden dienen ter navolging. Als we naar een rijke zegen van de Heere verlangen, dan moeten we ons zeker in de weg van gehoorzaamheid stellen.

Laten we daarom kijken naar de wegen die de Heere in het verleden is gegaan in het geven van stromen van zegen en opwekking. Dan mogen we Hem in gehoorzaamheid volgen en zoeken naar nieuwe wegen van opwekking in onze tijd, dit alles in biddend opzien tot de Heere, verlangend, smekend en verwachtend.

2. BIJBELVERSPREIDING EN EVANGELISATIE IN RUSLAND TIJDENS TSAAR ALEXANDER I (VAN 1801-1825)

Eén van de droge gebieden in de negentiende eeuw was het Rusland van de Russisch orthodoxe kerk.

Er werd in de negentiende eeuw bitter weinig gedaan aan de geestelijke ontwikkeling van de gewone leden van deze kerk.

De tsaar was het geheiligde hoofd van de kerk. Vanaf 1721 was er een permanente "heilige synode" over de Russisch orthodoxe kerk aangesteld. De leden van de synode werden steeds door de tsaar benoemd en konden, indien nodig, ook door hem worden afgezet. Deze synode bestond uit hooggeplaatste geestelijken en wereldlijke grootwaardigheidsbekleders, onder leiding van een opperprocurator, gewoonlijk een lid van het ministerie, die, uit naam van de tsaar, een veto kon uitbrengen tegen de synodebesluiten. Deze synode bezat de macht over de Russische staatskerk, waartoe de overgrote meerderheid van het volk behoorde. Dit is van belang om te weten, omdat de synode waakte over vastgestelde verbodsbepalingen en regels, die het de bijbelverspreiding en protestantse evangelisatie behoorlijk moeilijk maakten.

EVANGELISATIE VERBODEN

Het was toen geruime tijd onder meer door protestanten verboden om met woorden of op enigerlei andere wijze een orthodox tot overgang naar hun kerk te verleiden. Deze bepaling was vooral ook gericht op de vele protestante Rusland-Duitsers die er woonden. Er stonden zware straffen op het maken van bekeerlingen uit de orthodoxe gelovigen. Hierdoor was het over het algemeen moeilijk en gevaarlijk om Bijbels te verspreiden en te evangeliseren. Toch zijn er in de negentiende eeuw in Rusland tijden van grotere vrijheid geweest, die dan ook werden benut.

TSAAR ALEXANDER I

In 1813 werd er mede door het toedoen van tsaar Alexander I (die regeerde van 1801-1825) een bijbelgenootschap te Petersburg opgericht. (Deze tsaar steunde het genootschap met een gift van 10.000 roebels.) Alexander had de nederlaag tegen Napoleon en de brand van Moskou op een religieuze wijze beleefd. Dagelijks las hij toen in zijn Franse zakkbijbel. Aan de vooravond van zijn vertrek naar het leger om de Franse troepen te achtervolgen (op 6 december 1812), gaf hij toestemming tot de oprichting van een Russisch bijbelgenootschap, dat de Bijbelvertaling en -verspreiding in Rusland ter hand moest nemen.

DE TSAAR EN DE BARONES

Tsaar Alexander sprak in 1815 op weg naar wenen met barones Julie de Krüdener (1764-1824), die eerder via een contact met moravische broeders (hernhutters) tot geloof was gekomen. Zij sprak daar in een eerste onderhoud drie uur met de tsaar.

Alexander heeft haar toespraak in zijn dagboek als volgt weergegeven - ze zei tegen hem:

"Nee, Sire, gij zijt nog niet genaderd tot de God-mens als een misdadiger die genade komt vragen, gij hebt nog geen genade ontvangen van Hem, Die alleen op aarde macht heeft om zonden te vergeven. Gij zijt nog in de zonde, gij hebt u nog niet vernederd voor Jezus, gij hebt nog niet geroepen als de tollenaar uit het diepst van uw hart: 'O God, ontferm U over mij, een groot zondaar.' En daarom hebt gij nog geen vrede. Luister naar de stem van een vrouw, die ook een groot zondares is geweest, maar die vergeving voor haar zonden heeft ontvangen aan de voet van het kruis van Christus."

Tsaar Alexander mocht later, na het horen van het bericht van de overwinning in de slag bij Waterloo, een rijk getuigenis geven. Hij viel toen op zijn knieën en bad:

"Mijn Heiland is met mij, wat ben ik gelukkig. Ik ben een groot zondaar en Hij wil Zich van mij bedienen om vrede te geven aan alle volken. Och, als alle volken de wegen der Voorzienigheid wilden begrijpen, wat zouden wij gelukkig zijn."

Barones De Krüdener was samen met Alexander in Parijs. De barones hield in haar salon gebedsstonden en politiek-religieuze gesprekken. Na 1816 wijdde ze zich aan evangelisatiewerk, en dat niet meer zozeer in de salons, maar voor duizenden.

Door de politie in Zwitserland en Oostenrijk werd ze telkens weer opgejaagd. Ze maakte ook propaganda voor emigratie naar Rusland. Ze had zo haar gedachten over de komst van het Godsrijk, die vrome emigranten onder de hoede van de tsaar zouden mogen verwachten. Op den duur trok zij zich terug op haar landgoed in Letland.

Daarna stierf zij in 1824, op een reis in Zuid-Rusland, en werd ze op de Krim begraven. In 1825 overleed tsaar Alexander I tijdens een bezoek aan de Krim, waar hij het graf van Julie de Krüdener had bezocht.

HET RUSSISCH BIJBELGENOOTSCHAP

Het bijbelgenootschap in St.Petersburg was een belangrijk ontmoetingspunt van orthodoxen, lutheranen, katholieken en hervormden. Naast bijbelvertaling en -verspreiding werden zondagsscholen gesticht en aan gevangenen Bijbels uitgereikt.

Onder toezicht van de heilige synode werd het Nieuwe Testament in het Russisch vertaald. Metropoliet Philaret was de eerste voorzitter van het vertaalcomité. De toestemming voor een uitgave werd in 1823 gegeven. Voor de verspreiding ervan door het hele land zorgden de 300 afdelingen van het bijbelgenootschap. Daarnaast werden ook andere godsdienstige geschriften uit protestants piëtistische kring vertaald.

VORST ALEXANDER GOLICYN

Golicyn was de eerste voorzitter van het bijbelgenootschap. Hij was een vriend van de tsaar en had aan hem de oprichting ervan voorgesteld. Hij werd daarna ook minister van eredienst. Golicyn stond in nauw contact met de opwekkingsbeweging, terwijl hij probeerde om katholieke en protestantse geestelijken voor Rusland te werven.

GOSSNER EN LINDL

Uit de opwekkingsbeweging in Beieren kwamen priester Ignaz Lindl (in 1819) en zijn vriend Johannes Gossner (een jaar later) naar Rusland. Zij werden met open armen ontvangen.

Na aankomst schreef Gossner: "Zo koud als het klimaat hier is, zo warm voelen de harten." Hij had z'n werkterrein in St.Peterburg en preekte in volle kerken.

Orthodoxen die Duits verstonden kwamen met lutheranen en hervormden bij deze katholieke priester naar de kerk. Daarbij hield hij ook huissamenkomsten.

Een invloedrijk geestelijke vertaalde Gossners boek "De zaligheid van een christen in wiens hart Jezus woont" in het Russisch.

Lindl ging naar Odessa en stichtte in Bessarabië een nieuwe kolonie. Deze kolonie groeide uit tot een geestelijk centrum voor die hele streek. Bovendien mocht de Bazelse zending in het gebied van de Kaukasus zendingswerk beginnen.

EEN NIEUWE HERVORMING?

We laten het in het midden hoe het geestelijk gehalte van hun prediking was, maar het bleek dat het een sterk bevindelijke inslag had vanuit het protestantisme. Vanuit verschillende kanten kwamen protesten. Vooral de vertegenwoordigers van de oude en strenge orthodoxie vreesden dat hun tradities en leeropvattingen zouden worden verdrongen door de protestantse mystici en piëtisten.

In sommige West-Europese kringen droomde men al van een nieuwe hervorming in Rusland. Men juichte echter te vroeg. Een overmoedige uitspraak van een spreker op een vergadering van het Britse bijbelgenootschap wakkerde in Rusland het verzet tegen het werk van het bijbelgenootschap aldaar aan. Deze spreker zou hebben gezegd, "dat het genootschap aan de Russische kerk haar dwalingen zou openbaren, haar geloof zou verlevendigen en spoedig in Rusland een hervorming zou bewerken".

GROTE TEGENSTAND

Uiteindelijk moesten Gossner en Lindl Rusland verlaten. Daarna bleek wel hoe protestants deze predikers al waren. In Duitsland traden ze namelijk toe tot de evangelisch-lutherse kerk, en Gossner mocht er nog z'n bijdrage leveren aan het werk van de inwendige zending.

Tsaar Alexander I bleek helaas te besluiteloos te zijn. Hij was wel vatbaar voor goede indrukken, maar ook voor andere mystieke invloeden. In 1824 werd zijn vriend Golitsyn als minister ten val gebracht. Het voorzitterschap van het bijbelgenootschap legde hij toen ook neer. De kontakten met het buitenland werden verbroken.

BIJBELGENOOTSCHAP VERBODEN

Alexander I werd na zijn dood in 1825 opgevolgd door zijn jongere broer Nicolaas I. In 1826 hief deze tsaar het bijbelgenootschap op, verbood hij de verspreiding van Bijbels in de Russische taal en stelde hij dit zelfs strafbaar. Daarna gingen er vele jaren voorbij waarin maar weinig aan bijbelverspreiding kon worden gedaan.

NIET TEVERGEEFS

Het zaad van Gods Woord was echter gestrooid en had vrucht gedragen. De protestanten leefden afgezonderd van de Russische kerk in hun stadsgemeenten en kolonies verder. Hun invloed op de Russische kerk werd zoveel mogelijk tegengegaan. Maar in hun isolement was daar toch nog de kracht van Gods levenwekkend Woord. In de tweede helft van de negentiende eeuw kon deze kracht weer naar buiten treden.

Gods Woord hield stand te midden van de tegenstand, en de Heere wilde daarna wonderlijke wegen gebruiken om Zijn koninkrijk ook in Rusland uit te breiden.

De bijbelverspreiding en het evangelisatiewerk waren niet tevergeefs geweest en langzaam maar zeker vond het toch z'n voortgang, al was het vaak op een ondergrondse en verborgen wijze. Daarna zijn de vruchten na tientallen jaren op een overvloedige wijze openbaar gekomen. Rusland heeft z'n vele opwekkingen gekend en nog steeds zien we er de wonderen van de Allerhoogste.

We zijn nog maar bij de wortels, maar er zullen nog vele mooie ontwikkelingen plaatsvinden in de opwekkingsgeschiedenis van het Russische volk.

In 1863 kwam er pas weer een Russisch bijbelgenootschap te St.Petersburg tot stand, onder goedkeuring en bescherming van tsaar Alexander II.

DUITSSPREKENDE GEMEENTEN

Wel werd in 1831 het evangelisch bijbelgenootschap opgericht, dat echter slechts werkzaam mocht zijn onder Duitssprekende gemeenten. Vooral bij de Rusland-Duitsers vond de opwekkende uitwerking van Gods Woord nog goede voortgang; dit trad voornamelijk aan het licht bij "de stundisten", een evangelische, bijbelgetrouwe beweging. Daarbij hadden veel Duitse stundisten reformatorische wortels. De Duitse koloniën van Rohrbach en Worms in de vruchtbare steppe van Odessa, vormden zelfs een gereformeerde gemeente. In 1846 ontstond er te Rohrbach en wijde omgeving een geestelijke opwekking. Over de stundisten willen we het verderop meer hebben.

3. BIJBELVERSPREIDER JOHN MELVILLE

Tijdens de regering van Alexander I kwam de Schot John Melville naar Rusland. Meer dan 60 jaar lang heeft hij gedurig met een grote ijver in Zuid-Rusland en de Kaukasus gearbeid als bijbelverspreider en evangelist. Aanvankelijk deed hij dit ruim 20 jaar geheel op eigen kosten, maar sinds 1848 was hij als agent van het Brits en buitenlands bijbelgenootschap werkzaam. In de gebieden waar hij werkte was er geen stad of dorp waar men hem niet kende. Bij de Russen was hij bekend onder de naam Wassilij Iwanowitsch. Melville was een streng-puriteinse presbyteriaan. Hij is steeds ongehuwd gebleven, en heeft zich zoveel mogelijk gewijd aan zijn levensdoel: de Russen bekend te maken met de Heilige Schriften en met de Heere Jezus Christus, Die daarvan het middelpunt is. Zo doorkruiste hij die gebieden en heeft zelfs tijdens de regering van Nikolaas I (1825-1855) kans gezien om aan vele orthodoxen bijbelgedeelten uit te reiken.

VOORZICHTIG

Hij trad bescheiden en voorzichtig op en kreeg het zodoende voor elkaar om zelfs geen enkele keer in botsing te komen met de overheid. Zoals eerder vermeld was het tijdens de regering van tsaar Nikolaas I niet toegestaan om Bijbels in de Russische taal te verspreiden. Het was ook verboden en strafbaar om Russisch orthodoxen naar een andere geloofsrichting te verleiden. Melville maakte echter geen propaganda voor enige kerk of genootschap en hield zich ook niet bezig met het twisten over geschilpunten.

ALLEEN GODS WOORD

Hij wilde niets anders dan de mensen Gods Woord te brengen, en om hun de goddelijke waarheid bekend te maken. Hij was ook geen leerstellig prediker en leverde ook geen geleerde bijbelverklaringen, maar beriep zich enkel op de Bijbel en gaf die de mensen in handen, opdat zij Gods Woord zelf zouden lezen. Als John Melville ergens kwam, bleek er vaak genoeg belangstelling te zijn voor de boodschap die hij mocht brengen. Zowel orthodoxen als mensen van een andere geloofsrichting verzamelden zich om hem.

GESCHILPUNTEN

Tijdens de geestelijke gesprekken kwamen in zo'n gemengd gezelschap ook allerlei geschilpunten aan de orde. Zaken zoals de kinder- en volwassendoop, de besprenging en onderdompeling, het bidden voor gestorvenen en vragen over het avondmaal werden dan door de andersdenkenden besproken, verdedigd en veroordeeld.

Maar Melville liet dan goed merken dat hij daarin geen belangstelling toonde. Het gebeurde dat hij dan gewoon z'n ogen sloot. Wanneer men z'n mening wilde weten over zaken die hij niet duidelijk vanuit de Bijbel kon beantwoorden, wilde hij er ook verder niet op ingaan. De Schrift was voor hem het einde van alle tegenspraak. En alles wat onnodig onenigheid kon oproepen vermeed hij bewust. Als verschillende partijen met afwijkende meningen in zijn gezelschap hun zienswijze met allerlei argumenten verdedigden, bleef Melville veelal zwijgen. Daarna vroeg hij om bepaalde duidelijke teksten daarover voor te lezen. Glimlachend kon hij daaraan dan toevoegen: "Hebt gij dat niet gelezen? Dat is toch heel duidelijk!" Op alle tegenspraak, die dan nog kon volgen, ging hij niet in. Hij beriep zich steeds op Gods Woord en dat vond hij genoeg.

EEN GOED VOORBEELD

Omdat hij recht-door-zee ging, een vaste koers voer en slechts vanuit Gods Woord getuigde, geen mens ontzag of vleide, kwam hij betrouwbaar over. Over het algemeen had men hoogachting voor hem. Hij bleek daarbij verstandig genoeg te zijn om rekening te houden met de eigenaardige Russische toestanden in die tijd. Het is nooit verstandig om in dit werk onnodig mensen tegen je in het harnas te jagen. In dit verband mogen we wel ter harte nemen de woorden van de Heere Jezus in Matth.10:16: "Ziet, Ik zend u als schapen in het midden van de wolven; weest dan voorzichtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven."

GOEDE NAVOLGING!

Melville mocht met zegen meer dan 60 jaar de Bijbel verspreiden en het Evangelie verkondigen. We dienen te letten op de wijze waarop hij dit werk deed. Hij ging niet openlijk de dwalingen van de orthodoxen bestrijden, maar hield de mensen in alle eerlijkheid Gods Woord voor. Hij vestigde hun aandacht op deze "Bron van alle waarheid".

NIET STRIJDEN MAAR GETUIGEN

Getuigen is beter dan strijden! We moeten, in biddend opzien tot de Heere, de onwetenden en dwalenden binnen en buiten de kerk eerst de waarheid en betrouwbaarheid van Gods Woord voorhouden. Laat ze de teksten letterlijk nemen! Velen gaan verloren door gebrek aan kennis en inzicht. Door de bril van de kerkelijke

tradities, pauselijke uitspraken, natuurlijke godsdienstige gevoelens en zelfs eenzijdig overbelichte dogmatische leerstellingen kan de volledige, zaligmakende kennis van Gods Woord worden verduisterd. Door bepaalde leerstellingen door een vergrootglas te bekijken en andere bijbelse kernbegrippen te verkleinen, kunnen mensen op een dwaalspoor worden gebracht.

DE BEVRIJDENDE WAARHEID

In Johannes 8:31-32 lezen we dat Jezus zei tegen de Joden, die in Hem geloofden: "Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen; en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken." We moeten de waarheid leren verstaan. Een ongelovig, natuurlijk mens begrijpt niet de dingen die van de Geest van God zijn (1 Kor.2:14). Hij moet ze door de openbaring van de Heilige Geest leren. De Heere wil het geven door Zijn Geest en Woord. Om de wil van God te kennen moeten ongelovigen veranderd worden in hun denken (door de vernieuwing van hun gemoed), Rom.12:2. Dit geldt dus ook voor ongelovige en nog onbekeerde kerkgangers, hoe goed ze ook dogmatisch en theologisch onderlegd zijn.

EVANGELISATIE IN EIGEN KRING

Evangelisatie begint daarom ook in eigen kring! Veel godsdienstige, uitwendig vrome mensen blijken Gods Woord niet serieus te nemen. Ze geloven eigenlijk niet alles wat er staat. Door hun godsdienstige opvattingen kunnen ze zelfs hun eigen zaligheid in de weg staan. Daarom moeten ze eerst leren om Gods Woord letterlijk te nemen, zowel in de bedreigingen als in de beloften.

EVANGELISATIE VOOR RK-GEBIEDEN

Evangelisatie is juist nodig voor "droge gebieden" waarin ongeloof, bijgeloof en dwaling hoogtij vieren. We denken vooral ook aan rooms-katholieken, die over het algemeen bedroevend weinig kennis hebben van de zaligmakende waarheid van Gods Woord.

EVANGELISATIEVOORWAARDEN

Bij het evangeliseren zijn de volgende zaken van belang:

- Het goed thuis te zijn in de Schriften;
- persoonlijk de kracht van het Woord te hebben ervaren;
- het gevaar waarin verlorenen verkeren moet ons voor ogen staan;
- een sterke, aanhoudende liefde tot het behoud van zondaren;
- er is een welmenend aanbod van genade voor degenen die het Woord vernemen;
- er is een bereidwillige Zaligmaker voor verloren zondaren.

BLIJVENDE VRUCHT

Dr. J.A.Hebly verklaart ons in zijn boek over de geschiedenis van de protestanten in Rusland: "Er zijn enkelingen geweest als Radstock en Baedeker, Melville en Kalweit, die met de Bijbel door Rusland trokken. Zij hebben geen kerken willen stichten, maar op hun wijze willen getuigen van Christus. Men heeft naar hen geluisterd en men is zelf in de Bijbel gaan lezen. De opkomst van protestantse stromingen binnen Rusland gaat voor een groot deel parallel met de verspreiding van de Bijbel en de vertaling ervan in de Russische spreektaal." Melville is door de Heere gebruikt om het zaad van het Evangelie in Rusland te strooien. Zodoende zijn er veel bijbelgetrouwe, evangelische

leringen in Zuid-Rusland verbreid. Melville bezocht zelfs scholen, waarbij hij de leerkrachten opwekte om de kinderen met de waarheden van het Evangelie bekend te maken. In geheel Zuid-Rusland, Cis- en Transkaukasië heeft hij mede de akker mogen bereiden voor de evangelische beweging, die onder de naam van het stundisme zo'n zegenrijke uitbreiding en opwekking mocht beleven.

Na een welbesteed leven in de dienst van zijn Meester is John Melville in 1886 te Odessa overleden en mocht hij als een getrouwe dienstknecht ingaan in de vreugde van Zijn Heere.

4. EVANGELIST KASCHA-JAGUB

In de Russische volksmond was hij bekend als Kascha-Jagub. (Kascha betekent "een gewijde priester" of "een predikant"). De echte naam van "predikant Jagub" was Jakow Deljakowitsch Deljakow. Hij was van geboorte geen Rus, maar een Syriër, een Nestoriaan uit Urmia in Noordwest-Perzië. Door middel van Amerikaanse zendelingen, die onder zijn landgenoten werkten, heeft hij het Evangelie leren kennen en geloven.

NAAR RUSLAND

De Heere leidde hem op een bijzondere manier naar Rusland. Zijn broer Simon was naar het buitenland vertrokken en men had lange tijd niets meer van hem vernomen.

Dat was een reden voor Kascha Jagub om hem te gaan zoeken. Na veel omzwervingen vond hij z'n broer eindelijk in Rusland. Simon was inmiddels gehuwd met een Russin. Jagub had tijdens deze speurtochten tamelijk goed Russisch geleerd en ook met allerlei Russen gesproken over godsdienstige onderwerpen. Hun onwetendheid aangaande de weg der zaligheid en hun behoefte aan geestelijk onderwijs hadden hem aangegrepen. In zijn hart werd een begeerte opgewekt om voortaan onder hen als evangelist te mogen werken.

Na zijn terugkeer in Urmia deelde hij z'n ervaringen aan de Amerikaanse zendelingen mee. Daarop werd hij, kort na 1860, uitgezonden om onder de Russen te evangeliseren. Dit heeft hij ongeveer 30 jaar met een voorbeeldige trouw mogen doen. De Heere heeft deze arbeid rijk willen zegenen. Jagub evangeliseerde niet alleen in Zuid-Rusland, zoals Melville, maar trok heel Rusland door. Zo bearbeidde hij het zuiden, noorden, westen en oosten. Zelfs in Oost-Siberië heeft hij een lange tijd het Evangelie verkondigd. Hij bezocht ook de verschrikkelijke kolonie te Sachalin, om zijn om het geloof verbannen broeders te troosten en te sterken.

NATIONAAL PREDIKER

Een uiterlijk rijk en gemakkelijk leven heeft hij niet gehad - hij ontving maar een betrekkelijk geringe vergoeding (een salaris van 20 à 25 roebel per maand). Hij ontzag echter geen armoede of ontbering en was zeer eenvoudig gekleed. Maar hij had wel een rijke boodschap. Overal waar hij kwam mocht hij jaren lang onvermoeid het Evangelie brengen. Dan sprak hij van de redding door de Heere Jezus en drong hij aan op geloof en bekering. Een krachtig geloof en een taaie volharding mochten hem kenmerken. Hij zocht het volk op, verzamelde de mensen in huizen of op het veld. Hij sprak tot hen in spoorwagens en in herbergen. Het gewone volk hoorde hem over het algemeen graag en steunde hem zelfs op allerlei manieren bij zijn werk.

Kascha-Jagub was een bekend nationaal prediker. Hij had zich als buitenlander goed aangepast, was de Russen een Rus geworden, ook door zijn huwelijk met een Russin. Zijn arbeid is ook bevorderlijk geweest voor het ontstaan en het ontwikkelen van het stundisme.

DE RUSSEN EEN RUS

Uit de manier van optreden van Kascha-Jagub kunnen we een belangrijke 'evangelisatieles' leren. Het is van groot belang om je op een bijbels-toelaatbare wijze aan te passen aan de mensen bij wie je evangeliseert. Stel je goed op de hoogte van hun gewoontes en tradities. Schop ze niet onnodig tegen de schenen. Trap niet gelijk op zaken die zij als waardevol ervaren en die de verkondiging van het Evangelie niet tegenstaan. Hudson Taylor vond ook meer ingang bij de Chinezen toen hij de Chinezen een Chinees werd. Je moet eerst het vertrouwen van de mensen winnen. Je bent er om ze te helpen. Ze moeten merken dat je liefde tot ze hebt en hun (eeuwig) geluk op het oog hebt. Zo mag je ze belangeloos en kosteloos het Evangelie aanbieden.

GRATIS VOOR U!

Bied ze gratis een Bijbel aan... Probeer geen 'jodengenoot' te maken om je eigen kerkgenootschap te vergroten en te verrijken. Als ze merken dat je hier op uit bent, zullen ze bij voorbaat niet veel vertrouwen in je hebben. Geef ze zoals Melville en Kascha-Jagub het Woord van God en laat ze niet denken dat je ze probeert te werven voor je eigen 'club'.

UIT LIEFDE

Zo was er een ongelovige jongen in Limburg, die zomaar ineens een Bijbel kreeg aangeboden. Hij aanvaardde die. De persoon die hem Gods Woord gratis had gegeven, ging verder, en de jongen stond verbaasd dat hij zomaar iets voor niets had gekregen. Hij zag hierin liefde. Hij had voorheen weinig of geen liefde ontvangen, maar in dit gebaar ervaarde hij het. Er was iemand die om hem gaf, hem iets gunde. Het gevolg was dat deze jongen in de Bijbel ging lezen. De Heere heeft hem door middel van Zijn Woord tot geloof gebracht. Later vond hij in Brabant aansluiting bij een reformatorische evangelisatiepost.

BROOD OP HET WATER

Prediker 11:1 geeft ons te kennen: "Werpt uw brood uit op het water, want gij zult het vinden na vele dagen." De Egyptenaren wierpen letterlijk bij hoog water het graan in het water van de Nijl, op de uiterwaarden. Als het water daarna zakte en de uiterwaarden droog kwamen te liggen, kwam het ondergeslibde zaad op. Zo mogen wij het Woord uitstrooien, en de Heere zal Zijn Woord niet ledig tot Zich doen wederkeren; maar het zal doen hetgeen Hem behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Hij het zende (zie Jes.55:11). We mogen in deze teksten Gods rijke beloften opmerken. Hij belooft geestelijke vrucht te zullen geven.

UITERLIJKE OMSTANDIGHEDEN

Zoals er gunstige omstandigheden waren voor de uitbreiding van het Evangelie in Paulus' dagen, waren die er ook in de tweede helft van de negentiende eeuw in Rusland.

Tsaar Alexander II, die regeerde van 1855-1881, heeft de nodige maatschappelijke en sociale hervormingen doorgevoerd. Er kwamen grotere vrijheden op het gebied van de pers, van het verbreiden van afwijkende meningen en van het verwerven van kennis. Door de afschaffing van het lijfeigenschap (1861) ontvingen ook de boeren een grotere vrijheid en zelfstandigheid. Er werden volksscholen opgericht. Men leerde steeds meer mensen lezen en schrijven. Vanwege de spoorwegen waren de afstanden ook beter te overbruggen. De droge gebieden leden dorst. De Heere zorgde voor gebaande wegen in de wildernis. De geestelijk uitgedroogde Russen konden eerst niet in de Heere Jezus ter zaligheid geloven, omdat Hij hun niet in waarheid werd gepredikt.

LIEFELIJKE BOODSCHAPPERS

De bijbelverspreiders en evangelisten mochten hun voeten zetten op de velden die wit waren om te oogsten. In Jes.52:7 lezen we hierover: "Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten van degene, die het goede boodschap, die de vrede doet horen; van degene, die goede boodschap brengt van het goede, die heil doet horen..." Deze oorspronkelijke boodschap voor Sion mag na de pinksterdag ook gehoord worden door de ongelovigen, bijgelovigen en heidenen (lees ook Rom.10:15).

Ook nu worden er liefelijke vredebooden gevraagd! De ware gelovigen hebben de boodschap van vrede in hun hart ontvangen - zij hebben daarom een roeping om deze boodschap verder uit te dragen. Zij dienen niet alleen vreedzamen (vredestichters) te zijn maar ook boodschappers van de vrede, die er is door de Heere Jezus Christus.

HEBT U VREDE?

Natuurlijke mensen kennen geen vrede met God. Zij zijn vol onvrede en leven ook wel in onvrede met anderen. Op dit punt is het goed om ongelovigen te benaderen.

Vraag het ze maar: "Kent u persoonlijk de vrede met God?" "Weet u wat dat is?" Zeg hen dat die innerlijke diepe rust en vrede is te verkrijgen. Vertel hen dat zondige mensen een vredecontact met God door Jezus Christus kunnen ervaren.

Probeer ze nieuwsgierig te maken, en mocht de Heere ze dan ook begerig maken naar deze vrede, die alle verstand te boven gaat! Straal die vrede ook uit... Laat ze zien dat je een diepe vrede kent, dat je die rust en dat intense geluk hebt mogen ervaren (en hopelijk nog ervaart). Dit kan de meest verharde zondaren heilig jaloers maken. De Heere heeft dit vaak willen gebruiken tot heil van de onbekeerde naaste.

5. DUITSE STUNDISTEN

EEN GOED GETUIGENIS

Nog geen twintig jaar geleden kwam een oudste uit de Oekraïne eens bij een klein spoorwegstationnetje met de naam "Stunde". Dit was een vreemde benaming voor een station in de Sovjet-Unie. De oudste vermoedde daarom ook dat er een geschiedenis aan was verbonden. Hij vroeg aan plaatselijke bewoners waarom deze vreemde naam aan dit station was gegeven. Enkele oudere inwoners herinnerden zich dat er vroeger in deze plaats mensen hadden gewoond die stundisten werden genoemd. Het enige wat ze verder van deze mensen wisten was 'dat zij elkaar liefhadden'.

Wat is dat een heerlijk getuigenis, dat na zoveel jaren nog was bewaard gebleven! En wat kunnen wij daar veel van leren...

Hoe ziet de wereld ons? Zal dit getuigenis na een eeuw ook nog van onze gemeenten door de plaatselijke bevolking worden gegeven? Wellicht moeten er dan nog veel dingen veranderen. Zoals ouderlingen (zie 1 Tim.3:7) moeten toch ook de gewone christenen een goede getuigenis hebben van hen, die buiten zijn?!

Wat waren dat voor mensen, die stundisten? De Russische stundisten zijn in de tweede helft van de negentiende eeuw openlijk naar buiten getreden. Aanvankelijk was het een bijbelgetrouwe opwekkingsbeweging binnen de Russisch orthodoxe kerk, maar al spoedig werden deze stundisten vanwege vervolgingen genoodzaakt om als sekte buiten deze kerk te gaan staan. De meeste aanhangers waren boeren uit Zuid-Rusland.

HET ONTSTAAN

Ze hebben hun bestaan hoofdzakelijk aan buitenlandse invloeden te danken. We moeten hierbij vooral denken aan het werk van de bijbelverspreiders en evangelisten John Melville en Kascha-Jagub en de protestantse Duitse kolonisten die zich in Zuid-Rusland hadden gevestigd. Deze Duitse kolonisten waren mennonieten en voor een belangrijk deel reformatorisch (evangelisch-luthers). Het ontstaan van de Russische stundisten is vooral aan de Württemberger en Paltser piëtisten te danken, die hun "stunden" hielden.

HERVORMDE GEZELSCHAPPEN

De hervormde Duitsers hadden in Zuid-Rusland gereformeerde gemeenten gevormd en kenden hun geregelde gezelschappen, waarin ze "bibelstunden" (bijbellezingen) hielden. In deze piëtistisch gestempelde bijeenkomsten werd gezongen, gebeden en in de Bijbel gelezen. Daarbij deed men ook aan bijbelstudie. De Bijbel werd uitgelegd. Bij de Duitse kolonisten viel de nadruk op persoonlijke wedergeboorte, een innig geloofsleven en de heiligmaking. Men wilde geestelijk in Gods nabijheid leven, afgezonderd van de boze wereld.

OPWEKKEND

Bij de Duitse stundisten had de Heere in 1846 door middel van de ernstige en krachtige prediking van Johann Bonekemper een geestelijke opwekking gegeven te Rohrbach en ver in de omtrek. De in die plaats bloeiende stunde was dienstbaar om de opwekking in goede, bijbelse banen te houden. Van deze Duitse stundisten ging zoveel goeds uit, dat seizoenarbeiders uit Russische en Oekraïense dorpen er van onder de indruk kwamen.

EVANGELISATIE STRAFBAAR

Het was voor de Duitse kolonisten verboden om iemand van de Russisch-orthodoxe kerk te verleiden tot hun kerkgenootschap. Deze wet gold vanaf 1763 en duurde tot het tolerantie-edikt van 1905 - toen mocht men vrij kiezen voor een confessie en kwam ook het recht van overgang van de orthodoxe kerk naar een andere geloofsgemeenschap. Men mocht geen orthodoxe gelovige in hun geloof onderwijzen; hier stonden zware straffen op.

EEN EVANGELISEREND VOORBEELD

Niettemin was hun voorbeeld voor de Russische seizoenarbeiders al evangeliserend genoeg om hen te gaan navolgen. De Russen gingen ook zelfstandig de Bijbel onderzoeken en gingen ook stunden houden (in het Russisch: "schtunda"). De geestelijke vruchten bleven niet uit. De Heere wilde het persoonlijk en gezamenlijk onderzoek van Zijn Woord ook bij de Russen zegenen.

EEN LEESBARE BRIEF

Hierin wordt ons weer een belangrijke les voorgehouden. Wellicht ken je het gezegde "woorden wekken, maar voorbeelden trekken". Het blijkt ook in deze geschiedenis dat een goed voorbeeld goed doet navolgen. De ongelovigen lezen de Bijbel niet, maar zij 'lezen' wel de christenen. Zij lezen ons leven. Ze kijken of onze daden overeenkomen met onze woorden - of ze er niet mee in tegenspraak zijn. Leer en leven moeten één zijn! Paulus heeft aan de Korinthiërs geschreven: "Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle mensen (2 Kor.3:2)."

EEN HEILIGE WANDEL

Als iemand een dag met een gelovige omgaat, dan moet deze persoon beseffen dat deze christen op zijn Meester, op de Heere Jezus lijkt. Dit is voor ons beschamend. In hoeverre zijn wij eigenlijk navolgers van onze dierbare Koning? We bidden wel: "O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk," maar krijgt dit verder wel gestalte in ons dagelijks leven? In 1 Petr.3:1 wordt er gesproken over de wandel van de vrouwen, waardoor enigen die het Woord ongehoorzaam zijn, zonder Woord zouden mogen gewonnen worden. Hier wordt dus veel waarde aan gehecht. Hoedanigen behoren wij toch te zijn in heilige wandel en godzaligheid?! (zie 2 Petr.3:11). Laat dan onze woorden waar zijn; dat wij de mensen de weg mogen wijzen naar de grote Vrijstad, naar de eeuwige verlossing die er is in de Heere Jezus Christus! Maar laat dan ons leven zijn als een uitroepeten achter onze woorden... Je komt overtuigend over als de toehoorders beseffen: hij heeft gelijk, want dat kun je aan hem zien, of: zij spreekt de waarheid, ze is betrouwbaar, haar leven getuigt.

VREEMDELINGEN OP AARDE

De levenswandel van de Duitse stundisten was in die tijd van geestelijke opwekking een 'wandel in de hemelen', waaruit zij ook de Zaligmaker verwachtten (Filip.3:20). Ze verkeerden daar in Rusland als vreemdelingen en bijwoners in een geestelijk isolement, maar de opwekkende kracht van Gods werk kon voor de omgeving niet verborgen blijven.

BEÏNVLOEDING

De Russische arbeiders en burenen werden beïnvloed en gingen de Duitse Mennonieten en Lutheranen navolgen. Zij gingen ook de Bijbel bestuderen en werden daardoor verlangend om er meer van te weten. Maar de lokale orthodoxe priesters waren wegens hun gebrek aan voldoende Schriftkennis niet in staat om hen daarbij te helpen.

DUITSE KOLONISTEN

In Zuid-Rusland waren in de 18e eeuw sterk ontvolkte gebieden. Dit was het gevolg van de Russisch-Turkse oorlogen. Vanwege de bestaande lijfeigenschap waren er ook moeilijk Russische boeren aan te trekken. Onder Katharina II (de regeerde van 1762-1796) werden veel buitenlanders aangetrokken, die zich als kolonisten in Zuid-Rusland vestigden. Hun werd godsdienstvrijheid beloofd en ook vrijstelling van militaire dienst. De eerste 30 jaren hoefden ze ook geen belasting te betalen. Zo kwamen in de jaren 1764-1767 vooral veel Duitsers naar Rusland. Aan de rivier de Wolga werden in de tijd 104 kolonies gesticht. Onder hen waren nogal wat doopsgezinden (mennonieten), omdat ze zich in het lutherse Pruisen in de vrije uitoefening van hun geloof belemmerd en bedreigd voelden.

GODSDIENSTIGE MOTIEVEN

In de jaren 1805-1809 en 1813-1817 kwamen er weer veel Duitse boerenfamilies naar Rusland. Zij kwamen hoofdzakelijk uit Baden, Württemberg en Beieren en zelfs ook uit Zwitserland. Vooral vanuit godsdienstige motieven zochten ze de toevlucht in het land van tsaar Alexander I (die regeerde van 1801-1825). Gedachten over de eindtijd en het ontvluchten van door de anti-christ beïnvloede gebieden speelden een rol. Deze gedachten vooral opgewekt door de schrijver en arts Johann Heinrich Jung-Stilling, die zijn toekomstvisie in zijn boeken uiteenzette - vooral in "Heimweh" (1794) en "Siegesgeschichte der christlichen Religion" (1799).

EEN TOEVLUCHTSOORD

De ware gemeente van Jezus zou (n.a.v. Openb.12) in het oosten een toevluchtsoord vinden. De oprichting van het Godsrijk zou daar dan in 1826 gebeuren. Deze opvatting werd onder meer door Barones De krüdenen verbreid. Vele vromen geloofden hierin en trokken in groepen oostwaarts naar Odessa en tot bij de zee van Azov, waar een aantal zich vestigden. Anderen gingen verder tot diep in de Kaukasus. Ze waren vol goede moed en enthousiast. Zo trok er in het jaar 1818 een groep het dal van Tiflis binnen. Op één van hun wagens was een spandoek gespannen met het opschrift: hier komt de schare der gelovigen! Ze mochten er blijven wonen en kregen land toegewezen. Veelal bleven de families en oorspronkelijke dorpsgemeenschappen bij elkaar wonen, zodat hun oorspronkelijk geestelijk stempel konden blijven bewaren.

EEN GESCHIEDENIS VAN OPWEKKINGEN

Binnen deze geïsoleerde gemeenten zijn telkens weer opwekkingen geweest. Er waren opwekkingspredikers die opriepen tot bekering en heiliging, en ze mochten veel invloed uitoefenen. Vanaf 1821 was de Bazelse zending in de Kaukasus werkzaam. Deze zending mocht een belangrijke bijdrage en zelfs predikers leveren (opgeleid aan de Bazelse zendingsschool). Volgens de schrijver W.Kahle "is de geestelijke geschiedenis van deze gemeenten een geschiedenis geworden van opwekkingen".

DE GEÏSOLEERDE VROMEN

H.Dalton, de bekende hervormde predikant uit Petersburg, kende de Duitse gemeenten in Rusland van nabij. Hij schrijft er over in zijn boeken (1865 en 1889). Hij geeft ons te kennen: "De omgeving, het van de wereld geïsoleerd zijn, de geest die eenzaam en alleen op zichzelf is teruggetrokken, hebben het exclusief religieuze leven ontwikkeld tot op een hoge graad, zoals men dat wellicht in weinig streken

aantreft. De kolonie-bewoner leeft alleen bij de taal van de Bijbel en het is zijn grootste vreugde zich daarmee en met de Katechismus bezig te houden; het gebed van 's morgens en 's avonds, waar het hele gezin aan deelneemt, is een vaste gewoonte geworden. Uit het oude vaderland Württemberg heeft men het gebruik van het "stundehalten" meegebracht, en daar wordt nog haast overal aan vastgehouden; alleen het mindere deel van de gemeenschap doet er niet aan mee. Met bijna ontroerend geduld beweegt het gesprek in deze uren zich jarenlang binnen de nauwe grenzen van bepaalde geliefde religieuze voorstellingen." Deze woorden van Dalton (opgenomen in het boek van dr.J.A.Hebly) laten ons blikken binnen de muren van deze opmerkelijke, innige en vrome piëtistische gemeenschap.

VEEL OVEREENKOMSTEN

Ds.Dalton merkt ook op in z'n boek, dat "er in de gesprekken scherp onderscheid gemaakt wordt tussen bekeerden en niet-bekeerden, terwijl er in de levenswijze aan beide kanten geen verschil is te merken". Wij kunnen hieruit wel afleiden dat er op dit gebied veel overeenkomsten zijn te vinden met de huidige "bevindelijk-gereformeerden" in Nederland. Ook het bezig zijn met de catechismus geeft aan dat deze luthers-reformatorische christenen op belangrijke punten dachten zoals de rechts-reformatorischen in ons land nu denken. Daarom is het juist ook fijn om te weten dat er binnen deze Duitse gereformeerde gemeenten opwekkingen zijn geweest, ja, dat hun geestelijke geschiedenis een geschiedenis van opwekkingen is geweest. Dit geeft ook voor ons moed voor de toekomst. Wij mogen grote dingen van de Heere verwachten!

DODE ORTHODOXIE

Ook binnen de bevindelijk-gereformeerde kringen zijn er in ons land vele geestelijk droge gebieden te vinden. De dode orthodoxie viert hoogtij binnen een aantal van deze gemeenten. We moeten hierin eerlijk en scherp zijn. Er zijn er die de Heere hiervan de schuld willen geven. Alsof de Heere niet meer zou werken! Alsof de Heere zijn hand zo stil houdt en wij er dus niets aan kunnen doen... Het is erg als iemand bepaalde rechtzinnige gedachten wil gebruiken als vrijbrief voor z'n ongelof en onbekeerlijkheid. We kunnen en mogen God nooit de schuld van onze onwil en ellende geven. Ongelovigen zijn moedwillig voor Gods genade op de vlucht. Gods reddend handelen wordt door hen tegengestaan. Dode orthodoxie verlamt en verwoest. Het houdt het werk van de Heere verdacht. Het merkt het handelen Gods niet meer op. Het verdedigt ongelof en staat het geloof tegen.

GELOOF HET!

In Hebr.11:6 lezen we zo duidelijk: "Maar zonder geloof is het onmogelijk om God te behagen. Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is van degenen, die Hem zoeken." Dode orthodoxie ziet God vaak niet meer als een Beloner van de zoekenden. Als we iets niet in geloof begeren, maar twijfelen, dan moeten we niet menen iets van de Heere te zullen ontvangen (zie Jak.1:5-7).

GODS WERK GAAT DOOR!

Zo hoorde ik eens van een gemeentelid die een evangelisatiepost bezocht. Hij merkte tijdens de dienst, dat de evangelist geloofde dat er nog mensen tot bekering kwamen in deze tijd. Het gesprek verliep daarna ongeveer als volgt. Na afloop zei hij tot de evangelist: "Ik hoor dat u gelooft dat er nu nog mensen tot bekering komen."

Verbaasd reageerde de evangelist, dat hij anders toch geen evangelist zou zijn. De man kwam echter uit een gemeente waar een ouderling regelmatig bad: "Heere, ik weet dat U geen mensen meer bekeerd, maar wilt U toch geven dat wij het Woord recht brengen."

ONZE SCHULD

We moeten leren dat de schuld bij ons ligt! Wij zijn van het heilspoor afgegaan en ook onze vaders. Wij hebben ons als gemeenten niet gehouden aan de heilsweg van de Heere. Zijn nodigingen zijn niet verminderd. Het welmenend aanbod van genade is nog even helder in het Woord te vinden. We moeten er achter komen dat wij niet willen en dat God ons behoud op het oog heeft in zijn nodigingen en beloften. Hij heeft geen lust in de dood en ondergang van de goddelozen, zondaars en stervenden. Hij nodigt geestelijk doden: "Kom tot Mij en leeft!"

GELOVEN WE?

Geloven wij eigenlijk wel in een nieuwe opwekking binnen onze kringen en in Nederland? Bidden we er veel voor? Zijn we er smekend en verlangend mee bezig?

Er kwam eens een man bij Spurgeon om opgeleid te mogen worden voor prediker. Spurgeon had een soort opleidingsinstituut voor predikers. De man preekte al hier en daar; het was een oefenaar. Zoals ds. Spurgeon gewoon was, vroeg hij of de man wist van enige vrucht op z'n prediking. De man wist er niet van. Daarna vroeg Spurgeon of hij ook geloofde dat God zijn prediking zou willen zegenen. Eerlijk gezegd geloofde deze oefenaar het niet, want hij had maar een lage dunk van z'n eigen capaciteiten.

Vervolgens voegde Spurgeon hem toe: "U geschiedde naar uw geloof; ga maar weer prediken en geloof daarbij ook dat de Heere jouw prediking wil gebruiken." De man deed het en de Heere gaf hem al spoedig vrucht op z'n prediking. Hij kon daarna toegelaten worden tot de opleiding, want het was gebleken dat de Heere hem wilde gebruiken.

De Heere Jezus zag ook steeds (uit) naar geloof bij het doen van Zijn wonderen en genezingen. Hoeveel keer sprak Hij niet: "Uw geloof heeft u behouden!" (Lees ook eens Matth.15:28 en Mark.2:5.) Door ongeloof ervaart men Gods wonderen niet en gaat men verloren (zie maar: Matth.13:58 en Hebr.3:19).

DORSTEN WE?

Hijgen en dorsten we geestelijk naar een persoonlijk reveil, een persoonlijke opleving. De Heere maakt het land dorstig. Is ons hart al dorstig gemaakt naar een opwekking?

Dan is er verwachting. Als we de aansporende en aandrijvende werkingen van de Heilige Geest mogen opmerken, dan dienen we zeker aan te houden in vurige gebeden bij de troon van Gods genade. Veel opwekkingen zijn begonnen met een persoonlijk schuldbelijden van de ingezonken gelovigen. Daarna gaf de Heere nogal eens een geestelijke opwekking bij deze verootmoedigde christenen, en vervolgens heeft de Heere deze vernieuwde gelovigen willen gebruiken voor een uitgebreider opwekking.

EEN TWEDE BEKERING

Velen hebben een "tweede bekering" nodig. Een soort "pinksterervaring" waardoor men wordt aangegord met kracht uit de hoogte. Ook de discipelen hebben dit ervaren.

Eerst zijn ze met de Heere "in de dood gegaan". Een persoonlijk faillissement, waarin onze eigen ik z'n kracht verliest en onze eigengerechtigheid de genadeslag ontvangt, heeft een goede geestelijke uitwerking. We worden pas goed ontvankelijk voor Gods vrije genade en afhankelijk van Zijn kracht. Ook mochten de discipelen "de kracht van Zijn opstanding" ervaren. En daarna ook de vervulling van de Heilige Geest tijdens de pinksterdag. Zo wil de Heere de lege vaten vullen met Zijn vrede en kracht. Zo mogen we door Christus geestelijk sterk zijn en vrijmoedig getuigen. Zo mogen we van "woestijnchristenen" onder Mozes "overwinnende christenen" onder Jozua worden.

DE KOLONISTEN

De Duitse kolonisten moesten bij hun aankomst een nieuw bestaan opbouwen. Zelfs letterlijk moesten ze vanaf de grond alles opzetten. Er waren kolonisten die de eerste winter doorbrachten in met stangen, riet en aarde bedekte grote vierkante kuilen in de grond. De eerste jaren hadden ze het zwaar, ondanks de hulp van de Russische overheid. Maar al spoedig daarna woonden ze in eigengemaakte huizen en konden ze zich zelfstandig bedruipen. Meer dan 100 jaren mochten deze Duitsers in hun rustig isolement leven.

In 1833 waren er meer dan 200.000 kolonisten, waaronder meer dan 40.000 hervormden, in Rusland. Vóór de eerste wereldoorlog werd het aantal Duitsers in het Wolgagebied geschat op 700.000 en in Zuid-Rusland en de Kaukasus op ongeveer 600.000.

PREDIKANTENTEKORT

In 1802 kwam er te Dorpat een duitstalige theologische faculteit in Rusland. Zodoende konden aldaar opgeleide theologen de kolonistengemeenten dienen. Daarbij kwamen er ook predikers uit Duitsland en Zwitserland. Toch was er in de negentiende eeuw een voortdurend gebrek aan predikanten in de plattelandsgemeenten, zodat men daar ook vaak genoeg moest nemen met leesdiensten of met preken van broeders uit eigen gemeente. Hier zien we weer overeenkomsten met bepaalde gereformeerde gemeenten in onze tijd, namelijk het predikantentekort en de leesdiensten.

GROTE AFSTANDEN

Er waren gebieden waarin kolonisten verspreid en soms ver van elkaar verwijderd woonden. Dit kwam ook door verbanningen (naar Siberië). Zo had er in die tijd zelfs één predikant de pastorale zorg over het gebied van Irkoetsk, vele malen groter dan Nederland. Een Duitse arts bijvoorbeeld moest toen twee jaren wachten voor een predikant aanwezig was die hem in het huwelijk kon verbinden met z'n Finse bruid.

JOHANN BONEKEMPER (1796-1854)

Bonekemper is aan de Rijn in Wupperthal geboren. Hij ontving een opleiding aan de Bazelse zendingsschool. Hij had daar gehoord van de zegen die de Heere gaf in de "stunden" binnen de Württembergse gemeenten in Rusland. Ook het gebrek aan predikers voor deze gemeenten was hem niet onbekend. Ignaz Lindl was in die tijd op zoek naar jonge mannen die "door waarachtige boete en levend geloof Christus hadden liefgekegen en bereid waren daarheen te komen". Bonekemper werd door Lindl gevraagd om naar Zuid-Rusland te gaan en de reformatorisch-lutherse kerken aldaar als predikant te dienen. Hij mocht in 1824 aan deze oproep gehoor geven en

werd voorganger van de gereformeerde gemeenten van Rohrbach en Worms. Deze plaatsen in een vruchtbare steppe in de Oekraïne, lagen 12 mijlen verwijderd van de plaats Odessa. Johann Bonekemper is 24 jaren daar in de Oekraïne gebleven en heeft er veel zegen op zijn arbeid ontvangen.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN IN RUSLAND

De in 1809 gestichtte gemeenten van Rohrbach en Worms bestonden hoofdzakelijk uit luthers-hervormden, afkomstig uit de Palts en Württemberg. De Württembergers hadden veelal vanuit godsdienstige overwegingen hun vaderland verlaten, vooral ook omdat ze moeite hadden met de nieuwe liturgie en het nieuwe gezangboek, die in Duitsland onder de invloed van het rationalisme waren ingevoerd.

OPWEKKING TE ROHRBACH

De Heere heeft de ernstige en krachtige prediking van Bonekemper willen gebruiken. In 1846 ontstond er te Rohrbach en ver in de omgeving een geestelijke opwekking. De plaatselijk bloeiende stunde werkte positief sturend tijdens deze opwekking. Daardoor bleef het geestelijk reveil binnen bijbelse perken en werd de beweging voor uitwassen bewaard. Door de wekelijkse bijbelstudie en de inbreng van ervaren gelovigen heerste er een gezond bijbels klimaat. De Duitse kolonisten mochten zich daar onderscheiden door een voorbeeldig en ijverig leven. En waren toen al bij de omwonende bekend als "stundisten".

DE STUNDEN

Stunde is het Duitse woord voor les, bijbelles. We kunnen de stunden ook zien als regelmatige gezelschappen waarin men de Bijbel las en gezamenlijk bijbelstudie deed. Volgens ds. A.B.W.M. Kok "werden onder de naam van stunden naast de gewone godsdienstoefeningen geregeld biduren gehouden. de naam stundisten is ontleend aan deze bidstonden of stunden". In de Mennonite Encyclopedia wordt gesteld dat het woord stundisme komt van het Duitse woord stunde, dat "uur (vooraanbidding en gemeenschap)" betekent. In het Engels: "Hour (for worship and fellowship)." Hoe het ook zij, tijdens deze samenkomsten werd gezongen, gebeden en in de Bijbel gelezen; daarbij werd Gods Woord uitgelegd.

EEN GODSDIENSTIGE GEWOONTE

De Württembergse piëtisten hadden hun godsdienstige gewoonten en gebruiken uit hun vaderland meegenomen. Zij bleven hun geliefde stunden houden en ook veel Paltzers sloten zich spoedig hierbij aan. In zo'n stunde werd onder leiding van één van hun beste en bekwaamste gemeenteleden Gods Woord besproken tot onderlinge stichting. De meeste Predikanten in andere gemeenten van kolonisten, waar men ook zulke stunden hield, hadden er niet veel mee op. Johann Bonekemper was er echter zeer mee ingenomen. "Vader Bonekemper" stimuleerde de stunden en deze vonden steeds meer ingang bij Duitse kolonisten en later ook bij Russische gelovigen.

KARL BONEKEMPER

Na Johann Bonekemper was een zekere Uehlinger korte tijd als voorganger te Rohrbach werkzaam. Daarna mocht Karl, de zoon van Johann Bonekemper, in 1867 de plaats van z'n vader innemen. Karl had te Odessa het gymnasium gevolgd en te Dorpat theologie gestudeerd. Verder had hij z'n theologische studie in Noord-Amerika

voltooid. Daarna was hij voor korte tijd in Konstantinopel als prediker werkzaam geweest en was toen tot herder en leraar van de gereformeerde gemeente te Rohrbach beroepen.

HET EVANGELIE VOOR RUSSEN

Karl was ook een warm voorstander van de stunde en de geschikte man om door middel van de stunden de Russen met het Evangelie te bereiken. Hij kende de Russische taal en de Russen goed. Bonekemper leidde zelf de stunde in zijn gemeente. Na de kerkdienst 's morgens kwamen 's middags en 's avonds veel belangstellenden bijeen in een huis of de school, waar men samen bad, zong en de Bijbel bestudeerde en besprak. De ene keer ging de predikant daarbij voor en een andere keer een gemeentelid.

Al spoedig kregen Russische arbeiders belangstelling in deze bijeenkomsten. Na de afschaffing van de lijfeigenschap waren ze in grote getalen uit de omgeving en zelfs ver uit het noorden naar Rohrbach gekomen om tijdens de oogst bij de Duitse kolonisten te werken. De werkgevers hadden de Russen verteld waarom ze in de stunden bij elkaar kwamen en wat er besproken werd. Steeds meer Russen begonnen de stunden te bezoeken. Het besprokene werd voor hen door kolonisten in het Russisch vertaald. Af en toe stelden de Russen vragen en werden er opmerkingen gemaakt. Vooral te Rohrbach was er veel belangstelling. Dit kwam ook omdat dominee Bonekemper wat hij zei op verzoek ook in het Russisch vertaalde. Weldra begon hij zelfs tijdens de zomer aparte samenkomsten te houden voor de Russische arbeiders in hun volkstaal. Zodoende vonden de stunden meer en meer ingang bij de Russen.

EDUARD WÜST

In 1845 kwam de prediker Eduard Wüst naar Zuid-Rusland, bij de zee van Azov. Deze Württembergse Piëtist was in Duitsland uit z'n ambt ontzet wegens zijn piëtisme en zijn streven naar afscheiding. Wüst werd predikant van een Evangelische broedergemeente te Neuhoffnung nabij Berdjansk. Hij bevorderde en stimuleerde evangelisatie, hield zendingsfeesten en gebedsbijeenkomsten. Wüst legde in z'n prediking sterk de nadruk op de noodzaak van bekering en de persoonlijke ervaring en aanvaarding van het Evangelie en de verlossing. Hij ijverde voor een gemeente van waarlijk wedergeboren en bewuste gelovigen. Aan het avondmaal wilde hij ook alleen maar wedergeborenen toelaten. Toch heeft hij de volwassendoop niet ingevoerd. Zijn invloed is over het algemeen wel minder gewaardeerd dan die van Johann Bonekemper. Vooral na z'n dood (in 1859) kwamen in zijn arbeidsterrein ook uitwassen voor.

INVLOED OP MENNONIETEN

Hij had ook invloed in katholieke en doopsgezinde kolonies. Sommige van de doopsgezinde (mennonietische) leiders waren zijn persoonlijke vrienden. Onder z'n prediking kwamen regelmatig mennonieten en hij werd zelfs wel uitgenodigd om in de plaatsen van de mennonieten te preken. Door de invloed van Wüst gingen mennonieten stunden houden, die hierin daarna weer invloed uitoefenden op de Russische bevolking. Een groep van 18 hoofden van families in de plaats Gnadenfeld waren zo beïnvloed door de prediking van Wüst, dat ze hun oudste August Lenzmann vroegen om met hen als speciale groep het avondmaal des Heeren te bedienen. De ouderling weigerde dat, en het gevolg was dat ze een nieuwe kerk vormden: de

Mennonietische Broederkerk (Mennonite Brethren Church). Deze groep werd verder beïnvloed door de baptisten.

MENNONIETEN

In Zuid-Rusland woonden heel wat bijbelgetrouwe, behoudende mennonieten. Er zijn er veel van vertrokken naar Noord-Amerika, waar er nog bekend zijn als de Amesh-people, die op een ouderwetse wijze leven en werken. Veel mennonieten die in Rusland zijn gebleven, zijn Baptist geworden. In 1944 zijn de meeste bijbelgetrouwe gelovigen in Rusland verenigd in de "Bond van Evangelische-Baptisten".

Door het geloof in de Heere Jezus Christus zijn luthers-hervormde stundisten, evangelische christenen, Russische molokanen, mennonieten en baptisten in de twintigste eeuw verenigd tot één groot bijbelgetrouw geestelijk lichaam.

6. RUSSISCHE STUNDISTEN

De boerenarbeider Michael Ratushny begon omstreeks 1861 met dorpsgenoten samenkomsten te houden in zijn woonplaats Osnova, in de buurt van Odessa en de hervormde kolonie Rohrbach. Ratushny had het evangelie leren kennen te Rohrbach, waar hij had gewerkt. Samen met de dagloner Ivan Onishchenko ging hij ijverig evangeliseren. Het evangelie droeg door Gods genade vrucht. Osnova was een klein dorpje van zo'n 80 boerderijtjes. In de huizen van Michael en Ivan kwamen de inwoners bij elkaar om samen de Bijbel te lezen en te onderzoeken en geestelijke liederen te zingen. Dit naar het voorbeeld van de Duitse kolonisten te Rohrbach.

EEN SNELLE UITBREIDING

De beweging breidde zich snel uit. De mensen die zo'n bijkomst hadden bijgewoond, spraken erover met anderen in hun omgeving. Al spoedig werden er meerdere stunden opgericht. Eenvoudige boeren trokken als een soort reizende evangelisten rond en belegden op verschillende plaatsen stunden, waarin zij op eenvoudige wijze getuigden van wat zij hadden leren kennen van Gods Woord. Van alle kanten kwamen Russen naar hen luisteren, en dan vooral jonge mensen. Gods Woord trok de mensen aan en legde beslag. De mogelijkheid van bijbelonderzoek door eenvoudige boeren was ontstaan doordat er steeds meer hadden leren lezen. Van regeringszijde had men namelijk de strijd aangebonden tegen het analfabetisme. Tijdens de regeringsperiode van tsaar Alexander II (1855-1881) werden de nodige maatschappelijke en sociale hervormingen doorgevoerd. Dit waren gunstige ontwikkelingen voor de uitbreiding van het Evangelie. Binnen enkele jaren had het Russische stundisme zich over het gehele gouvernement Cherson verspreid.

BOER BALABAN

Ook in het naburige gouvernement Kiew ontstonden in die tijd bij de Russen stunden. Een vrome Kleinrus, de boer Balaban, had als dagloner gediend op de pastorie van dominee Bonekemper te Rohrbach. Hij had daar Duits geleerd en toen hij het voldoende kende mocht hij daar deelnemen aan de huiselijke godsdienstoefeningen. Zo nu en dan bezocht hij ook de stunde in Rohrbach en dit had een diepe indruk op hem gemaakt.

Nadat Baladan naar zijn woning was teruggekeerd begon hij met z'n huisgenoten Gods Woord te lezen en verder te bestuderen. Al gauw kwamen er belangstellende burens bij, en zodoende ontstond de eerste "shtunda" in het gouvernement Kiew. Van daaruit verbreidde zich het stundisme van dorp tot dorp.

WERELDWIJDE BEKENDHEID

Binnen betrekkelijk korte tijd kwamen er in de provincies Cherson en Kiew tal van stunden, waarbij duizenden waren aangesloten. Deze sterke evangelische beweging en geestelijke ontwaking kon niet verborgen blijven. Het gebeuren kreeg wereldwijde bekendheid. In de Odesski Wjestnik (Odessaër krant) van 14 maart 1867 werd voor het eerst openlijk melding gemaakt van deze ontwikkeling. In deze krant werd de gehele beweging toegeschreven aan de Rohrbacher stunde.

INVLOED VAN DE WOLGA-DUITSERS

Ook van de Wolga-Duitsers (mennonieten) mocht positieve geestelijke invloed uitgaan op de Oekraïense boeren. De vroomheid en zuivere levenswandel van de mennonieten maakten indruk op de Russen. De gelovige Wolga-Duitsers dronken geen wodka of andere alcoholische dranken, rookten en vloekten niet. Ook zagen ze dat de Duitse boeren veel in de Bijbel lazen en baden.

PETER LYSENKO

Het begin van de stundistengeschiedenis in het gebied van de Dnieper rivier wordt ons als volgt verhaald: Peter I. Lysenko woonde in de plaats Sofievka, drie kilometer verwijderd van de mennonietenplaats Friedensfeld. Lysenko had opgemerkt dat de mennonieten vaak in de Bijbel lazen en baden, en was onder de indruk geraakt van hun leven en geloof. Zonder enige directe hulp van de mennonieten begon hij zelf het Evangelie te lezen, hoewel hij slechts halfgeletterd was. Spoedig kwam hij tot bekering. Vele malen had hij de mennonieten gevraagd om hem te dopen, maar zij weigerden, omdat dit door de wet verboden was.

Uiteindelijk werd er ongeveer vijf jaar later, in 1875, een welbekend mennonietisch prediker, die op bezoek was, bereid gevonden om de doop te verrichten. De vader van Lysenko wierp daarop Peter en z'n vrouw uit de ouderlijke woning. Echter, de mennonieten van Friedensfeld hielpen Lysenko om z'n eigen kleine huis te bouwen.

Regelmatig liep Lysenko daarna door de straat van z'n woonplaats, al schreeuwende: "Bekeert u en wendt u tot het Evangelie!" Aanvankelijk volgden hem enkele nieuwsgierige mensen in z'n huis, waar hij tot hen preekte. Langzamerhand werden er steeds meer bekeerd. Daarna kwam er een georganiseerde kerk, en een beter ontwikkelde nieuwe bekeerling werd tot leider gekozen. Zeventig jaar later waren er zestig gemeenten in de provincie.

EEN GOEDE UITWERKING

Het Evangelie had een goede uitwerking op de levenswandel van de Russen die de stunden bezochten. De bij de boeren zo geliefde brandewijnfles verdween; het gebruik van alcohol was niet toelaatbaar bij de gelovigen. Het roken en het drinken van alcohol zijn bij de bijbelgetrouwe evangelische Russische gelovigen steeds wereldse en onmatige zaken geweest, waaraan ware christenen zich niet mochten overgeven.

Wanneer men dit toch niet kon nalaten, dan was dit het bewijs dat men geen oprechte gelovige was.

VERBODEN TE ROKEN!

Dit is zeer beschamend voor zogenaamde zwaar-op-de-hand-zijnde christenen in ons land, die hier lichtvaardig over oordelen en beslist niet vies zijn van het gebruik van deze genotsmiddelen. Vooral het roken is een hardnekkige zonde, waarin zelfs bepaalde predikanten geen kwaad zien. Mede door het roken zijn al heel wat ambtsdragers (naar de mens gesproken) vroegtijdig overleden. Zelfs de waarschuwingen door de overheid worden gewoon door rokende ambtsdragers en christenen genegeerd. Het mag wel de grootste ellende heten dat men de ellende van het roken niet (er)kent. Jaren geleden kwam het voor dat tijdens kerkeradsvergaderingen het zaaltje blauw zag van de rook. Het leek soms wel dat een "zwarte sigaar" paste bij het imago van een "zwarte broeder". Niet alzo, broeders! Wellicht was er toen veel onkunde op dit gebied, maar nu behoort men beter te weten. De levensgevaarlijke gevaren zijn genoeg bekend. Het schaadt niet alleen eigen gezondheid, maar ook de gezondheid van onze passief meerokende naaste. We moeten onze naaste liefhebben zoals onszelf, dus mogen dan ook beiden niet schaden.

IJVER EN WELVAART

De Russische stundisten streden tegen de luiheid en ledigheid, waaraan men zich toen wel (bij tijden) schuldig maakte. Vooral de vele heiligendagen werden in die dagen nogal eens in ledigheid en dronkenschap doorgebracht. In de Bijbel vonden ze niets van de verering van heiligen, zodat men ze niet meer vereerde en hun dagen ook niet vierde. Ze werkten in de regel zes dagen per week en hielden de zondag als rustdag, om de Heere te dienen en te eren. Op deze wijze ontvingen de stundisten door hun ijverige en nauwgezette arbeid over het algemeen steeds meer welvaart.

De onderlinge liefdesband was opmerkelijk en ze mochten hun licht verspreiden in de omgeving. Hun goede levenswandel maakte indruk op anderen en het stundisme mocht zich door Gods genade bijzonder uitbreiden.

EERST GEEN AFSCHIEDING

De Russische stundisten bezochten aanvankelijk nog trouw de kerkdiensten op de zondag en de andere feestdagen van de Russisch-orthodoxe kerk. Daarbij namen ze ook nog deel aan de communie. Ds. Bonekemper had hun steeds voorgehouden om trouw te blijven aan de orthodoxe kerk. Het lag in het begin ook zeker niet in de bedoeling van de boeren om deze kerk te verlaten. Zij waren van mening dat ze hun stunden konden houden naast de bestaande orthodoxe kerkdiensten. Een priester, die in 1865 over hun samenkomsten had gehoord, vond dit niet gevaarlijk of sektarisch. Een andere priester had een stunde bezocht en rapporteerde: "Ik was zelf tot tranen toe geroerd en verscheidenen weenden met mij en verzekerden mij dat zij nooit hun geloof hadden verlaten. Verder zeiden zij, dat zij helemaal geen leer hadden en dus ook niet konden zeggen vanwaar en van wie zij die zogenaamde nieuwe leer hadden; dat zij terwijl zij in hun huizen bijeenkwamen, behalve het lezen van de Heilige Schrift en het zingen van geestelijke liederen, niets anders deden en zich niet schuldig voelden." (Een door dr. J.A. Hebly vertaald citaat uit een geschrift van Michael Klimenko.)

TOENEMENDE BIJBELKENNIS

Door voortdurend bijbelonderzoek kwamen de stundisten er achter dat er veel misbruiken en onbijbelse zaken in de orthodoxe kerk waren. De onwetendheid van de priesters (popes) was zelfs spreekwoordelijk geworden. Een bekend Russisch spreekwoord luidde: "Verstandig als de pope - hij heeft zijn boeken verkocht en kaarten heeft hij gekocht." De priesters leefden als boeren onder de boeren en hadden veelal door een geringe scholing te weinig kennis van de christelijke leer. Al spoedig konden ze de kerkelijke misbruiken en onbijbelse praktijken niet meer verdedigen tegenover de bijbelse argumenten van de stundisten. Hun onkunde kwam zodoende openbaar. De dorpspriesters genoten over het algemeen bij de bevolking toch al niet zoveel achting, en door de beschamende confrontatie met bijbelvaste stundisten werd het vertrouwen in hen nog minder. De priesters hadden de orthodoxe rituelen nog wel uitgevoerd, maar ze hadden in hun onkunde veelal verzuimd om het volk het zaligmakende Evangelie te verkondigen en te verklaren. Daar tegenover vond de bijbelse boodschap van de in woord en wandel evangeliserende stundisten door Gods genade ingang bij veel eenvoudige Russen.

VERWIJDERING

De Russische stundisten raakten steeds meer overtuigd van de gebreken en verkeerde praktijken in de Russisch orthodoxe kerk. Bovendien ontvingen zij te weinig goede geestelijke voeding in deze kerk. Ze groeiden er langzamerhand steeds verder vandaan. Op den duur gingen ze allerlei kerkelijke gebruiken nalaten en kwamen ze steeds minder in de kerk tijdens de erediensten. De heiligenbeelden en ikonen verdwenen uit hun huizen. Ze wisten dat God aangebeden moest worden in geest en waarheid en dat het geen zin had om tot de heiligen te bidden. Dit alles zette kwaad bloed bij de leiding van de orthodoxe kerk. Daarbij ontstond er een kloof tussen de stundisten en de dorpsgenoten die zich wel aan de kerkelijke voorschriften hielden. De welvaart, die de stundisten door ijver en matigheid hadden verworven, werd benijd en men ergerde zich aan hun puriteins, streng zedelijk leven, waardoor hun eigen slordige levenswijze werd aangeklaagd.

AFSCHEIDING

Kort na 1870 kwam het tot een afscheiding. De eerste bekende Russische stundist, Michael Ratushny, maakte er, samen met zijn aanhangers, een begin mee. Door de nood gedrongen, volgde men op andere plaatsen hun voorbeeld. Omdat er geen priesters meegingen moest men het zonder hen stellen. De leiding van de gemeenten kwam in handen van oudsten. Zo was het ook bij de molokanen, een Russische sekte waar de stundisten nog het meest mee overeenkwamen. Deze oudsten voltrokken zelfs de huwelijken, die echter niet door de staat werden erkend. Ze doopten en reikten bij de godsdienstoefeningen 's zondags brood en wijn uit als een soort liefdemaal.

De oudsten werden bijgestaan door diakenen en stonden naast de andere broeders. Ze ontvingen geen loon voor hun diensten, maar leefden van de inkomsten van hun gewone arbeid of bedrijf.

GODSDIENSTOEFENINGEN

Men bezat geen kerkgebouwen, maar kwam samen in een grote kamer of in een schuur, en ook wel gewoon in het veld of op een open plek in het bos. De godsdienstoefeningen kwamen veel overeen met de stunden. Naast Bijbellezen en -

bespreking werden ook geestelijke liederen gezongen. Bij voorkeur zong men uit de bundel "De stem der waarheid", waarin naast verschillende psalmen ook bekende (in het Russisch vertaalde) Duitse gezangen en liederen van Sankey voorkwamen. Verder bevatte deze bundel ook nog vaderlandse oden en hymnen op de tsaar.

7. BAPTISTEN

Vanaf het midden van de negentiende eeuw waren de baptisten in verschillende Europese landen actief. Met een vurige, opgewekte zendingsijver brachten zij het Evangelie. Velerlei vervolgingen konden deze ijver niet uitblussen.

Een Duitse baptistenleider, de bekende Hamburger boekhandelaar Johann Gerhard Oncken (1800-1882), had in 1867 Zuid-Rusland bezocht. Hij vond daar een goede voedingsbodem voor het baptisme bij de stundisten. Na het bezoek van Oncken, de vader van het Duitse baptisme, ontstonden verschillende Duitse baptistengemeenten in Rusland.

NAAR HET BAPTISME

Al spoedig kreeg het baptisme ingang bij de Russische stundisten. De baptistengemeenten in Rusland groeiden daarna snel. In 1914 had de Unie van baptisten in Rusland al zo'n 97.000 leden en in 1923 waren dit er ongeveer een miljoen. Oncken wist een aantal Duitse mennonietische broeders over te halen tot het baptisme; de volwassen doop door onderdompeling werd doorgevoerd. De mennonitische broederkerk was ontstaan naar aanleiding van de prediking van de piëtistische prediker Eduard Wüst. Een prediker van de mennonietische broeders te Liebenau, Gerhard Wieler, won sommige volgelingen onder stundisten in een naburige plaats. Gedurende de winter van 1863-1864 begon hij Russische gelovigen te dopen door middel van onderdompeling. Zodoende introduceerde hij deze wijze van dopen bij Russische stundisten. Dit was door de Russische wet verboden.

TSYMBAL

Een andere prediker van de mennonietische broederkerk, Abraham Unger, doopte op deze wijze de Russische boer Tsymbol in 1869. (Deze persoon komt ook voor onder de naam Cymbal, met de voornaam Efim, Ephrim of Jaochim.) Hij woonde in de plaats Karlovka, niet ver van een Duitse gemeente waar men door onderdompeling doopte. Hij werd samen met andere Russische dorpsgenoten gedoopt in Oud Danzig, een plaats in de Oekraïne. Er is een verhaal bekend dat ons vertelt dat hij zich onopvallend had gevoegd bij een groep Duitse dopelingen om zo ongemerkt de doop te ontvangen. Misschien is dit ter verdediging van de Duitse prediker Unger geweest, omdat hij geen orthodoxe Russen mocht dopen. Echter, omdat er toen meer Russen door hem werden gedoopt is het waarschijnlijk dat hij er wel van op de hoogte is geweest.

DOOP EN AFSCHEIDING

Tsymbol heeft zelf weer andere stundisten gedoopt en daarmee nam de groei van het stundisme naar het baptisme een aanvang. Een belangrijke stap in die richting was het feit dat de eerste bekende voorganger van de stundisten, Michael Ratushny, zich in 1871 door Tsymbol liet dopen. Daarop volgden veel van Michaels trouwe aanhangers z'n voorbeeld. Een half jaar na zijn herdoop zei Ratushny met z'n zeer talrijke aanhang

het lidmaatschap van de orthodoxe kerk op. Het binnengedrongen baptisme had deze breuk verhaast. Degenen die zich daarna bij deze baptistische stundisten aansloten, traden ook direkt uit de Russisch orthodoxe kerk. Het aantal van deze "uitgetreden" nam dagelijks toe, en de baptistengemeenschap groeide in een bijzonder snel tempo.

DE ZELFSTANDIGE STUNDISTEN

De stundisten die niet met de baptisten meegingen, raakten spoedig ver in de minderheid. En ook zij traden uit de orthodoxe kerk. Deze stundisten kwamen op zichzelf te staan. De baptistische stundisten, die zichzelf "gedoopte christenen" noemden, wilden het avondmaal niet vieren met de stundisten die de kinderdoop in ere hielden. Deze waren volgens de baptisten niet echt gedoopt en hadden daarom ook geen recht om met hen het avondmaal te houden. Bij de gewone stundisten ontbrak ook veelal een goede theologische vorming, zodat al spoedig eigenaardigheden en verkeerde invloeden bij een aantal van hen ingang vonden, zoals vormen van rationalisme en communisme.

GRAAF TOLSTOI

Daarbij kwamen ook de gedachten van de Russische graaf Dimitri Andrejewitsch Tolstoi (1823-1889), de hervormingsgezinde opperprocurator van de heilige synode van de orthodoxe kerk (tot 1880). Tolstoi was ook minister van onderwijs. Hij steunde tsaar Alexander II bij de pogingen om de inwendige en geestelijke toestand van de orthodoxe kerk te verbeteren. Als minister van binnenlandse zaken onder tsaar Alexander III heeft hij echter krachtig meegewerkt aan de vervolging van de lutherse predikanten in de Oostzee-provincies. Het Tolsoïisme vond bij de landelijke bevolking van Zuid-Rusland grote ingang. De propaganda van deze leer werd daar gemaakt onder de naam van het stundisme. Dit was uiteraard misleidend en verwarrend. In die tijd werd het leerboekje "Catechismus van het stundisme" aldaar ruim verspreid. Het was aan graaf Tolstoi opgedragen en bevatte meer zijn gedachten dan de evangelische leer van de stundisten.

VIJANDEN VAN DE STAAT

De zelfstandige stundisten werden ook als vijanden van de Staat beschouwd, samen met andere geloofsgemeenschappen die zich van de orthodoxe kerk hadden afgescheiden. Daarom hebben ze ook vreselijke vervolgingen en martelingen moeten doorstaan. Een gedeelte van de zelfstandige stundisten bleef zich gelukkig wel in een bijbelse richting ontwikkelen. Echter, daar waar de (goede) leiding ontbrak kwam dit stundisme tot steeds dieper verval.

ALLERLEI STUNDISTEN

In het oog van de Russische machtshebbers kwamen onder de naam van stundisten allerlei variaties voor. Volgens de officiële Russische statistiek van 1897 behoorden er toen in het gehele rijk niet minder dan 4½ miljoen mensen tot verschillende sekten. Onder de naam van stundisme waren er in Rusland meer dan 24 zeer verschillende bewegingen en richtingen, waarvan sommigen zelfs niet-godsdienstig waren. De Russische regering noemde leden van allerlei sekten in Zuid-Rusland in die tijd al gauw stundisten, terwijl een aantal van hen slechts een afwijkende politieke richting vertegenwoordigden en communistische en socialistische tendensen vertoonden. Het

stundisme werd een ingeburgerde naam, waarmee bepaalde getrouwe burgers ten onrechte werden belasterd. Dit heeft verwarring teweeggebracht en de naam "stundisme" werd zodoende door het slijk gehaald. De oprechte, godsdienstige stundisten hebben op den duur tegen deze naamgeving geprotesteerd en noemden zich bij voorkeur "evangelische broeders" of "evangelische christenen".

8. BIJBELVERTALING EN -VERSPREIDING TIJDENS TSAAR ALEXANDER II (1855-1881)

In 1812 was er al een bijbelgenootschap opgericht.

Tsaar Alexander I was hier een voorstander van en heeft dit genootschap gesteund. Het Nieuwe Testament werd toen in het Russisch vertaald onder toezicht van de heilige synode van de orthodoxe kerk. In 1821 verscheen deze vertaling en de verspreiding kwam op gang. Het bijbelgenootschap werd echter door tsaar Nicolaas I in 1826 opgeheven; daarbij verbood deze tsaar de verspreiding van bijbels in de Russische taal en stelde dit strafbaar. Niettemin zijn er tijdens de regering van Nicolaas I toch nog bijbels verspreid, met name door de Schot John Melville en de Syriër Kascha-Jagub. De opvolger van Nicolaas I was tsaar Alexander II. Hij regeerde van 1855-1881. Alexander II voerde de nodige sociale en maatschappelijke hervormingen in. De te weinig ontwikkelde boeren dienden onder meer te leren lezen en schrijven. Ze waren te lang "dom" gehouden en in een achtergebleven toestand gelaten, terwijl ze waren uitgebuit door de meer bevoorrechte Russen en de geestelijken.

De gevoelens van hervorming die Alexander II koesterde, werden gedeeld door belangrijke geestelijken in de orthodoxe kerk. Op de kroningsdag van Alexander II nam de synode zelfs het besluit om onder haar leiding de Bijbel in het Russisch te laten vertalen. Deze nieuwe vertaling was niet bedoeld voor het gebruik in de kerkdiensten; daarin moest de kerkslavische tekst gehandhaafd blijven. Men wilde een voor iedereen te begrijpen Bijbel uitgeven, voor huiselijk gebruik.

In 1860 begon het Nieuwe Testament te verschijnen. Daarna kwamen eerst gedeelten van het Oude Testament uit, en uiteindelijk was de Bijbelvertaling voltooid in 1873. De verspreiding werd ter hand genomen. Het is zelfs bekend dat in de eerste twaalf jaren al 405.390 bijbels of gedeelten daarvan onder het volk waren gebracht. Bij het gereedkomen van een vertaling kocht een Engels bijbelgenootschap al gelijk 20.000 exemplaren om gratis uit te delen aan militairen.

GODS LEIDING

Hierin mogen we de leiding van de Heere zien. De Heere geeft na tijden van droogte ook vruchtbare tijden. We kunnen het vijandig menselijk handelen opmerken, waardoor geestelijke droogte ontstaat en voortduurt. Daar tegenover zien we het werk van Gods Geest openbaar komen. Er was ook in het Rusland van die dagen een honger en dorst ontstaan naar de Levensbron, het Woord van God. De gebeden om geestelijk voedsel werden door hongerige stundisten opgezonden tot de Heere Zebaoth, de God der heerscharen. Hij alleen kon een omwenteling geven in de Russische regering. Er waren ook dorstige molokanen en naar waarheid zoekende Russen, die hun geestelijke dorst wilden lessen in het Woord des levens. De Heere maakte het land dorstig. We mogen Gods genadig handelen opmerken in het wereldgebeuren.

GEESTELIJK POMPEN

Vroeger hadden veel mensen een regenput met een pomp. Als de pomp droog was en geen water oppompte, dan gooide men eerst water in de pomp. Daarna kon het water uit de put wel naar boven worden gepompt. Het beetje water in de pomp trok het vele water uit de put mee. Dit is een mooi beeld voor het begin van een geestelijke opwekking. Als de geest der genade en der gebeden gaat werken in het hart van een aantal gelovigen, dan kan dit een voorbode zijn van een grotere zegen. Het is daarom tijd om in het gebed te pompen om meer zegen, om een opwekking! Als "de Geest in de raderen komt", dan mogen we zegen verwachten...

HET KRACHTIG GEBED

In Jak.5:16d wordt ons geleerd: "Het krachtig gebed van de rechtvaardige vermag veel." Daarna lezen we in de verzen 17-18: "Elias was een mens van gelijke bewegingen als wij; en hij bad een gebed, dat het niet zou regenen; en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden. En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bracht haar vrucht voort." Denk daarom niet gering van een gelovig gebed. We dienen de Heere in onze gebeden aan te lopen als een waterstroom. Hij is de Hoorder en Verhoorder van de gebeden. Verwachten wij ook waar wij om vragen?

EEN GELOVIG GEBED

Een gebed zonder gelovige verwachting is eigenlijk geen echt gebed. Zo'n gebed kan de Heere niet behagen. Een gebed zonder verwachting is een ongelovig gebed. Daar kunnen we op geen rechte wijze "amen" op zeggen. Amen betekent immers "het zal waar en zeker zijn"?! De Schrift is hierin duidelijk. In Hebr.11:6 lezen we: "Maar zonder geloof is het onmogelijk om God te behagen. Want die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is van degenen, die Hem zoeken." Zo offerden en geloofden de geloofsvoorbeelden uit het Oude Testament in Hebreë 11. Dit werd hen tot gerechtigheid gerekend. Onze gebeden moeten de vaste grond van Gods Woord en wil hebben; dan is het geloof een vaste grond van de dingen, die we hopen, en een bewijs van de zaken, die we niet zien (zie Hebr.11:1). Al zien we nog geen geestelijke regen, dan mogen we toch gelovig hopen op Gods beloften... Want Zijn koninkrijk zàl komen! Zijn wil zàl geschieden! en Zijn Naam zàl worden geheiligd! We mogen ons gebed gronden op Zijn wil, verlangen naar de heiliging van Zijn Naam en zeker hopen op de komst van Zijn koninkrijk.

OPMERKEN EN GEHOORZAMEN

Elia wist van de opdracht van de HEERE. Hij gehoorzaamde daarna in een gelovig gebed. Zo dienen wij ook de opdracht en de wil van de Heere op te merken in ons leven. Om daarna te gehoorzamen en te volgen. Opmerken en gehoorzamen zijn de voetstappen in het geloofsleven. Zoals een slaaf, die zich uit liefde aan zijn meester heeft verbonden, ziet op de hand van zijn heer, zo moeten wij ook zien op het handelen van de Heere. Wij kunnen dit lezen in Psalm 123:1-2: "Ik hef mijn ogen op tot U, Die in de hemelen zit. Zie, gelijk de ogen van de knechten zijn op de hand van hun heren; gelijk de ogen van de dienstmaagd zijn op de hand van haar vrouw; alzo zijn onze ogen op de HEERE, onze God, totdat Hij ons genadig zij." We moeten dus goed opletten wat de Heere doet, wat Hij werkt. Kijk naar de richtlijnen die Hij geeft! Alles wat tot Zijn eer en naar Zijn wil is, dienen we op te merken - daarin moeten we Hem volgen.

HET GEBED DES HEEREN

In het "gebed des Heeren" vinden we hiervoor belangrijke zaken. We bidden daarin: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt! Uw Naam worde geheiligd. Uw koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in de hemel also ook op de aarde (Matth.6:9-10)."

Hierin bidden we naar Gods wil. We bidden voor de komst van Zijn heerlijk koninkrijk. Bid dan maar veel om de uitbreiding en komst van Zijn rijk! Bidden voor een geestelijke opwekking is dus ook naar Zijn wil. Laten dan veel bezig zijn in het overdenken van Zijn opdracht in het gebed dat de Heere Jezus ons heeft gegeven...

9. MOLOKANEN EN BAPTISTEN

BAPTISTEN IN DE KAVKASUS

De eerste baptisten verschenen in Polen in 1858. Van daaruit kwamen ze ook in Rusland. In 1861 kwam de baptistenbeweging in de Baltische staten aan de Oostzee. Uit één van deze staten, namelijk Litouwen, kwam de bijbelverspreider en evangelist Martin Kalweit. Kort nadat deze Duitser zelf was gedoopt, ontmoette hij de koopman Nikita Isaevich Voronin (1840-1905). Deze Voronin stond onder invloed van de bijbelverspreider Kascha-Jagub en behoorde tot de molokanen, die de doop verwierpen. Hij verkeerde in Tiflis (Transkaukasië). Op 20 augustus 1867 liet Voronin zich in een riviertje in de buurt van Tiflis door Martin Kalweit door onderdompeling dopen. Dit werd de officiële begindatum van de baptistenbeweging in Rusland. Voronin stichtte daarna een baptistengemeente in Tiflis. Het baptisme breidde zich vervolgens sterk uit onder de molokanen.

DE MOLOKANEN

Lang voordat er stundisten en baptisten in Rusland waren, bevonden zich daar al groepen die de orthodoxe staatkerk hadden verlaten en als vrije kerken of sekten een eigen leven leidden. Onder de groepen die een duidelijk protestant karakter hadden, moeten we de grote groep van molokanen rekenen. In de tijd van tsaar Peter de Grote (die regeerde van 1689-1725) waren sterke protestantse tendenzen in Rusland aanwezig. Zo was er in die periode bisschop Feofan Prokopovich, die veel hervormingen van Peter de Grote doorvoerde, en leerde dat de Bijbel de enige grondslag van het geloof is. In zijn tijd verkondigde de arts Dmitrij Tveretinov een van orthodoxe dwalingen en overleveringen gezuiverde leer. Hij ordende bijbelteksten vanuit protestantse inzichten en bracht dit als geloofsleer naar voren. Hij kwam hierdoor in konflikt met de orthodoxe kerk. Slechts door persoonlijk ingrijpen van tsaar Peter de Grote kon zijn leven in 1713 worden gered. Zijn geschriften werden gelezen en zijn leerstellingen werkten door. Volgens een kenner kunnen de molokanen worden beschouwd als geestelijke volgelingen van de arts Tveretinov. In het midden van de 18e eeuw ontstonden de molokanen onder invloed van het optreden van een zekere Simeon Uklein in Tambov, die aan de benedenloop van de Wolga een christelijke commune stichtte.

BIJBELVERSPREIDERS

Na een periode van vervolging ontvingen de molokanen in het begin van de 19e eeuw onder tsaar Alexander I een officiële erkenning.

In die tijd namen ze actief deel aan de bijbelverspreiding dat door het Russisch bijbelgenootschap was opgezet. De latere baptistenleider Jakob Zhidkov was van molokaanse afkomst. In z'n jeugd was hij bij z'n grootouders, omdat z'n vader het land doorreisde met een rugzak vol boeken. De vader van z'n vrouw was verbannen naar Transkaukasië vanwege zijn werk voor een bijbelgenootschap. En ook later zijn er belangrijke evangelisten en bijbelverspreiders geweest met een molokaanse achtergrond.

HUN LEER EN (GEMEENTE)LEVEN

De molokanen noemden zichzelf "geestelijke christenen", maar werden in de volksmond toch molokanen genoemd. Deze naam is afgeleid van het Russische woord "moloko" (= melk). De naam is waarschijnlijk ontstaan omdat ze in de vastentijd slechts melk dronken. Zelf verwezen ze naar 1 Kor.3:2, omdat hun leer "geestelijke melk" zou zijn. De molokanen verwierpen alle uiterlijke kerkelijke vormen; dus ook doop en avondmaal. Ze beperkten zich tot het lezen en uitleggen van de Bijbel en het zingen van geestelijke liederen.

Deze liederen waren hoofdzakelijk psalmen of gedeelten van de brieven, die op een monotone, droefgeestige melodie werden gezongen. Verder kenden ze het presbyteriale stelsel van de protestanten in hun gemeenten, terwijl ieder gemeentelid bevoegd was om te preken. Op verschillende punten waren er raakvlakken met de Duitse piëtisten. De molokanen waren zeer conservatief en puriteins in hun levenswandel en namen geen deel aan het culturele leven van hun tijd.

Aan het begin van de negentiende eeuw werd hun aanhang geschat op 1,2 miljoen. In 1973 waren er nog steeds molokaanse gemeenten (onder meer in Baku en Tiflis); voor de rest zijn ze grotendeels opgegaan in de gemeenten van baptisten en evangeliechristenen.

DE VOORTREKKERS

De evangelie-christenen en baptisten vonden hun eerste aanhangers voor een groot deel onder de molokanen. Uit deze groep zijn ook leidende evangelisten en voorgangers voortgekomen. Bekende leiders uit de eerste periode van de evangelie-christenen en baptisten met een molokaanse achtergrond waren:

Nikita I.Voronin, Ivan Kargel, Vasili G.Pavlov,
Vasili V.Ivanov-Klyshnikov, Dei I.Masajev, Il'ia A.Goliaev,
Ivan S.Prokanov, Jacob Zhidkov en Alexander Karev.

In boeken over de geschiedenis van de evangelie-baptisten komen we deze namen wel tegen. Het zijn de voortrekkers geweest, die in de genade en kracht van de Heere dappere geloofsdaden mochten verrichten. Hun arbeid is op een bijzondere wijze door de Heere gezegend. De molokaan Ivan Kargel werd in 1869 baptist en is bekend geworden als de theoloog en bijbelcommentator van de baptisten in Rusland. Pavlov volgde en wordt de "patriarch" van de Russische Unie van Baptisten genoemd. Pavlov, de eerste leider van de baptisten, heeft verklaard: "Mijn ouders waren molokanen. Deze sekte is bijna protestants, maar net als de Quakers verwerpen zij de doop en het avondmaal. Ik raakte ervan overtuigd dat ik gedoopt moest worden. Ik sloot mij aan bij de baptistengemeenschap in Tiflis in 1870, 16 jaar oud. De groep was net ontstaan en bestond maar uit een klein aantal mensen. Mijn ouders waren er tegen dat ik dit deed."

"HET GELUK VAN HET VERLOREN LEVEN"

In het boek van Nikolaj P.Chrapov, "Het geluk van het verloren leven", wordt ons het nodige verteld over het leven van de baptisten in het begin van de twintigste eeuw. We komen in dit boek ook molokanen tegen; we lezen erin over hun (geloofs)leven en hoe er zijn overgegaan naar de baptisten. Het is één van de mooiste en waardevolste boeken van onze eeuw. Het is een ontroerend boek, waarin het strijden en lijden van de ware gelovigen in Rusland door een insider wordt getekend.

Chrapov neemt ons in zijn boek mee naar het Alrussische Baptistencongres in 1921 (blz.97-100). Met betrekking tot de molokanen ontvingen broeders de volgende instructies: "Onderhoudt vriendschap met de molokanen. Dat zijn zielen, die de Heere bekend zijn; maar samenkomsten houden met hen, dat kan beslist niet." Aan het eind van het jaar 1934 sprak de jonge prediker Sjenja Komarov tijdens een jeugdbijeenkomst in een slotprediking: "Onze grootvaders in de personen van de dierbare Voronin, Kapoestinskij, Rjabosjapka, Pavlov en anderen, hebben hun leven geofferd in de dienst van de ware en levende God. Hun smalle weg, die rijk aan dorren was en waarop het gerammel van kettingen hen vergezelde om Christus' wil, is doordrenkt met de hete tranen van hun vrouwen en kinderen en met het bloed der martelaren. Hun geschonden lichamen rusten nu óf onder de grijze grafzerken in het verre Transkaukasië, óf in koude graven in de Siberische aarde. Onze geestelijke of lijfelijke vaders, waaronder ook de vaders van enkele aanwezigen, hebben hun leven overgegeven aan de ware, levende God en aan de door Hem gezonden Verlosser, onze Heere Jezus Christus. Zij wier namen thans in het gebed en onder tranen door moeders, vrouwen en kinderen worden genoemd, onze dierbare broeders Timosjenko, Odintsov, Pavlov, Ivanov-Klysjnikov en de anderen, smachten momenteel in dezelfde vochtige kerkers, waarin hun grootvaders en vaders hebben geleden, of kwijnen weg achter het prikkeldraad van concentratiekampen door honger en overmatige arbeid (Het geluk van het verloren leven, blz.250)."

Hierin zien we dat in de voetsporen der vaderen de zonen gingen en dat de Heere ook daar werkte in de lijn der geslachten.

PAVLOV

De "patriarch" van de baptisten, Vasili G.Pavlov, mocht ook in de verdrukking veel vrucht dragen. Hij liet aan het einde van zijn strafperiode in 1895 een groep van 150 gedoopten achter in Orenburg in Siberië. De jonge Chrapov hoorde in 1924 van een evangelist dat Pavlov vóór de communistische revolutie van 1917 samen met Lenin een vestingstraf uitzat. Pavlov heeft toen met Lenin over Christus en Zijn leer, over de diverse sociale stelsels en over het lot van het Russische volk gesproken. Na de revolutie heeft hij in het kremlin met Lenin een ontmoeting gehad en ontving de Broederschap van Baptisten de zozeer verlangde vrijheid.

10. RJABOSJAPKA

Komarov noemde de naam Rjabosjapka, de boer die samen met de eerdergenoemde boeren Michael Ratushny en Tsymbal tot de pioniers van de Russische stundisten worden gerekend. Hij is ook overgegaan tot de baptisten. In 1925 vertelde een broeder uit Moskou tijdens een bijeenkomst het volgende over Rjabosjapka:

"Vijftig jaar geleden bezocht de Heere ons land door de opwekking. Onder de eerste bekeerden, die zichzelf en hun huis aan de dienst wijdden, was de tot in verre omtrek bekende broeder Iwam Grigorjevitsj Rjabosjapka. De Heere had hem met vele dingen gezegend, vooral met wijsheid en met de gave te prediken. Overal, waar hij zijn voet zette, verkondigde hij aan de mensen het Evangelie van Jezus Christus; ondanks alle verboden, ondanks de tegenwerking van de geestelijkheid en ondanks blinde vervolging door delen van de bevolking, bogen vele mensen, waaronder soms eertijds boze haters, in oprecht berouw onder Gods Woord. Het nieuws van de redding verbreidde zich snel en drong vanuit de dorpen en gehuchten door tot in de steden ("Het geluk van het verloren leven", blz.120-121).

Dr.S.D.van Veen vermeldt in zijn boek over het stundisme (op blz.31), dat in 1871 de boeren Krawtschenko en Rjaboschenka gevangen werden genomen en tot dwangarbeid werden veroordeeld, omdat zij in korte tijd meer dan 150 personen voor het stundisme hadden gewonnen. Dit gebeurde in de tijd van de boer Rjabosjapka. Het is nu de vraag of Rjaboschenka dezelfde persoon is als Rjabosjapka. Het komt namelijk voor dat namen van dezelfde personen in Rusland in diverse boeken anders worden overgezet, met name is dit zo bij Engelstalige en Nederlandstalige werken.

MACHTIG IN DE SCHRIFTEN

In ieder geval verhaalde de broeder uit Moskou in 1925 dat de evangelist Rjabosjapka werd uitgenodigd voor gesprekken met onder meer belangrijke geestelijken en hooggeplaatste personen. Hij was "mchtig in de schriften"; tegenstanders konden met woorden niets tegen hem inbrengen. Niemand slaagde erin om hem te weerleggen. Hij mocht zelfs door Gods genade overtuigde tegenstanders overhalen, die het Woord van God aannamen. Velen raakten in verwarring. Er kwamen heel wat orthodoxen tot geloof, die hij daarna ook opnieuw doopte. Anderzijds wekte het de woede op van anderen, en er werd veel over hem gesproken.

VERANTWOORDING VOOR DE TSAAR

Het liep hierop uit dat hij zich voor tsaar Alexander II in het paleis te Petersburg moest verantwoorden. Rjabosjapka en z'n vrienden hebben veel gebeden om Gods genadige hulp en leiding. In de troonzaal kreeg hij van de tsaar de beschuldiging te horen en ontving hij gelegenheid om verantwoording af te leggen en zich te verdedigen. De evangelist las hardop voor het gehoor Handelingen 25 en 26, waarin we lezen over de verantwoording van Paulus voor stadhouder Festus en voor koning Agrippa en Bernice. Na het lezen wees Rjabosjapka op de overeenkomst met zijn geval en verklaarde daarna voor de tsaar het wezen van het Evangelie.

Vervolgens sprak hij over de verschillen tussen de orthodoxe kerk en hem. De bewijsvoering van de evangelist kwam overtuigend over bij de tsaar, zodat hij begreep dat vele tegen Rjabosjapka ingebrachte beschuldigingen vals waren.

VOOR DE AARTSBISSCHOP

Verder werd besloten dat de beschuldigde evangelist zich voor de aartsbisschop diende te verdedigen. Deze werd in de troonzaal geroepen. Samen met andere geestelijken kwam hij binnen. De tsaar verklaarde dat ze niets hadden gevonden waaraan Rjabosjapka zich schuldig had gemaakt en stelde dat de aartsbisschop de

schuld van Rjabosjapka moest aantonen. Als hij niets tegen de "leek" zou kunnen inbrengen, dan zou de evangelist worden vrijgesproken.

Rjabosjapka kreeg eerst het woord. Deze begon met de aartsbisschop te vragen: "Kan ik uw Excellentie aanduiden als heerser over hemel en aarde?" De aartsbisschop voelde zich pijnlijk getroffen door deze onverwachte vraag en verklaarde dat het onbetamelijk was om hem zodanige eer te bewijzen. Hij zei zelf ook een aards schepsel te zijn evenals alle mensen.

Rjabosjapka gaf daarna te kennen dat de eeuwige, drieënige God overeenkomstig de Schrift de Heerser in de hemel is, en dat de vorst van deze wereld satan is. Vervolgens vroeg hij de aartsbisschop: "En indien, gelijk de Schrift zegt, God de tsaar als menselijke overheid heeft ingesteld, wie heeft u dan over wie of wat als heerser gesteld?" De aartsbisschop was geheel uit het veld geslagen door deze vraag. Er viel een gespannen stilte. Hij probeerde meerdere malen iets te zeggen, maar het ging niet. Na lang zwijgen klonk het uit de mond van de tsaar: "Nu, vader, wat zult gij de leek Rjabosjapka antwoorden?" De aartsbisschop reageerde: "Sta mij toe, majesteit, mij een uur voor gebed terug te trekken voor de Hemelse Koning om antwoord op de gestelde vraag te verkrijgen." De tsaar laste daarop een uur onderbreking in. Na dit uur waren alle betrokkenen weer in de troonzaal - alleen de aartsbisschop ontbrak nog. De volgende minuten verstreken onder een nerveuze spanning. Na tien minuten was de aartsbisschop er nog niet. Uiteindelijk kwam een op onderzoek uitgezonden bisschop alleen terug en gaf de tsaar te kennen: "Zijn Eminentie kan heden niet meer voor uw aangezicht verschijnen - hij ligt te bed." Rjabosjapka werd daarop door de tsaar vrijgesproken. De Moskouse broeder, die deze geschiedenis vertelde, gaf verder te kennen, dat enige tijd daarna uit niet-officiële bronnen bekend werd, dat de aartsbisschop later dood in zijn bed werd aangetroffen.

11. DE GROEI NAAR EENHEID

Zo mochten er wonderlijke gebedsverhoringen zijn in de tijden van evangelisatie, opwekking en strijd in het Rusland van de negentiende eeuw. Het Koninkrijk van God kreeg steeds meer gestalte in het droge, Russische gebied. Het zaad van het Evangelie werd op vele plaatsten gestrooid en het droeg rijke vrucht. Onder de lagere standen van de bevolking was het stundisme uitgegroeid en er kwamen ook steeds meer molokanen. Voor een groot deel vloeide het samen en ontstonden er twee belangrijke groeperingen: de baptisten en de evangelie-christenen. We mogen er Gods besturende hand in zien. De Bijbel was het samenbindende element en de vervolgingen werden door de Heere gebruikt om de eenheid te bevorderen. Er ontstond een helder en bloeiend christendom, vergelijkbaar met de eerste christengemeenten. Op den duur versmolten de verschillende bijbelgetrouwe stromingen in 1944 tot de "Unie van Evangelie-christenen en Baptisten".

"OPDAT ZIJ ALLEN éÉN ZIJN"

Het is duidelijk dat wij ook moeten staan naar eenheid. Aan het uitermate belangrijke onderwijs van de Heere Jezus in het hogepriesterlijke gebed (in Joh.17) mogen we ons niet onttrekken. Dit gebed heeft Hij uitgesproken vlak voordat Hij gevangengenomen werd in de hof. Dit is speciaal-privé-onderwijs voor de gelovigen. We lezen in Joh.17:20-21: "En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun

woord in Mij geloven zullen. Opdat zij allen één zijn, gelijkewijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn; opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt."

LIEFDE EN EENHEID

Deze eenheid is dus juist ook nodig voor het evangelisatiewerk -want dan komen we geloofwaardig over! Liefde en eenheid maken indruk. In de redevoering vóór het hogepriesterlijke gebed heeft de Heere Jezus Zijn discipelen (zonder Judas) geleerd: "Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt. Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij Mijn discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander (Joh.13:34-35)."

We dienen dus één te zijn in de Heere, opdat de wereld in Christus zal geloven. En we dienen liefde onder elkaar te hebben, opdat ze allen zullen bekennen, dat wij Jezus' discipelen zijn. Als de liefde en eenheid naar binnen ontbreken, dan moeten we eerst een liefdevolle eenheid gaan vormen, om zo naar buiten te treden.

"ZIEDE OP JEZUS"

Laten we ons daarbij niet op onszelf en onze gebreken richten, maar op het "middelpunt van ons verlangen", op de Heere Jezus Christus. In Hem kunnen we één zijn! Onze ogen moeten naar het Gods grote doel gericht zijn. De komst van Gods Koninkrijk en de verheerlijking van Zijn Naam zijn de uitgangspunten.

Zolang we nog bezig zijn met onderlinge verschillen, met het verdedigen van onze standpunten en met het kritisch-afbrekend kijken naar andere christenen, dan zijn we niet geschikt voor het evangelisatiewerk. Het gaat er niet om wie er gelijk heeft, maar het gaat om onze innerlijke gerichtheid. Zijn we innerlijk bewogen met het heil van onze ongelovige naaste, of komen we niet verder dan het consumeren, waarderen of bekritisieren van leerstellingen. Als onze ogen gericht zijn op een drenkeling, proberen we deze zo snel mogelijk te redden. Het is dan onverstandig om een lange discussie te houden over het onderwerp "reddingspogingen".

VRUCHT DRAGEN!

De Russische gelovigen handelden en droegen veel vrucht. Wellicht waren er die nog niet zo goed op de hoogte waren van vele belangrijke dogmatische waarheden, maar ze werkten in ieder geval met hetgeen zij wisten. Hoeveel seizoenen hebben zogenaamde rechtzinnige christenen en ook wij niet met praten voorbij laten gaan, zonder wezenlijk vrucht te dragen? De zaaitijden werden vaak verzaakt, zodat de oogsttijden ontbraken.

De Heere Jezus houdt ons voor in Joh.15:8: "Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult Mijn discipelen zijn." Als het goed is wil iedere ware christen de de hemelse Vader verheerlijken - hij zal dan "veel vrucht" willen dragen... Wees daarom niet tevreden met weinig vruchten of met gewone vruchten, maar zoek steeds veel vrucht te dragen! De eis van "veel-vrucht-dragen" komt uit in de volgende teksten: "Hebt elkaar hartelijk lief met broederlijke liefde; met eer de één de ander voorgaande. Zijt niet traag in het benaastigen. Zijt vurig van geest. Dient de Heere (Rom.12:10-11)." "Zo dan, mijn geliefde broeders! Zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere (1 Kor.15:58)." Let op de kernwoorden: hartelijk, dient, vurig, standvastig, onbewegelijk en overvloedig. Deze woorden moeten ons kenmerken!

Uit de vruchten van het geloof ontvangen wij meer zekerheid van onze eigen redding. We dienen volgens antwoord 86 van de Heidelberger Catechismus ons met ons ganse leven aan God dankbaarheid voor Zijn weldaden te bewijzen en Hem te prijzen, opdat "elk bij zichzelf van zijn geloof uit de vruchten verzekerd zij, en dat door onze godzalige wandel onze naasten ook voor Christus gewonnen worden".

12. LORD RADSTOCK EN DE RUSSISCHE EDELEN

IN DE HOOGSTE KRINGEN

Eerst moet er nog een belangrijke stroming aan de orde komen. Het Evangelie vond namelijk ook ingang in de hoogste kringen in Rusland. Ook daar werden droge gebieden begerig gemaakt naar het water des levens. De Levensbron begon daar te vloeien en de vruchten bleven niet uit. Er kwam ook een afscheiding (raskol) in de hoogste kringen.

LORD RADSTOCK

Gedurende de winters van 1874 en 1875 verkeerde de engelse opwekkingsprediker Granville Augustus William Waldegrave, derde baron Radstock (1833-1916) in St.Petersburg. Hij verkondigde daar het Evangelie onder de hogere standen. Hij bracht er twee lange winters door, de eerste alleen en de tweede met zijn groot gezin. Hij mocht daar in die tijd met veel zegen het Evangelie verklaren. Hij was gekomen op uitnodiging van een dame uit Petersburg, die hem in Parijs had ontmoet.

Tijdens de spanningen van de Krimoorlog was Radstock tot geloof gekomen. Na z'n bekering had hij zich geheel aan het evangelisatiewerk onder standgenoten gewijd.

Aanvankelijk was hij verbonden met de Plymouthbrethern (bekend onder de naam van "vergadering der gelovigen"), maar werkte toen zelfstandig, zonder dat hij door een bepaalde groep werd ondersteund. Lord Radstock heeft ook met veel zegen mogen evangeliseren in de hoogste kringen te Stockholm en later te Kopenhagen. Maar ook op vele andere plaatsen heeft hij het Evangelie gebracht. Hij verkeerde zelfs driemaal enige maanden in Brits-Indië, waar hij op de door hem gebruikelijke wijze Gods Woord met vrucht mocht brengen.

EVANGELISATIEMEETINGS IN SALONS

Radstock preekte eerst enige tijd in het kerkje van het Engelse gezantschap in St. Petersburg. Daarna begon hij in de salons van de Peterburgse aristocratie godsdienstige voordrachten te houden. Hij sprak in deze meetings Engels en Frans. Voor de ontwikkelde Russische heren en dames was dit geen bezwaar. Zij konden hem volgen en de boodschap van het Evangelie werd hen duidelijk. Lord Radstock was er niet op uit om propaganda te maken voor een bepaald kerkgenootschap. Hij bracht eenvoudig het rijke Evangelie en spoorde de mensen aan om de Bijbel te bestuderen. Hij wees zijn toehoorders op de noodzaak van persoonlijk geloof en een persoonlijke bekering.

GEDRONGEN DOOR DE LIEFDE VAN CHRISTUS

Radstock manifesteerde zich als een opwekkingsprediker. Hij sprak vanuit de liefde van z'n hart. De liefde van Christus drong hem. Hij kende persoonlijk Gods liefde voor een zondaar, en dit is de beste aandring om te evangeliseren.

Is de liefde van Christus ook onze drijfveer? Kennen wij die sterke innerlijke geestelijke aandrang? Hebben we een innige, aanhoudende bewogenheid met de zielen van onze naasten? Hebben we een grote liefde tot het behoud van verloren zielen? Als we dit niet kennen, dan is er iets niet in orde met ons geestelijk leven. Wanneer de liefde van Christus ons niet dringt, kennen we dan eigenlijk wel iets van deze liefde?

Lord Radstock leerde de rechtvaardiging uit het geloof en wees er op, dat elke door God onderwezen gelovige de Heilige Schrift kan verklaren en geroepen is om een getuige van Christus te zijn.

BEZIELD MET GEESTELIJKE KRACHT

De evangelische bijeenkomsten die Radstock leidde, bestonden voornamelijk uit bijbelstudies, gevolgd door gebed en een intensieve discussie. Een kritische waarnemer had het over Radstocks saaie preken, maar niettemin boeiende persoonlijkheid.

Er ging blijkbaar meer uit van zijn geestelijk leven en de boodschap die hij bracht, dan van z'n manier van spreken. Zijn woorden waren bezielde met geestelijke kracht. Het was wellicht net zoals bij Paulus. In 1 Kor.2:1-2: "En ik, broeders, als ik tot u ben gekomen, ben niet gekomen met uitnemendheid van woorden, of van wijsheid, u verkondigende de getuigenis van God. Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd." Zo'n boodschap wordt vergezeld met goddelijke kracht! We kunnen deze boodschap niet mooier maken dan ze al is. Het is de mooiste en liefelijkste boodschap ter wereld. Begrijpen we dit? Als je dit met je hart mag beamen, dan is er al wat met je gebeurd. Door een natuurlijk mens wordt Christus veracht en zo iemand heeft geen begeerte naar Hem (lees maar in Jes.53:2-3). Maar als Hij de hoogste plaats in je leven heeft gekregen, dan is "de arm des HEEREN aan je geopendbaard" (Jes.53:1). Paulus mocht verder getuigen: "En mijn rede, en mijn prediking was niet in bewegelijke woorden van de menselijke wijsheid, maar in betoning des geestes en der kracht; opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid der mensen. maar in de kracht van God (1 Kor.2:4-5)".

Paulus schreef over een een reactie op zijn brieven en spreken in 2 Kor.10:10: "Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewichtig en krachtig; maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de rede is verachtelijk." Deze mensen stonden dus niet zo hoog met het spreken van Paulus. Niettemin mocht de boodschap die Paulus bracht veel vrucht dragen. Het gaat dus niet in de eerste plaats om de welsprekendheid, maar om de inhoud van het gesprokene. Anderzijds maakt de Geest welsprekend. Een geheiligde geestdrift mag ons niet ontbreken. Als iets wordt gesproken "in Geest en waarheid", dan zal dit door Gods genade de nodige indruk maken. Zo mogen we in biddend opzien tot de Heere gelovig en afhankelijk evangeliseren. Wij hoeven niet in te staan voor de vrucht. We dienen slechts het Evangelie door te geven.

DE WAARHEID GETUIGENIS GEVEN

De Heere wil kracht verlenen aan de woorden die gesproken worden "naar de mening des Geestes". Als het niet is naar Zijn Woord, dan zal het geen dageraad hebben, maar als het is naar Zijn Woord, dan mogen we geestelijke vrucht verwachten. Wij moeten "de waarheid getuigenis geven". Dit is van groot belang in het evangelisatiewerk. We dienen niet alleen bijbelteksten na te spreken, maar ons spreken moet vooral bijbels zijn. Laten we trachten om te spreken zoals de Heere Jezus en de apostelen spraken. Ook hierin moeten we ze navolgen. Op welke wijze

benaderden ze het volk? Hoe confronteerden ze het volk met de waarheid? Het publiek werd voor het blok gesteld. Ze werden vaak voor de keuze geplaatst. Het was ja of nee, voor of tegen; het was geloven of niet geloven; het was zich bekeren of zich niet bekeren. Hun woorden waren niet vrijblijvend. Allen werden er bij betrokken; het ging de toehoorders aan; het was voor hen bedoeld.

OM TE BEHOUDEN

Christus en de apostelen hadden het behoud van het volk op het oog. Dit is gemakkelijk te bewijzen vanuit de Schrift.

In Luk.9:56 lezen we: Want de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar om te behouden." In Joh.3:17 verklaart ons Christus: "Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden." De Heere Jezus sprak ook op een evangeliserende wijze tot de vijandige Joden, en hij sprak daarbij: "... Maar dit zeg Ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden (Joh.5:34)." Petrus was zo in navolging van zijn Meester bezig tijdens de pinksterdag. We lezen van hem in Hand.2:40: "En met veel meer andere woorden betuigde hij, en vermaande hen, zeggende: Wordt behouden van dit verkeerd geslacht!" Paulus wilde ook de Joden tot jaloersheid verwekken, opdat hij enigen uit hen behouden mocht (zie Rom.11:14). Hij paste zich zelfs aan, om zijn verschillende toehoorders te mogen behouden en te winnen voor het Evangelie (lees maar in 1 Kor.9:19-22 en 1 Kor.10:33).

Jakobus was bewogen met een dwalende zondaar, opdat zijn ziel van de dood zou behouden worden (zie Jak.5:19-20). En Judas spoort in zijn brief aan om anderen door vreeze te behouden en uit het vuur te grijpen (Jud.vs.23). Zo zien we dat men in het Nieuwe Testament het behoud van de zondaar op het oog had.

Als we deze intentie niet hebben, dan is er iets niet in orde met ons geestelijk leven; naar alle waarschijnlijkheid zullen we dan zelf nog behouden moeten worden. Wanneer we niet bewogen zijn met het heil van onze naaste, dan hebben we geen of zeer weinig kennis van het heil dat in de Heere Jezus Christus is. Als de liefde van Christus niet in ons is, dan kan de liefde van Christus ons ook niet dringen tot het behoud van anderen.

LIEFDE TOT DE MENSEN

Lord Radstock had het behoud van de zielen van anderen op het oog. De liefde van Christus drong hem en hij hield van de mensen; dit klonk door in zijn boodschap en dit was zelfs zichtbaar. De kritische Russische schrijver N.S.Leskov vond de ideeën van Radstock niet veel, maar moest toch toegeven: "Alleen al naar hem te kijken doet je goed. Je kunt er geen ogenblik aan twijfelen dat deze man leeft door de Geest en met heel zijn hart van mensen houdt en als hij afscheid neemt van zijn gids en achter de zwaar gedrapeerde deur van zijn hotel verdwijnt, voel je dat je net afscheid hebt genomen van de beste en meest oprechte man onder al degenen met wie je samen met hem hebt verkeerd" (aangehaald door dr. Hebly).

GEESTELIJKE VRUCHT BIJ RUSSISCHE EDELEN

De prediking van Radstock mocht door Gods genade veel vrucht dragen. Verschillende vooraanstaande Russische dames en heren kwamen tot geloof. Ook zij gingen het Evangelie uitdragen. Het Woord van God vond steeds meer ingang en het Koninkrijk Gods breidde zich meer en meer uit. De Russische prinses Sophie Lieven, haar

orthodoxe moeder Nathalia en haar tante vorstin Gagarin hadden zich al gauw aangesloten bij de mensen die de samenkomsten van lord Radstock bijwoonden. De vader van Sophie was opperceremoniemeester aan het hof van tsaar Alexander II.

Als lutheraan uit een baltisch geslacht was hij bekend met het piëtisme. De kinderen waren orthodox, zoals dit gewoon was bij gemengde huwelijken. Sommige Russische edelen waren al in aanraking gekomen met opwekkingsbewegingen in het Westen. Er waren er die veel in het Westen hadden vertoefd. Er was zelfs een dame bij de kring van Radstock die door middel van de prediking van de bekende evangelist Moody in het Westen tot geloof was gekomen.

Aanhangers van Radstock gingen ook het Evangelie uitdragen. Onder hen waren de graven Bobrinskij en Korff; samen met overste Pashkov namen ze de geestelijke leiding na het vertrek van Radstock over. Baron Modest M.Korff bekleedde een hoge functie aan het hof. Hij was al intensief betrokken bij de verspreiding van de Bijbel.

13. KOLONEL PASHKOV EN DE EVANGELIE-CHRISTENEN

Kolonel Vasilij Aleksandrovich Pashkov (1831-1902) was officier van de keizerlijke garde geweest. Hij was zeer rijk en had uitgestrekte landerijen. Hij was ook eigenaar van kopermijnen in de Oeral. We mogen wel zeggen dat hij de eerste plaats onder de navolgers van lord Radstock innam. Vóór z'n bekering was hij één van de beste vertegenwoordigers van het genotleven in de hoogste kringen te St.Petersburg. De bekering van Pashkov is van groot belang geweest voor de ontwikkeling van het evangelische christendom in Rusland. Aanvankelijk werden de evangelie-christenen zelfs ook wel Pashkovieten genoemd.

Vorstin Sophie Lieven heeft een boekje geschreven, waarin het optreden van Radstock goed wordt getekend. Daarin wordt ook de bekering van Pashkov beschreven. Deze passage heb ik overgenomen uit het boek van Hebly. We lezen daarin:

"Op een dag, zo vertelt prinses Lieven, nodigde mevrouw Pashkov lord Radstock uit voor het diner en toen moest de overste, die niet erg aangetrokken werd door de prediking van de Engelse lord, hem als gastheer wel ontvangen. Aan tafel werd over Gods Woord gesproken en de gast vertelde van zijn levenservaringen en probeerde de aanwezigen de vreugde van het verlost zijn te laten zien. Na tafel verzamelde het gezelschap zich in de elegante salon, waar het gesprek werd voortgezet. Overste Pashkov luisterde wel toe, maar het zei hem weinig. Toen lord Radstock plotseling voorstelde te knielen voor een gebed, mishaagde dat de huisheer bijzonder. zo iets had hij nog nooit gezien. Als orthodox gelovige was hij gewend in de kerk of op zijn kamer voor een ikoon te knielen en bepaalde kerkelijke gebeden te zeggen. Maar zo simpelweg met gasten in de salon knielen en in zijn eigen woorden tot God spreken, kwam hem zeer ongepast voor. Uit hoffelijkheid zal hij ook wel geknield hebben, maar hij deed het zeer ongaarne. En toch, toen hij die man hoorde die zo inning voor de aanwezigen bad, werd zijn hart week en ging hem een licht op. Plotseling werd het hem duidelijk dat dit hem persoonlijk aanging. Hij was de verloren zondaar over wie de evangeliën spraken, hij moest boete doen als de verloren zoon. Hij zag op dat moment de hele hopeloosheid van zijn toestand, maar zag ook dat er bij God vergeving is op grond van het lijden en de dood van Jezus Christus."

EEN EVANGELISATIECENTRUM

In het herenhuis van Pashkov aan de Nevakade werden avonden voor bijbelbesprekingen georganiseerd. We mogen wel zeggen dat het een evangelisatiecentrum was, waar onder meer mensen uit de hoogste kringen rondom het Woord van God bijeenkwamen. Daarbij werden ook de bedienden uitgenodigd. In de salons van deze prachtige woning te St.Petersburg hield Pashkov tweemaal per week een bidstond, waarbij hijzelf voorging, terwijl een ieder die maar wilde erbij mocht zijn. Zelfs de voorbijganger van de straat mocht gewoon binnenkomen en de bijeenkomst bijwonen. De graven Bobrinskij en Korff hadden samen met Pashkov de leiding tijdens de drukbezochte bijeenkomsten. Het gebeurde soms dat er wel 700 mensen deelnamen aan zo'n samenkomst. Pashkov wees op het belang van het zaligmakende geloof. Hij kwam met "de eis van geloof" en legde daarbij de onnodige ceremoniën en gebruiken van de orthodoxe kerk terzijde - deze waren overbodig. Op leerstellig en dogmatisch gebied kwam hij dicht bij de lutherse leer.

OPWEKKINGSLIEDEREN

Tijdens de samenkomsten werd er veel gezongen. Dit waren onder meer uit het Engels en Duits vertaalde opwekkingsliederen. De invloeden van Westerse opwekkingen werden ook merkbaar in Rusland. We denken hierbij aan de Amerikaanse opwekkingsprediker Dwight L.Moody (1837-1899) en zijn muzikale medewerker Ira D.Sankey, die vele liederen componeerde. Hij zette liederen die door Moody en anderen waren gedicht op muziek. Zijn liederen zijn in vele talen vertaald. De Rusland-Duitser Jacob Esau kwam in 1944 tot geloof. Deze in de Sovjet-Unie vervolgde prediker geeft te kennen in het boek 'In de schuilplaats van de Allerhoogste'(blz.36): "Het kostbaarste wat ik uit Duitsland meegebracht had, was de Bijbel en enige christelijke boeken, waaronder de levensbeschrijving van de Amerikaanse opwekkingsprediker Moody."

Shulepnikov, de schoonvader van graaf Korff, besteedde ook z'n talenten in de dienst van het Evangelie en componeerde enkele nieuwe gezangen en psalmmelodieën.

ZONDAGSSCHOOLWERK

Het evangelisatiewerk breidde zich verschillende terreinen steeds meer uit. Er werden zondagsscholen opgezet. Er waren er die een eigen huiszondagsschool hadden met tientallen kinderen. Men probeerde de bedienden er ook bij te betrekken. Niemand was te gering of te min. Alleen al de huishoudelijke staf (met hun gezinnen) van de vorstelijke familie Lieven telde meer dan 50 personen.

LIEFDADIGHEIDSWERK

Pashkov was volgens Lekov "een oprecht en vurig man, bereid om zich geheel te geven aan dat wat hij de waarheid acht". Hij bracht inderdaad het Evangelie in praktijk. In navolging van zijn Meester "ging hij het land door, goeddoende" (zie Hand.10:38). Pashkov heeft z'n invloed, gaven, tijd en welvaart ten dienste van het Evangelie gesteld. Samen met andere welgestelde edelen heeft hij veel mogen offeren in de dienst van zijn Koning. Hij stichtte en onderhield uit eigen middelen ook allerlei inrichtingen voor armen en zieken. Voor armen en studenten werden er eethuizen (volksgeaardekeukens) geopend. Hij onderhield een ziekenhuis met eigen personeel en bekostigde ook verschillende scholen. Daarbij evangeliseerde hij in ziekenhuizen en gevangenissen en ook op zijn landgoederen. Hij was mild in het geven.

Door de evangelische beweging werd het liefdadigheidswerk op sociaal en geestelijk gebied voortgezet. De vrouwen en meisjes werden niet overgeslagen. Ook zij werden geholpen en ingeschakeld. Men organiseerde voor meisjes en vrouwen naaicursussen, waar dan ook met hen uit de Bijbel werd gelezen. Er werd een meisjesvereniging opgericht. Er kwamen damescomité's, die er voor zorgden dat gevangenen en zieken werden bezocht. Er werden verkopeningen geregeld ten behoeve van liefdadigheidsdoelen.

BIJBEL- EN LECTUURVERSPREIDING

Graaf Korff was de zoon van een bekend Russisch staatsman.

Hij was in 1867 in Frankrijk. Daar had hij een belangrijk gesprek met de beheerder van een bijbelkiosk op de Parijse wereldtentoonstelling. Dit gesprek heeft z'n leven veranderd. De Heere heeft het willen gebruiken. Modest Korff bestelde toen 3000 Russische Nieuwe Testamenten, met de bedoeling om die in St.Petersburg te verspreiden. Dit gebeurde dus al vóór het optreden van lord Radstock in deze Russische plaats.

Pashkov richtte met graaf Korff en anderen in 1875 een Russisch traktaatgenootschap op, dat godsdienstige geschriften uitgaf tot verspreiding. Deze uitgaven kwamen in die tijd door de censuur. Zolang tsaar Alexander II regeerde werd hun vrijwel niets in de weg gelegd; ze konden toen tamelijk ongehinderd hun evangelisatiewerk voortzetten. Alexander II was tsaar vanaf 1855 en werd in 1881 door een bomaanslag gedood.

Van opperprocurator D.A.Tolstoi der heilige synode van de orthodoxe kerk hadden ze ook geen tegenstand te duchten. Echter, in 1880 werd de geheimraad senator Constantin Petrowitsch Pobedonoszew (1827-1907) tot opperprocurator benoemd, en deze zeer machtige verdediger van de orthodoxe kerk ging de evangelische en bijbelgetrouwe christenen steeds meer vervolgen.

Niettemin heeft het genoemde Russische bijbelgenootschap heel wat titels van boeken, liederenbundels en brochures mogen uitgeven. Het aantal hiervan bedraagt meer dan 500, met een totale oplage van enige miljoenen exemplaren. Bunyan werd zelfs vertaald. Er werden ook tijdschriften uitgegeven: De Christen, Geloof, De regenboog, De blijde boodschap, Appèl (voor de straatprediking), Woord der Waarheid. Het is verbazend dat men in deze (betrekkelijk korte) tijd zoveel tot stand heeft mogen brengen. Er waren toen wel voldoende financiële middelen.

Het is duidelijk dat de Heere het zo heeft bestuurd. Hij heeft de harten geneigd en de middelen en wegen geschonken. Maar het gold toch zeker ook wel voor die tijd, dat de tijd voorts kort was. De vervolgingen volgden spoedig en de mogelijkheden raakten steeds beperkter.

Groot was het enthousiasme waarmee bijbels, traktaten en het evangelisatieblad "De Russische arbeider" werden verspreid onder de bevolking. Op een dag passeerde een esquadron van het vroegere garderegiment van Pashkov zijn huis. Pashkov ging naar de commanderende officier en vroeg hem of hij een Nieuwe Testament aan al die soldaten mocht geven. De officier wilde uiteraard zijn vroegere overste dit niet weigeren en gaf toestemming.

F.W. BAEDEKER

Er was nog een evangelist en bijbelverspreider in die tijd in Rusland actief. Dit was F.W.Baedeker, een vriend van lord Radstock. Hij was van Duitse afkomst en Engels

opgevoed. Hij had nauwe kontakten met de Pashkovieten, maar evangeliseerde verder zelfstandig. Hij zag kans om vele jaren in Rusland gevangenen te bezoeken en met hen over het Evangelie te spreken. Omdat hij het vertrouwen van de overheid had, kon hij zomaar min of meer onopvallend z'n gang gaan. Hij vertelde weinig over z'n ervaringen, maar we mogen aannemen dat hij velen tot zegen is geweest. Omdat hij onvoldoende de Russische taal beheerste, maakte hij gebruik van een begeleider en vertaler; dit was één van de eerste baptisten in Rusland, I.V.Kargel. Ivan Kargel was gedoopt in 1869 en is daarna bekend geworden als de theoloog en bijbelcommentator van de baptisten; hij werd tevens één van de leidinggevende broeders in St.Petersburg. Kargel zal waarschijnlijk veel van Baedeker hebben geleerd. Evangelist Baedeker was gewoon om bijbeltjes en traktaten uit te delen en met de gevangenen over de liefde van God te spreken. Hij begon toespraken met de tekst "God is liefde" ("Bog jestj ljubov"), terwijl z'n woorden verder werden vertaald door Kargel. De genoemde bijbeltekst vinden we nu nog boven veel preekstoelen in kerken van de evangelie-christenen en baptisten.

GRAAF L.N.TOLSTOJ

In het boek van de beroemde Russische schrijver graaf Lew Nikolajewitsj Tolstoj (1828-1910), de roman "Opstanding" (1899), wordt Baedeker waarschijnlijk ten tonele gevoerd. Tolstoj beschrijft daarin hoe de hoofdpersoon in Siberië in een gevangenis een Engelsman ontmoet, die gevangenen bezoekt, preekt en bijbeltjes uitreikt.

In weinig bewoordingen wordt de boodschap van deze Engelsman door Tolstoj weergegeven. Zijn toespraak zou volgens hem zijn geweest: "Zeg hun dat Christus erbarmen met hen heeft en hen liefheeft en voor hen gestorven is. Als zij daaraan geloven zullen zijn gered worden." Tolstoj is in 1901 door de heilige synode uit de orthodoxe kerk gebannen. Op het eind van zijn leven vond Tolstoj dat hij nog in een te grote weelde leefde, ondanks zijn ascese (hij onthield zich zoveel mogelijk van zingenot). Hij verliet in 1910 op 82-jarige leeftijd in het geheim z'n landgoed om in een klooster te gaan. Onderweg werd hij echter ziek in de trein en stierf hij in het huis van een stationschef.

De communisten hebben de werken van Tolstoj niet verboden. Hij was een moralist, pacifist en een bestrijder van kerk en staat. Zijn anarchisme en zijn gedachten over Christus en het geloof zijn echter niet overeenkomstig de rechtzinnige christelijke leer.

BEGINNEND GEMEENTELEVEN

De evangelie-christenen begonnen zich steeds meer uit te breiden. Er werd heel wat georganiseerd. Eén van de trouwe leden, Baron P.N.Nikolaj, begon een christelijke studentenbeweging in St.Petersburg. Aanvankelijk was er nog geen georganiseerd gemeenteverband. Onder leiding van Pashkov kwam er echter geleidelijk een broederraad tot stand, die leiding gaf aan het gemeenteleven. Toch behielden velen nog een formele band met de orthodoxe staatskerk.

Tijdens samenkomsten werd wel het avondmaal gevierd (het brood gebroken) en er waren er die zich na hun bekering lieten dopen. Onder hen was Pashkov, die door de bekende George Müller (1805-1898) uit Bristol tijdens zijn bezoek aan Rusland in 1882 werd gedoopt.

14. ZENDINGSDRANG EN OPWEKKINGEN

GEORGE MÜLLER

Müller, "de weesvader van Bristol" werd bij Halberstadt in Duitsland geboren en vestigde zich in 1832 te Bristol. Daar wijdde hij z'n leven aan de evangelieprediking en het liefdadigheidswerk, in volledige afhankelijk van de Heere, zonder menselijke aanstelling of vast salaris. Hij was een man van geloof en gebed - en hij ontving veel van de Heere!

A.Klein Haneveld geeft ons te kennen in de christelijke encyclopedie (deel V, blz.101-102) inzake George Müller en wat de Heere gaf: "Een jaar na zijn dood werd vastgesteld, dat 117 scholen in minstens 10 verschillende landen konden opgericht worden, waarin meer dan 122.000 kinderen christelijk onderwijs ontvingen. Er waren 279.000 bijbels, 1.440.000 Nieuwe Testamenten en 109 miljoen christelijke boeken en traktaten in verschillende talen verspreid. Een nog groter geloofswerk was de verzorging van weeskinderen, eerst in gehuurde huizen, daarna in vijf eigengebouwde grote weeshuizen. Rond 10.000 kinderen vonden hier opname. Müllers bedoeling was niet enkel de wezen liefderijk te verzorgen, maar bovenal het bewijs te leveren, dat God nog steeds een Hoorder des gebeds is! Want nooit maakte hij zijn noden bekend of vroeg hij hulp aan enig mens; alles ontving hij op het gebed. Hoogstens éénmaal 's jaars verscheen een verslag van hetgeen "God met hem gedaan had" (vgl.Hand.14:27). Een bedrag van f 18.000.000 aan giften ging door zijn handen. Na zijn dood werd zijn totale bezit vastgesteld op nog geen f 800,--. Ook de hem persoonlijk geschonken giften besteedde hij, op het hoogst nodige na, voor anderen."

Müller nam een vooraanstaande plaats in onder de Plymouthbroeders (zijn richting kreeg de naam van "Open Broeders"). Hij begon op 70-jarige leeftijd z'n grote zendingsreizen door alle werelddelen. Dit heeft hij bijna 20 jaar vol mogen houden. Als 80-jarige trok hij nog door India, China en Japan, voornamelijk om zendingelingen met het Woord te dienen en om deel te nemen aan zendingsconferenties.

EEN ZENDINGSGEEST

Het is duidelijk dat er op zendingsgebied veel is gebeurd in de 19e eeuw. Velen werden bezield met een zendingsgeest. De Heilige Geest werkte dit in vele harten. De Heere richt de middelen naar het doel. Hij heeft Zijn bedoelingen met deze wereld. Hij heeft de uitbreiding van Zijn Koninkrijk op het oog. Daartoe wil hij mensen opwekken en gebruiken. Er komt dan een geestelijke aandrang in vele harten en de gebeden worden wakker. Na de uitstorting van de Geest van genade en gebeden, worden de gebeden om genade voor de Heere uitgestort. Kennen wij deze gevoelens en de verlangens naar de komst van Gods Koninkrijk in ons hart? Het is dan tijd om te bidden en te werken. Zo worden mensen "Gods medearbeiders" (1 Kor.3:9).

ARBEIDERS IN DE WIJNGAARD

In een tijd van geestelijke opwekking is er meestal geen gebrek aan predikers, evangelisten en zendingswerkers. Het is een teken aan de wand als er te weinig arbeiders zijn in de wijngaard. Er zijn ook nu genoeg velden om te bewerken; maar waar zijn de arbeiders? Voel je de aandrang van de liefde van Christus in je hart? Is de nood je al opgelegd? Paulus verklaart in 1 Kor.9:16: "Want indien ik het Evangelie

verkondige, het is mij geen roem; want de nood is mij opgelegd. En wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig!" Klinkt dit "wee mij" ook al door in ons hart?

Zoiets kun je niet tegenhouden; zoiets doordringt je helemaal - het is de aandrang van de Heilige Geest; het is de innerlijke roeping tot het werk in de wijngaard van de Heere. Jesaja had vanwege het gevoel van zijn onwaardigheid en schuld ook "wee mij" uitgeroepen (Jes.6:5). De Heere liet hem echter zien dat zijn zonde was verzoend (vs.7). In vers 8 verhaalt Jesaja verder: "Daarna hoorde ik de stem des Heeren, Dewelke zeide: Wien zal Ik zenden, en wie zal voor Ons henengaan? Toen zeide ik: Zie, hier ben ik, zend mij henen."

Weet je dat je zonden zijn verzoend door het offer van Christus en dat ze zijn vergeven door Gods genade? Dringt de liefde van Christus je dan niet? Bij Paulus wel (2 Kor.5:14). Als de roepstem om arbeiders in de wijngaard vanuit Gods Woord tot je komt, leeft het dan ook sterk in je hart: "Zie, hier ben ik, zend mij henen?!"

JEZELF VERLIEZEN

Heb je jezelf er niet voor over? Heb je zoveel liefde tot jezelf dat de liefde van Christus nog niet zoveel voor je betekent? Ben je dan niet bereid om je eigen ik te verliezen voor de liefde van Christus? Is dit nodig? Staat de liefde tot het eigen ik dan in de weg? Is dit soms de reden dat er niet zoveel geestelijke vrucht gedragen kan worden? Dit is goed mogelijk. Laten we onszelf hierin maar eens grondig onderzoeken. Laten we dit doen in het licht van Gods Woord.

ALS HET TARWEGRAAN

De Heere Jezus leert ons zo indringend en beschamend in Joh.12:24-26: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, zo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort. Die zijn leven liefheeft, zal hetzelfde verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelfde bewaren tot het eeuwige leven. Zo iemand Mij dient, die volg Me; en waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn. En zo iemand Mij dient, de Vader zal hem eren."

Gelovige, wil je alleen blijven met je boekje in een hoekje? Wil je alleen maar geestelijk consumeren voor je eigen geestelijke opbouw? De kans is groot dat je dan alleen, zonder vrucht blijft; net zoals dat tarwegraan dat alleen op die droge graanzolder blijft liggen. Wil je zo je christelijk leven doorbrengen - op zo'n egoïstische, onvruchtbare wijze? Wil je je Heiland dan niet navolgen? Hij is toch ook voor je gestorven en als het tarwegraan in de aarde gegaan? Dit deed Hij voor jou - en wat doe jij voor Hem?! Wil jij je leven dan ook niet "verteren" in zijn dienst? Als je Hem dient, volg Hem dan... Je zult dan zijn als een getrouwe en goede dienstknecht.

VEEL VRUCHT DRAGEN!

O, en dan kunnen die woorden van de Heere Jezus in Joh.15:8 gegrift in je hart blijven staan: "Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult mijn discipelen zijn." Dus niet weinig en ook niet gewone vrucht dragen, maar "veel vrucht"! Om de Vader te verheerlijken! Om zo Zijn dienaar te zijn... En daar is Christus, onze heerlijke Verlosser - en daar mag Zijn dienaar zijn, dicht bij Hem. Ja, daar willen we zijn! En dan de belofte: "En zo iemand Mij dient, de Vader zal hem eren (Joh.12:26c)." Uit de vruchten van het geloof ontvang je meer zekerheid, blijdschap en vrede. Gebruik dan je talenten, geef jezelf geheel... Die veel geeft, mag veel ontvangen, om meer te

kunnen geven. In Spr.11:25 lezen we immers: "De zegenende ziel zal vet gemaakt worden; en die bevochtigt, zal ook zelf een vroege regen worden."

GEZEGENDE EN ZEGENENDE ZIELEN

Onder de evangelie-christenen en andere bijbelgetrouwe gelovigen in Rusland waren vele zegenende zielen; zij mochten de droge aarde bevochtigen met de regen van het Evangelie. Zij werden zodoende tot een vroege regen. De Heere zond een milde regen neer, en Hij gebruikte daarvoor Zijn dienaren. Hun harten stonden door Gods genade open voor het heil des Heeren en vloeiden ervan over, zodat ook anderen werden besproeid. Het evangelisatiewerk werd rijk gezegend en het bracht opwekking. Laat het onze bede zijn voor onze tijd, wat we lezen in Jes.45:8:

"Drupt, gij hemelen! van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse, en gerechtigheid te samen uitspruite". In deze tekst laat de HEERE ons daarna weten: "Ik, de HEERE, heb ze geschapen." We mogen het van Hem verwachten; Hij kan het ons geven.

Vooraf in de opwekkingsgeschiedenissen kunnen we zien dat er vaak een verband ligt tussen een gezegende ziel en de zegen die hij mag brengen. Het is belangrijk dat we zelf vervuld zijn met geestelijke kracht, anders zal er waarschijnlijk niet zoveel zegen van ons uitgaan. De Heere kan zwakke en twijfelmoedige gelovigen ook wel gebruiken, maar de geschiedenis heeft uitgewezen dat Hij meer gebruikgemaakt heeft van met geestelijke kracht vervulde gelovigen. Een gebrekkige auto moet moeite doen om zelf op de weg vooruit te komen en kan dan geen andere auto meeslepen. Laten we daarom maar veel vragen om geestelijke kracht.

DE KRACHT VAN DE HEILIGE GEEST

Opwekkingspredikers waren vaak in een bijzondere mate vervuld met de Heilige Geest. Ook de discipelen ontvingen op de pinksterdag de vervulling met de Heilige Geest. Het wordt "de doop met de Heilige Geest" genoemd. In de Bijbel heeft de Heere Jezus het over "het ontvangen van de kracht van de Heilige Geest".

In Luk.24:49 lezen we dat Christus het Zijn discipelen belooft: "En ziet, Ik zende de belofte van Mijn Vader op u; maar blijft in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte." Deze kracht was nodig om een krachtige getuige van Christus te kunnen zijn. Deze kracht moest door hen heen zijn gegaan om van hen uit te kunnen gaan. De Heere Jezus gaf het Zijn volgelingen te kennen, voordat Hij naar de hemel heenvoer: "Maar gij zult ontvangen de kracht van de Heilige Geest, Die over u komen zal; en gij zult Mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem, als in geheel Judea en Samaria, en tot aan het uiterste van de aarde (Hand.1:8)." Daarvoor, in vers 5bc, lezen we dat Christus het hen toezegt: "Maar gij zult met de Heilige Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen." Zo zien we dus dat het gegeven "de doop met de Heilige Geest" naar Gods Woord is, en dat deze vervulling met de Heilige Geest door Christus ook "het ontvangen van de kracht van de Heilige Geest" wordt genoemd.

OPWEKKENDE GEESTELIJKE ERVARINGEN

Ds.D.G.Molenaar wil in zijn boek "De doop met de Heilige Geest" aantonen dat velen in de kerkgeschiedenis bijzondere opwekkende geestelijke ervaringen hebben gehad, waardoor zij de nodige geestelijke kracht ontvingen om met vrucht in de dienst van de Heere te arbeiden.

Een aantal van hen ontving een speciale vervulling van de Heilige Geest voordat ze veel geestelijke vrucht droegen. Vooral is dit kenmerkend voor opwekkingspredikers. Daarna wilde de Heere hen gebruiken voor één of meerdere opwekkingen. De Heere kwam bij deze gelovigen dan op een krachtige wijze over met Zijn genade, liefde en vrede. Dit volgde vaak op een bepaalde tijd van diepgaande geestelijke strijd en worstelingen.

De geest van het gebed was dan in hevigheid aan het werk in het hart van deze gelovigen. De Heilige Geest maakte het land begerig en dorstig en stortte daarna een milde, overvloeiende regen uit in het hart van deze beweldadigde mensen. Zulke ervaringen zijn dus niet in het bijzonder eigen aan pinkstergroepen, maar werden en worden gevonden bij vele van Gods kinderen.

NAAR DE SCHRIFT!

We dienen er echter op te letten dat ze overeenkomstig de bijbelse normen en regels zijn. Als het niet is naar de Schrift, dan behoeven we er geen waarde aan te hechten. We dienen te waken voor zinloze geestdrijverij, nodeloze visioenen en tongentaal, als ze door mensen worden opgewekt om er iets mee te worden. Wat de Heere spontaan heeft gegeven in de eerste christengemeenten, op zendingengebieden en uit noodzaak, dat mogen we dankbaar herdenken. De Heere heeft tekenen en wonderen willen geven ter bevestiging en bevordering van de evangelieprediking.

VOORBEELDEN UIT DE KERKGESCHIEDENIS

Ds.Molenaar geeft ons in zijn boek historische illustraties van de genoemde goede opwekkende geestelijke ervaringen. Hij laat ons deze ervaringen zien in de levens van gelovigen uit verschillende kerkgenootschappen en christelijke bewegingen. We komen daarin ook luthersen, piëtisten, methodisten, baptisten, Nederlandse hervormden en gereformeerden tegen. Hij haalt zulke geestelijke ervaringen aan uit de levens van onder meer de zendelingen Hudson Taylor(1832-1905) en C.T.Studd (1860-1931), de lutheraan Johann Christoph Blumhardt (1805-1880), de piëtist August Herman Francke (1663-1727), Nikolaus Ludwig graaf Von Zinzendorf (1700-1760), de geestelijke vader van de Hernnhutters, de methodisten John Wesley en George Whitefield (een ervaring in 1739), de opwekkingsprediker Dwight L.Moody (1837-1899), de baptist Christmas Evans (geb.1766), George Müller (1805-1898), de weesvader van Bristol en de bekende baptist en prediker C.H.Spurgeon (1834-1892). Hij haalt hierover een uiteenzetting aan van de reformator Johannes Calvijn (1509-1564), en geeft zo'n ervaring weer van de bekende Franse prediker Adolphe Monod (1802-1856). Verder laat hij de revue passeren de puriteinen Ebenezer Erskine (1680-1754) en William Burns (1815-1868) uit Schotland. Ook lezen we daar over de ervaringen van de Amerikaanse puritein en opwekkingsprediker Jonathan Edwards (1703-1758). Verder heeft Charles G.Finney (1792-1875) deze opwekkende ervaringen gehad, waarna hij als evangelist zeer veel vrucht mocht ontvangen.

BIJ VERSCHILLENDE KERKGENOOTSCHAPPEN

Dr.D.Martyn Lloyd-Jones schrijft in zijn boek "Toon mij nu Uw heerlijkheid" ook over het ontvangen van bijzondere opwekkende ervaringen. We lezen op blz.94: "Dat kunnen we vinden in de geschiedenis over de opwekkingen. We lezen er over mensen, die praten over hun gemeenschap en hun ontmoetingen met God en de Heere Jezus

Christus, over Zijn aanwezigheid en de blijken van Zijn liefde. Zij werden overstelpt door het gevoel dat de Heere Jezus zeer nabij was en zij werden vervuld door Gods heerlijkheid en liefde. Dat komt u tegen in de levens van mensen als Jonathan Edwards en, zoals ik al herhaaldelijk gezegd heb, in het leven van christenen die tot allerlei verschillende kerkgenootschappen behoorden. We komen dat tegen bij Whitefield, bij Wesley, bij mannen als Finney en Moody en zoveel andere heiligen."

ANDREW MURRAY

In het boek van ds.Molenaar komen we ook Andrew Murray (1828-1917) tegen, de bekende gereformeerde prediker en schrijver uit Zuid-Afrika. Hij mocht getuige zijn van een opwekking en daaraan medearbeiden. Ds.Molenaar heeft onder meer de volgende woorden van Murray geciteerd uit het boek van J.du Plessis, "Het leven van Andrew Murray", Kaapstad 1920, blz.457: "Sommigen van u weten, hoe ik bij u aangedrongen heb op de twee stadiën van het christelijk leven, en op de stap uit de éne in de andere. Ik bracht de eerste tien jaren van mijn evangelie-bediening blijkbaar op het lagere peil door. Ik was als predikant, dat mag ik wel zeggen, zo ijverig en ernstig en gelukkig in mijn werk als iemand wezen kan, voorzover het liefde tot de arbeid betrof. En toch brandde er in mijn hart de gehele tijd door een ontevredenheid en rusteloosheid, die onuitsprekelijk waren. (...) Ofschoon allen rondom mij mij voor één van de ernstigste mannen hielden, was mijn leven een leven van de diepste ontevredenheid. Ik worstelde en bad zoals ik best kon. Op zekere dag was ik met een zendeling in gesprek. Ik weet niet, of hijzelf veel van de kracht der heiligmaking had ondervonden - dat zou hijzelf wel hebben erkend. Terwijl wij met elkander spraken, en hij mijn ernst aanschouwde, zei hij: "Broeder, onthoud, dat als God een verlangen in uw hart legt, Hij dat ook vervullen zal." Dat heeft mij geholpen: ik dacht er honderdmaal aan. En ik wil hetzelfde zeggen aan u, die in het moeras van hulpeloosheid en twijfel rondspartelt. Het verlangen, dat u God in het hart legt, dat zal Hij vervullen. Zo heeft mij de Heer geleid, totdat ik door Zijn genade tien of elf jaar te Bloemfontein gestaan had.

DE OPWEKKING TE WORCESTER

Toen bracht Hij mij naar een andere gemeente te Worcester, omtrent de tijd, dat God Zijn Heilige Geest in Amerika, Schotland en Ierland zo ruimschoots uitstortte. Toen ik in 1860 zes maanden in die gemeente gearbeid had, gaf God een genadige uitstorting des Geestes aldaar in verband met mijn prediking, vooral toen ik mij op het platteland bewoog, en ik ontving zelf een onuitsprekelijke zegen."

OOK VIA EEN GELEIDELIJKE WEG

Daarna heeft Andrew Murray in een geleidelijke weg steeds meer geestelijke vervulling en kracht van de Heilige Geest ontvangen. Hij verlangde wel naar een ontvangen van de doop van de Heilige Geest als een bijzondere ervaring ineens, maar de Heere leidde hem via een geleidelijk weg van groeien en toenemen in de kennis en genade van de Heere Jezus Christus. Het moet ons duidelijk zijn dat de Heere op verschillende manieren Zijn geestelijke gaven aan Zijn kinderen schenkt.

Nadat Murray veel geestelijke zegeningen, groei en kracht had ontvangen, kwam hij tot de volgende persoonlijke verklaring: "Misschien vraagt gij mij: "Zijt gij dan met wat gij bereikt hebt tevreden?" Hebt gij alles waarnaar gij verlangt?" Dat zij verre. Uit de diepste diepte der ziel kan ik zeggen: "Ik ben met Jezus thans verzadigd;" doch er is

tevens het bewustzijn, dat de openbaring van de overvloedige rijkdom Zijner genade oneindig voller en heerlijker zijn kan. Laat ons niet aarzelen te zeggen: "Dit is slechts het begin." Zelfs wanneer wij ingang verkrijgen tot het Allerheiligste, beginnen wij maar even onze rechte houding tegenover de Vader in te nemen."

ERVARINGEN UIT DE NADERE REFORMATIE

Ds.Molenaar geeft ons in zijn boek over de doop met de Heilige Geest ook mededelingen en ervaringen door van de gereformeerden Guido de Bres (1522-1567), Willem Teelinck (1579-1629), Herman Witsius (1636-1708) en de christelijk gereformeerde predikant H.H.Middel (1802-1882).

TIJDENS CATECHISATIE

Naast ervaringen tijdens een aantal bekende opwekkingen verhaalt ds.Molenaar ook een opzienbarend krachtig werk van de Heilige Geest tijdens een catechisatieles van de kruisdominee ds.Willem Coenraad Wust (1807-1886). Hieruit blijkt dat er ook geestelijke opwekkingen zijn geweest bij behoudende gereformeerden uit de school van de nadere reformatie.

Het citaat komt uit het boek van dr.F.L.Bos, "Kruisdominees. Figuren uit de Geref.kerken onder 't kruis", Kampen, 1953, blz.62. We lezen daar over ds.Wust en zijn catechisanten:

"Eens, terwijl hij naar gewoonte met kinderen van negen tot twaalf jaar zal catechiseren, wordt het hem zo wonderlijk teer in zijn gemoed, dat hij gelooft, dat er wat te gebeuren staat. Hij houdt eerst een toespraak tot de kinderen en zegt tot hen, dat de Heere zelf op deze avond met hen catechiseren zal. Dan gaat hij naar gewoonte in gebed, en smeekt de Heere aanhoudend op grond van Zijn verbond om genade tot bekering in de kinderen te werken.

Eer hij geëindigd heeft, begint het ene kind voor, het andere na, te zuchten en te kermen. Ja, er zijn er, die het doodsbenauwd krijgen van angst. Stil ziet de herder toe, wat er van komt. Dan komen tenslotte vier kinderen tot volle ruimte en gaan jubelen en zingen. De anderen komen niet zover, maar "komen toch uit de angst onder de beloften en krijgen de vrijstad te zien, waarin behoudenis voor voortvluchtigen is te vinden." De opwekking is van langere duur. Het geestelijk inzicht van die kinderen is wonderbaar. Hun ijver en liefde doet hen overal van Jezus getuigen."

15. GELOOFSEVERVOLGINGEN ONDER POBEDONOSZEW (VAN 1880-1905)

POBEDONOSZEW

Nadat tsaar Alexander II werd gedood door een bomaanslag op 13 maart 1881, kwam zijn zoon Alexander III aan het bewind. Deze tsaar regeerde van 1881-1894 en werd opgevolgd door z'n zoon Nicolaas II, die regeerde van 1894-1917. C.P.Pobedonoszew werd in 1880 opperprocurator van de heilige synode van de orthodoxe kerk en hij bestuurdde de staatskerk met vaste hand tot 1905 toe. Aan de ene kant was hij een voorbeeldig ambtenaar, die er van overtuigd was dat het samengaan van kerk en staat heilzaam was voor het land. Daartoe bevorderde hij een betere opleiding voor de geestelijken en het kerkelijk onderwijs van de dorpsjeugd, terwijl hij zelfs de verspreiding van het Nieuwe Testament in de Russische taal stimuleerde. Aan de

andere kant belemmerde hij de vrije meningsuiting en vervolgde hij de minderheden en andersdenkenden, zoals de joden en de stundisten.

Tsaar Alexander III was nog maar kort aan de regering en de fanatieke Pobedonoszew nam z'n kans in 1881 waar om z'n maatregelen te nemen tegen de stundisten en pashkovieten.

MAATREGELLEN TEGEN STUNDISTEN

De stundisten waren al tegengewerkt door de orthodoxe kerk, maar hadden toch nog bescherming genoten van mensen uit hogere regeringskringen; daardoor waren zij in processen nog vaak vrijgesproken. Niettemin vonden er ook vóór 1881 veroordelingen plaats. Eén van de eerste stundisten, de Kleinrus Balaban, werd in 1871 al door het gerechtshof te Kiew veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf en verlies van burgerlijke rechten.

DE PSALMENZINGENDE STUNDIST

Niet alle vonnissen werden uitgevoerd. Zo was er in die eerste tijd van vervolging een stundist te Kiew veroordeeld tot verbanning naar Siberië, nadat hij al een half jaar in gevangenschap had doorgebracht. Op de dag van de bekendmaking van dit vonnis ontving deze stundist bezoek van een jonge graaf. Deze hoge bezoeker had toegang tot de gevangenis verkregen omdat hij in het bezit was van een aanbevelingsschrijven van de metropoliet van Petersburg. De graaf vond de veroordeelde vol goede moed in de gevangenis, terwijl hij psalmen zong. Verwonderd vroeg de bezoeker of hij niet wist wat hem wachtte: dat hij weggevoerd zou worden uit zijn woonplaats en omgeving, losgerukt van vrouw en kinderen en verbannen naar het verre, koude Siberië.

De gevangene reageerde daarop met grote kalmte en vast vertrouwen op God, dat hij dit alles wel wist, maar dat hij had geleerd wat hem daar zou treffen als uit de hand van zijn hemelse vader aan te nemen. Z'n gelovige vrouw had zich vrijwillig bereid verklaard om met hem mee te gaan. De stundist verklaarde, dat, al mocht het nog zo bar en eenzaam zijn in Siberië, hij één ding wist, namelijk dat de Heere Jezus Christus ook daar bij hem zou zijn en dat hij ook daar ver weg volksgenoten zou aantreffen, die hij van Hem en Zijn heilige Evangelie zou kunnen vertellen. Deze laatste opmerking deed zijn vervolgers vrezen dat de stundist in Siberië nog meer kwaad zou kunnen aanrichten, zodat op hoog bevel het vonnis niet werd uitgevoerd.

NUTTELOZE PROCESSEN

De orthodoxe kerk had in die tijd niet veel succes bij het aanklagen en vervolgen van de stundisten. Er heerste bij de bevolking ontevredenheid over bepaalde kerkelijke toestanden. Vele popen gaven genoeg redenen tot ergernis door hun wereldse levenswandel en grote onwetendheid op geestelijk gebied.

Daar tegenover nam de sympathie met de stundisten toe. Deze christenen waren betrouwbaar, ijverig en vooral "drankvrij", wat van veel priesters niet kon worden gezegd. De rechters die de stundisten wel veroordeelden, zagen dat de stundisten daardoor niet tot een andere overtuiging konden worden gebracht; dit deed hen ook wel de lust en moed verliezen om op deze weg voort te gaan. Bovendien waren er ook heel wat vrijzinnige rechters die er geen zin in hadden om op deze wijze de op een aantal gebieden verdorven geestelijkheid ter wille te zijn. Hierdoor volgde al gauw de ene vrijspraak na de andere, terwijl er op den duur maar weinig veroordelingen werden uitgesproken.

In 1873 begon men een groot proces te Odessa tegen Ratushny en enkele andere hoofden van de stundisten. Dit proces duurde zelfs vijf jaar en werd toen afgesloten met vrijspraak voor de beklaagden.

PROPAGANDA

De processen tegen en de mishandelingen van de stundisten bleken gunstig te werken in het voordeel van de vervolgd. Het waren goede propagandamiddelen ten behoeve van het stundisme. Het volk begreep wel dat deze eenvoudige, oprechte mensen niets verkeerd hadden gedaan. En daarbij wekten de vervolgingen en mishandelingen het medelijden en de belangstelling op. Er kwam een goede voedingsbodem voor evangelisatie, met het gevolg dat steeds meer Russen zich aansloten bij het stundisme. Hierbij kwam ook nog dat de haat tegen de kerk en de overheid toenam, omdat ze onschuldigen vervolgd en lieten mishandelen.

"MONNIKENWERK"

Het zal duidelijk zijn dat deze machtige uitbreiding van het stundisme de kerk in hoge mate verontrustte, en dat men ging nadenken over wegen en middelen om een verdere voortgang te kunnen verhinderen. Een concilie van bisschoppen hield zich in september 1884 te Kiew met deze materie bezig. Opperprocurator Pobedonoszew nam persoonlijk deel aan dit overleg. Men besloot broederschappen op te richten, die kloostergeestelijken zouden uitzenden om door middel van geestelijk onderwijs onder de stundisten te werken. Men wilde proberen om de afvalligen (als het nodig was ook door middel van geld) weer tot de moederkerk te bekeren. Ook hiermee hadden ze uiterst weinig succes. Het was "monnikenwerk" voor de monniken om de stundisten over te halen. De monniken moesten steeds weer moedeloos en beschaamd tevergeefs naar hun kloosters terugkeren. Het is bekend dat het één van de voornaamste broederschappen (die van de heilige Andreas) in 1886 gelukte om slechts één stundist tot de orthodoxe kerk terug te laten keren, terwijl ze in dit jaar niet minder dan 9000 gulden hadden uitgegeven.

ANDERE MIDDELEN

Er werden ook andere middelen aangewend om de stundisten tegen te staan en te verdrücken. Er volgde veelal geen straf als men stundisten mishandelde of zelfs doodde. Men liet de gewone bevolking hierin maar gewoon hun gang gaan. Tot op zekere hoogte waren ze dus vogelvrij verklaard en overgegeven aan de willekeur van de Russische bevolking. Daarbij zag men kans om de rechtbanken te ontwijken door straffen uit te voeren via een "administratieve weg"; daar was wettelijk niets tegen te doen. De gouverneurs van de provincies bezaten de macht om zonder vorm van proces mensen te vervolgen, te straffen en onschadelijk te maken. Deze macht werd volop misbruikt tegen de stundisten en andere bijbelgetrouwe niet-orthodoxe christenen.

OVERHEIDSMATREGELEN

Na de troonsbestijging van Alexander III in 1881 werden de overheidsmaatregelen tegen de stundisten steeds heviger. Een meedogenloze terreur en smartelijke lijdensweg volgde. Dat had vooral ook te maken met het harde optreden van de fanatieke opperprocurator Pobedonoszew, die een buitengewoon veel invloed had op de tsaar. In 1879 waren de baptisten officieel door de wet erkend, maar volgens de

opperprocurator was deze vrijheid niet van toepassing voor de stundisten en Russische baptisten. Alleen de niet-Russische baptisten werden met rust gelaten - als ze maar niet probeerden om Russen te verleiden of te bekeren.

De stundisten hebben nog wel geprobeerd om onder de regels van deze wet te vallen door tot het baptisme over te gaan, maar ze werden officieel toch beschouwd als stundo-baptisten. In 1893 werd er een wet tegen de stundisten aangenomen en al gauw in alle felheid toegepast. Ook de Russische baptisten hadden daar zwaar onder te lijden. Men had hen als staatsgevaarlijk gebrandmerkt.

De overheid kwam de orthodoxe kerk in hun pogingen te hulp en een wrede en stelselmatig vervolging volgde.

EEN WET TEGEN DE STUNDISTEN

De schrijver Gutsche haalt in zijn boek over het stundisme een deel van de wet van 1893 aan. Dr.J.A Hebly heeft dit als volgt overgenomen: "De kinderen van stundisten moeten bij de ouders worden weggehaald, en worden toevertrouwd aan familieleden die lid zijn van de orthodoxe kerk; als die er niet zijn, worden ze toevertrouwd aan de plaatselijke geestelijkheid. Voortaan is het stundisten verboden om kerkdiensten te houden of scholen op te richten. Op de passen en geboortebewijzen van stundisten moet vermeld worden dat zij tot deze secte behoren. Een ondernemer die een stundist in dienst neemt, wordt gestraft met een hoge boete. De namen van de leden van deze secte moeten doorgegeven worden aan de minister van verkeer. Hij zal de lijst laten ophangen in de stationskantoren, zodat zij daar niet meer terecht kunnen.

Een stundist mag geen orthodox gelovige in dienst nemen. Inbreuk wordt gestraft met verbanning naar de Kaukasus tot vijf jaar. Stundisten is het verboden onroerende goederen te kopen of te huren. Een stundist die bij het lezen van de Bijbel en het bidden samen met anderen wordt aangetroffen, moet worden gearresteerd en langs administratieve weg moet men hem onmiddellijk naar Siberië sturen; een prediker moet veroordeeld worden tot zware arbeid in de mijnen aldaar. Stundisten mogen niet op het kerkhof in gewijde aarde begraven worden; er mag voor hen geen rouwdienst gehouden worden."

EEN ZWARE LIJDENSWEG

De wet werd vervolgens wreed en meedogenloos toegepast. vreedzame en ijverige burgers werden onbarmhartig mishandeld. Gezinnen werden uit elkaar gerukt; de vaders werden verbannen en gemarteld en de kinderen weggehaald, om door anderen te worden opgevoed.

Honderden en duizenden van hen werden in gevangnissen geworpen, mishandeld en verbannen naar verre, onherbergzame oorden. Men verdreef ze naar de wilde stammen van de Koerden of naar Siberië. Daar in het grote Siberië was het in het gebied van Irkoets in zekere zin nog wel uit te houden, maar ze moesten ook als dwangarbeider naar de vreselijke kolonie op het eiland Sachalin.

INTERNATIONALE BEKENDHEID

In de Westerse pers werd gelukkig wel aandacht besteed aan deze wrede vervolgingen. Er zijn zelfs boeken over geschreven. Een belangrijke uitgave is het boek van S.Keller, een man die tien jaar lang predikant in Zuid-Rusland is geweest, en die de stundisten van nabij kende, terwijl hij getuige was van hun lijden. Het boek "Das

Salz der Erde" (Leipzig 1895) heeft hij geschreven onder het pseudoniem (de schuilnaam) Ernst Schriill.

De Engelse schrijfster Hesba Stretton heeft er ook over geschreven, terwijl ze gebruikgemaakt heeft van de betrouwbare gegevens van een bekende Russische schrijver (een nihilist die medelijden had met de vervolgte stundisten). Het boek van Hesba Stretton is in het Nederlands vertaald onder de titel "De groote lijdensweg op het einde der negentiende eeuw" (2e uitg. Leiden 1895).

VERDERE ONTWIKKELINGEN

Tijdens de regering van tsaar Nicolaas II (1894-1917) kwam er weldra een einde aan de stelselmatige vervolging door de regering. Toch bleven op plaatselijk niveau nog de vervolgingen nog voortduren, al waren ze niet meer zo zwaar.

Tot 1905 was het gevaarlijk om stundist, Russische baptist of evangelisch christen te zijn. In dat jaar gaf de tsaar meer vrijheid. De periode van betrekkelijke vrijheid duurde tot het jaar 1917, toen er door de communistische revolutie een einde kwam aan het regiem van de tsaren en de macht van de orthodoxe kerk. Toen kwam er pas echt vrijheid. Tot 1929 konden de evangelie-christenen en baptisten zich goed ontwikkelen. De Heere gaf hun vrijheid en ruimte. De protestante gelovigen maakten hiervan grootscheeps gebruik door middel van intensieve evangelisatie-activiteiten en gemeente-opbouw.

DE BEKWAME TIJD UITKOPEN!

Het was een betrekkelijk korte tijd van zaaien, want na 1929 braken de vervolgingen weer los. Het was bij hen praktijk, wat we kunnen leren uit de woorden van de Heere Jezus in Joh.9:4, namelijk dat je werken moet zolang het dag is, voordat de nacht komt, wanneer niemand werken kan. Dit is ook een les voor ons. Werken wij wel met alle macht, nu het dag is? Evangeliseren we wel, nu het mogelijk is? We moeten de tijd uitkopen, dewijl de dagen boos zijn, en niet onverstandig zijn, maar de wil van de Heere verstaan (zie Efeze 5:16-17). Daarbij dienen we ook met wijsheid bij hen die buiten zijn te wandelen, de bekwame tijd uitkopende (volgens Kolos.4:5). Onze tijd is een talent om te gebruiken, en niet om verloren te laten gaan! Ook van het gebruik van onze tijd zullen we rekenschap moeten afleggen voor de Heere. We hebben genoeg bekwame tijd, maar gebruiken we die ook?

De Russische gelovigen zijn voor ons een zeer beschamend voorbeeld. Echter, wel een voorbeeld ter navolging! In ons rijke en verrijkte Westen besteden veel (naam)christenen meer tijd aan hun aardse belangen dan aan de hemelse belangen van de Heere Jezus Christus. Veel Russische gelovigen hadden hun wandel vaak in de hemel, hebben wij onze wandel weleens in de hemel? of is onze wandel vrijwel uitsluitend op en voor deze aarde?

ZIJN WIJ GETUIGEN?

Mogen de voorbeelden die ik mag doorgeven ons aansporen om onze christelijke roeping en taak te gaan verstaan en uitvoeren. Het is het werk in de wijngaard van de Heere, waartoe Hij ons oproept. Het is de normale opdracht van de gelovigen om getuigen te zijn. Zij we ons daarvan al bewust? De Heere Jezus heeft Zijn volgelingen opgedragen om Zijn getuige te zijn tot aan het uiterste van de aarde (zie Hand.1:8). Dit waren Zijn laatste woorden voor Zijn hemelvaart. Hoe kunnen we dan deze opdracht veronachtzamen? De HEERE geeft ons te kennen in Jes.43:21: "Dit volk heb Ik Mij

geformeerd, zij zullen Mijn lof vertellen." Ook deze woorden houden voor de gelovigen een duidelijke opdracht in. Het is een kenmerk van Gods kind, dat hij of zij een getuige is. Welke andere kenmerken wij ook mogen of denken te bezitten, deze mag in ieder geval niet ontbreken! Als dit kenmerk ontbreekt, dan getuigt dat van moedwillige ongehoorzaamheid. Zij we innerlijk getuige van Gods genade? Dan dienen we ook naar buiten te getuigen!

MAATREGELEN TEGEN PASHKOV

De vervolger van de stundisten, Pobedonoszew, keerde zich ook tegen de pashkovieten of evangelie-christenen. In 1881 werd het Pashkov al verboden om godsdienstige samenkomsten te houden in zijn huis. Pashkov zocht daarna naar andere wegen om het Evangelie uit te dragen. Hij liet zich niet zomaar het zwijgen opleggen. Hij ging naar de arbeiderswijken en hield er 's zondags godsdienstige toespraken. Hij verkondigde de bewoners daar het Evangelie van de Heere Jezus Christus en deelde daarbij traktaten uit. Maar ook dit werd door Pobedonoszew verboden, terwijl Pashkov het bevel ontving om St.Petersburg te verlaten. De rijke Pashkov ging daarna naar zijn landgoederen en zette er zijn evangelisatiewerk voort met zeer veel vrucht.

CONTACTEN MET DE STUNDISTEN

De evangelisatielektuur, die het door Pashkov en anderen gestichte Russische Bijbelgenootschap verspreidde, had een goede ingang gevonden bij de stundisten. Honderdduizenden traktaten waren onder en door hen verspreid. Men had de vervolgingen al tijdig aan zien komen en had reusachtige oplagen van de belangrijkste en meest begeerde traktaten vervaardigd, zodat men vele jaren met de verspreiding ervan kon doorgaan. Pashkov was een man die graag nauwe contacten wilde met andere evangelische groepen in Rusland. Hij zocht naar zoveel mogelijk samenwerking en eenheid met stundisten, baptisten, molokanen en andere bijbelgetrouwe christenen. Door de lektuurverspreiding waren er goede contacten ontstaan tussen de Peterburgse aristocraten en de stundisten in Zuid-Rusland. Daarbij kwam ook nog dat Pashkov tijdens zijn verbanning uit St.Petersburg veel met de stundisten was omgegaan. De door de opwekking aangeraakte edelen in St.Petersburg hebben geprobeerd om de vervolgte stundisten, waarvan er velen in gevangnissen waren, zoveel mogelijk te helpen. De gelovige echtgenote van het hoofd van de gendarmerie, die tot de Peterburgse kring behoorde, zag zelfs kans om vele stundisten te helpen.

OP ZOEK NAAR EENHEID

Pashkov en z'n geestverwanten hebben geprobeerd om te komen tot een vast verband met de stundisten en andere evangelische groepen. In 1883 kwamen op hun uitnodiging 35 afgevaardigden van verschillende stundistische kringen met hen samen in het huis van een aanzienlijke vorstin te St.Petersburg om hierover te spreken. Het lukte hen echter niet om te komen tot de gewenste vaste band. Ze mochten wel samen het avondmaal vieren, al weigerden de aanwezige baptistische stundisten hieraan mee te doen. Deze volwassen gedoopte christenen waren van mening dat ze uitsluitend avondmaalsgemeenschap mochten houden met gedoopte bekeerlingen. Op dit punt was er dus al verdeeldheid.

ERNSTIGE VERMANINGEN

Hoewel de samenkomst in het geheim werd gehouden, waren de vervolgers er toch van op de hoogte gekomen. De politie maakte spoedig een einde aan de onderhandelingen. De 35 afgevaardigden werden in de nacht tussen witte donderdag en goede vrijdag onverwachts gevangengenomen. De volgende dag werden ze na een scherp verhoor vrijgelaten, terwijl ze op de paaszondag opnieuw werden opgepakt voor een verhoor: deze maal door opperprocurator Pobedonoszew zelf en een generaal. De "baas" van de orthodoxe kerk hield voor hen een lange, vermanende toespraak. Hij liet hun weten dat ze zich hadden laten misleiden en dat ze nu rustig naar huis moesten gaan en zich geen zorgen meer moesten maken om dingen, die zij toch niet begrepen. Hij wees hun erop dat zij de kerk en de geestelijken dienden te gehoorzamen en de zorg voor geestelijke zaken aan hen moesten overlaten. Daarbij belasterde hij Pashkov, die hij een oneerlijk en onoprecht mens noemde. Vervolgens werden ze vanuit hun gevangenschap naar het station gebracht, waar ze hun bagage terugontvingen. Daar kregen ze een treinkaartje voor de reis naar huis.

POGINGEN TOT SAMENWERKING

Pashkov werd echter zo gedrongen door de liefde van Christus, dat hij het niet kon nalaten om te evangeliseren. Hij zocht steeds weer naar nieuwe mogelijkheden om het Evangelie de verspreiden en uit te dragen. Hij kwam in contact met de bijbelverspreider Deliakov en zijn stiefzoon Ivan Zhidkov, die hem hielpen bij de verbreiding van het Evangelie. Door de vele kontakten van Pashkov met protestanten van verschillende geloofsrichtingen ontstonden er verlangens naar nauwere samenwerkingsverbanden. Na een onderlinge uitvoerige correspondentie nodigde Pashkov een groot aantal gelovigen uit om te spreken over samenwerking en eenheid. Zodoende kwamen er op 1 april 1884 zo'n zeventigtal broeders uit de verschillende delen van Rusland bijeen om hierover met Pashkov in zijn huis te vergaderen. Hierin werd een poging ondernomen om te komen tot een Russische baptistische unie. Onder de aanwezige baptisten en evangelie-christenen waren ook molokanen en doopsgezinden (mennonieten).

VOOR DE MINISTER VAN JUSTITIE

Het mocht toen nog niet komen tot een nieuwe eenheid; na twee dagen werd de samenkomst al door de politie ontbonden. Door de overheid werd streng opgetreden tegen de Petersburgse aristocraten. Vooral door hun kontakten met de stundisten werden ze verdacht van staatsgevaarlijke activiteiten. Overste Pashkov en graaf Korff moesten voor de minister van justitie verschijnen. Vanwege de heilige synode van de Russisch orthodoxe kerk werden ze voor de keus gesteld: Ze moesten beloven niet meer te prediken, geen bijeenkomsten meer te houden en niet in eigen woorden te bidden. Verder werd van hen geëist dat ze zouden beloven alle kontakten met stundisten en andere religieuze gemeenschappen te verbreken.

VERBANNEN

Pashkov en Korff waren niet van plan om dit na te laten - zij weigerden beslist. Het gevolg was dat ze beiden uit hun vaderland werden verbannen. Zonder enige vorm van een rechterlijk proces werden ze gelast om Rusland te verlaten. Pashkov moest binnen veertien dagen uit het land zijn, en de nog niet verspreide traktaten die men bij hem vond, werden op bevel van de heilige synode verbrand.

BLIJVENDE VRUCHT EN VOORTGANG

Het werk van Pashkov was echter niet tevergeefs geweest. Zijn evangelisatie-arbeid had rijke vrucht gedragen. Z'n navolgers mochten zijn werk met vrucht voortzetten. In 1890 waren ze in St.Petersburg in grote getalen aanwezig en werd er door de orthodoxen geklaagd over de pashkoviëten, die "overal onder de arbeiders zeer verderfelijk werkten". De orthodoxen beseften blijkbaar niet dat ze juist "bederfwerend" als het zout der aarde werkten en dat ze hard nodig waren voor de lauwe, verdorven toestanden binnen de orthodoxe kerk.

De Heere heeft ook de traktaten en lektuur willen gebruiken, die Pashkov en de zijnen in enorme oplagen hebben laten vervaardigen. Er waren er honderduizenden van verspreid. De stundisten, evangelie-christenen, baptisten en andere gelovigen maakten gebruik van de evangelisatielektuur en lieten zich niet weerhouden door de vervolgingen, maar gingen door met hun bijeenkomsten en evangelisatie-arbeid. Weliswaar werden ze genoodzaakt om dit "ondergronds" te doen. Ze kwamen bijeen in de huizen van rijkere gelovigen, op begraafplaatsen, in (gedeeltelijk) ondergrondse ruimten onder huizen, aan de overzijde van de rivier de Dnieper, in bossen en ravijnen. Steeds was er de angst om gesnapt te worden door de politie. Niettemin mocht het werk "onder de bescherming van de Allerhoogste" voortgang vinden. Het was zeker in die dagen tot troost om te weten wat we lezen in Psalm 91:1: "Die in de schuilplaats des Allerhoogste is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen."

"ZALIG ZIJN DE VERVOLGDEN"

Korff en Pashkov zijn allebei in ballingschap gestorven. Pashkov werd in 1902 te Rome begraven. Bij zijn graf las de predikant Matth.5:10: "Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil; want hunner is het Koninkrijk der hemelen." Graaf Bobrinskij, de derde leider van de pashkoviëten, trok zich terug op zijn landgoederen.

GEHEIME SAMENKOMSTEN

Het leek alsof de overheid het aan het winnen was. Echter, hoewel ze de evangelische beweging in Petersburg streng in de gaten hield, gingen de bijeenkomsten toch in stilte door. In het huis van vorstin Lieven (die inmiddels weduwe was geworden) werden er nog godsdienstige samenkomsten gehouden; en ook op andere plaatsen in Petersburg kwamen mensen in het geheim samen in de huizen van minder hooggeplaatste gelovigen. Prinses Lieven werd ook wel onder druk gezet, maar bleef staande op de plaats waar ze stond. Toen een afgezant van de regering haar trachtte te overreden, kon hij haar geen schrik aanjagen. Ze mocht als een steunpilaar zijn voor de vervolgte gemeente in Petersburg. Pas in 1905 kwam er een tolerantie-edict tot stand in Rusland, in het voordeel van de protestanten. Er brak toen een periode van betrekkelijke vrijheid aan. In de jaren vóór 1905 moest de gemeente in Petersburg min of meer ondergronds leven. Omdat andere welgestelden 's zomers buiten de stad op hun landgoederen verbleven, kwam de leiding van de gemeente steeds meer in handen van minder ontwikkelde mensen. Dit kwam de voortgang in het gemeentelven in de tijd van druk en vervolging niet ten goede.

PROCHANOV

Er kwam behoefte aan een krachtig leider, een goede organisator. Zo'n leider ontvingen ze in de persoon van ir.Ivan Stepanovich Prochanov (1869-1935), die al vóór 1905 leiding ging geven aan de evangelie-christenen. Hij was in 1893 via een

heimelijke weg naar West-Europa vertrokken, waar hij theologie had gestudeerd; bovendien had hij de mensen daar verteld over het lot van zijn vervolgte geloofsgenoten. Vanaf 1898 gaf hij zich aan de evangelie-arbeid (naast zijn werk bij een Amerikaanse technische firma). We willen verderop meer over hem verhalen.

SCHEIDING TUSSEN DUITSE EN RUSSISCHE BAPTISTEN

Ook de baptisten hadden in de jaren vóór 1904 te kampen met vervolgingen en moeilijkheden. Tot 1890 bestonden hun gemeenten uit Duitsers en Russen. De predikanten waren zowel Rusland-Duitsers als Russen (oorspronkelijk molokanen en stundisten).

Door nationale karaktersverschillen, de druk van lutherse predikers op de Duitse baptisten en het toedoen van de Russische regering kwam het in 1890 tot een scheiding tussen de Duitse en Russische baptisten. De Russische regering vervolgde de Duitse baptisten omdat ze dachten dat ze hun geestelijke arbeid ook gebruikten voor politieke doeleinden ten gunste van Duitsland. Ze beloofden de Russische baptisten hen niet meer te zullen vervolgen en hen zelfs te zullen beschermen tegen de lutherse predikanten, als ze zich zouden afscheiden van de Duitsers.

De scheiding van de Duitsers bleek echter een groot nadeel te zijn voor de Russische baptisten. Ze hadden daarna te weinig bekwame geestelijke leiders. De beste Russische predikers en evangelisten waren namelijk door de vervolgingen in de gevangenis geworpen of verkeerden in ballingschap. Door het gebrek aan goede leiding kregen nadelige invloeden kans om binnen te dringen in de baptistengemeenten. Niettemin waakte de Heere over Zijn kinderen en hield Hij Zijn kerk ook onder de baptisten in stand. Het zal duidelijk zijn dat velen snakten naar meer vrijheid en verlangden naar de terugkeer van hun geestelijke leiders.

GODS LEIDING MET RUSLAND-DUITERS

Wonderlijk zijn de wegen van de Heere met de protestantse gelovigen in Rusland geweest. Vooral de Rusland-Duitsers hebben een belangrijke rol gespeeld in het raadsplan van de Heere in de uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Voor een deel is het Evangelie via de Rusland-Duitsers in de negentiende eeuw naar de Russen gekomen, terwijl het hen door de wet verboden was dit te doen. Aan het eind van de negentiende eeuw, in 1890, mochten ze hun geestelijke arbeid niet meer voortzetten onder de Russische baptisten. Later, in het midden van de twintigste eeuw en daarna, toen er na vervolgingen nog gebrek was aan predikers, heeft de Heere de Rusland-Duitsers ook weer in willen schakelen om Zijn gemeenten in Rusland te dienen. Zij kwamen toen door politieke ontwikkelingen en Westerse invloeden vrij uit de gevangenkampen en verbanningsoorden. Zij mochten naast de Russische predikers en evangelisten het Evangelie verkondigen. De namen van de Rusland-Duitse predikers zullen velen wel bekend zijn. Deze predikers mogen tot op heden nog prediken en evangeliseren in het nieuwe Rusland. In het oude Rusland begonnen ze te evangeliseren; de Sovjet-Unie kwam tussentijds op en ging ten onder, en in het nieuwe Rusland mag hun prediking weer ingang vinden in vele Russische harten. Hoe wonderlijk zijn hierin Gods handelingen! De nieuwe Russische kerkgeschiedenis is een geschiedenis van evangelisatie, opwekkingen, strijd en lijden. Hierin zien wij Gods handelingen. Hieruit blijkt Gods trouw en leiding. Hierop moeten we letten. Hiervan kunnen we leren. Hierdoor worden we opgewekt. Hieraan moeten we een voorbeeld nemen. Hier dienen

we na te volgen. Hiervoor moet je je best doen. Hierover moet geschreven worden. Hierom heb ik dit ook gedaan.

HET MACHTSEINDE VAN EEN GELOOFSVERVOLGER

In 1905 maakte een revolutie een eind aan de macht van de geloofsvervolger Pobedonoszew. Deze opperprocurator van de heilige synode heeft zijn handen besmeurd met het bloed van vele gelovigen.

Ook de Joden waren het voorwerp van zijn haat en wreedheid. Bij de moord op tsaar Alexander II was een Joods meisje betrokken geweest. Ze heette Hessia Helfmann. Dit voorwendsel werd gebruikt om de daarop volgende Jodenvervolgingen en pogroms te verdedigen, die een schande zijn geweest voor het Rusland de laatste 20 jaar van de negentiende eeuw. Er wordt van Pobedonoszew gezegd dat hij heeft opgemerkt dat een derde van de Russische Joden moest sterven, een derde emigreren en een derde opgaan in het geheel van de Russische bevolking. Tijdens zijn "regeringsperiode" zijn de Joden vreselijk gediscrimineerd en vervolgd.

Bij zijn kroning in 1894 verleende tsaar Nicolaas II aan Pobedonoszew de Wladimirorde 1e klasse, één van de hoogste Russische onderscheidingen. Hij werd toen nog geprezen om zijn pogingen, "die ten doel hadden een deel van het volk, dat uit onwetendheid volhardde in treurige dwalingen, te bevestigen in het orthodoxe geloof". Gelukkig bleek het al gauw dat tsaar Nicolaas II geen voorstander was van geloofsvervolgingen. Niettemin duurde het nog tot 1905 dat er een grotere vrijheid kwam. De macht van Pobedonoszew was te groot - hij moest eerst het veld ruimen. Na 1905 was het uit met zijn macht en in 1907 stierf hij, om ook rekenschap af te moeten leggen van zijn misdaden.

16. GELOOFSVRIJHEID EN GROEI NA 1905

HET TOLERANTIE-EDICT VAN 1905

Tolerantie betekent "verdraagzaamheid jegens andersdenkenden". Door het edict van 1905 werd de vrije keuze van confessie toegestaan en ontving men het recht om over te gaan van de orthodoxe kerk naar een andere geloofsgemeenschap.

Een ooggetuige heeft de bekendmaking van het tolerantie-edict door prinses Lieven aan gelovige broeders doorgegeven. Hij vertelde het volgende: "Prinses Lieven werd op de hoogte gesteld van het besluit van de tsaar. Zij vertelde de deelnemers aan een conferentie van broeders die in die dagen werd gehouden niets, maar nodigde hen uit om op paasmorgen om 6 uur samen te komen in de grote zaal van haar paleis. Zij waren allen aanwezig. Toen kwam de vorstin de zaal binnen, gekleed in het wit, de vorstencroon op haar hoofd, en in haar bevende handen het keizerlijk edict. Zij las het voor. Een onbeschrijfelijk ogenblik. Voor de klokken gingen luiden en iedereen wist welke goede boodschap er zou worden bekendgemaakt, lagen wij geknield en dankten God voor de bevrijding van de broeders en zusters die zuchten in de verbanning." (Aangehaald door dr.J.A.Hebly.)

NIEUWE MOGELIJKHEDEN EN AKTIVITEITEN

De baptisten en evangelie-christenen maakten goed gebruik van de verkregen vrijheid. De Unie van Russische baptisten werd al in 1905 opgericht. De eerste voorzitter werd D.I.Masajev uit Rostock aan de Don. Hij werd ook redakteur van het blad "de Baptist".

Het evangelisatiewerk werd massaal ter hand genomen. Duizenden protestantse broeders keerden in die tijd terug uit de gevangenissen en strafkampen. Zij waren geestelijk "getraind" in de verdrukking en de Heere had ze door Zijn genade in het geloof bewaard. Het vuur had hen gelouterd als het goud. Het gezuiverde goud was nog meer bruikbaar gemaakt voor de dienst in het Koninkrijk van God. De vervolgers hadden de liefde van Christus niet kunnen uitblussen; en deze drong de gelovigen om het evangelie uit te dragen. Door de baptisten werden al direkt 50 evangelisten uitgezonden, terwijl ze een opleidingscentrum openden.

EEN ENORME GROEI

In 1905 waren er 86.538 baptisten en 20.804 evangelie-christenen. Aan het einde van de burgeroorlog van 1917/1918 waren er al zo'n 100.000 baptisten en ca. 250.000 evangelie-christenen. Op een hoogtepunt van deze protestantse bewegingen, in 1929, hadden ze bij elkaar ca. 500.000 gedoopte leden, die samen met familieleden meer dan 4 miljoen mensen vertegenwoordigden. Tegenstand en vervolgingen hadden deze enorme groei niet kunnen tegenhouden. Als de Heere werkt kan niemand dat keren.

"IEDERE BAPTIST EEN ZENDELING"

De Heere maakte echter wel gebruik van mensen. Ze verstonden hun opgelegde taak en roeping. Zij namen serieus hun motto: "Iedere baptist een zending!" Ook ziende op de uitkomst van de praktische uitwerking mogen we dit wel overnemen met betrekking tot iedere ware gelovige. Iedere gelovige dient een evangelist of zending te zijn! We kunnen opmerken dat de Heilige Geest Zich menigmaal heeft gepaard met het door gelovigen verkondigde Woord van God. Zo dienen we dan het Woord uit te dragen en Gods hulp en de inkomst van Zijn Heilige Geest biddend te verwachten. Zijn Woord zal toch immers niet ledig wederkeren, maar voorspoedig zijn, naar Zijn welbehagen. We lezen in Jesaja 55:10-11: "Want gelijk de regen en de sneeuw van de hemel nederdaalt, en derwaarts niet wederkeert; maar doorvochtigt de aarde, en maakt, dat zij voortbrengt en uitspruikt, en zaad geeft den zaaier, en brood den eter; also zal Mijn woord, dat uit Mijn mond uitgaat, ook zijn, het zal niet ledig tot Mij wederkeren; maar het zal doen, hetgeen Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Ik het zende."

OPNIEUW BEPERKINGEN

Het bleek al spoedig dat de vrijheid van tijdelijke aard was.

Al in 1909 veranderde het politieke klimaat in het nadeel van de protestantse christenen. Het was duidelijk dat het tsaristische regime de orthodoxe gelovigen wilde beschermen tegen de gezegende evangelisatie-activiteiten van de evangelischen.

De evangelie-christenen en baptisten werden door de regering "sektariërs" genoemd. Vanuit een ministerie ging er in 1910 een circulaire uit over het houden van sektarische bijeenkomsten. Hierin werd onder meer bepaald dat ze bijeenkomsten buiten hun geregistreerde gebouw ter goedkeuring dienden aan te vragen bij de politie. Het beëvangelen en onderwijzen van minderjarigen werd toen verboden, en dit gold ook voor speciale bijeenkomsten waarin werd gelezen en gediscussieerd. Verder werd gesteld dat bij iedere gebedsbijeenkomst een vertegenwoordiger van de politie aanwezig diende te zijn. Terwijl ze onder toezicht van de regering stonden, werd de vrijheid voor de gelovigen sektariërs steeds meer beperkt.

17. EVANGELISATIE IN OORLOGSTIJD (VAN 1914 - CA.1920)

OORLOG MET DUITSLAND

Vanaf 1914 was er de oorlog met Duitsland. Het uitbreken van deze oorlog maakte een einde aan de periode van beperkte verdraagzaamheid voor de protestantse gelovigen. De baptisten werden beschouwd als "Duitse gelovigen", omdat het baptisme vanuit Duitsland binnen was gedrongen. Daarbij waren er nogal wat Rusland-Duitse baptisten. Ook de evangelie-christenen werden verdacht gemaakt vanwege het feit dat hun geloof afkomstig was uit het buitenland. Er werden weer predikers gevangengenomen. De protestanten werden weer genoodzaakt om ondergronds te gaan.

KRIJGSGEVANGENEN

Toch heeft de eerste wereldoorlog nog mogen bijdragen tot de uitbreiding van Gods Koninkrijk in Rusland. Er werden heel wat Russen krijgsgevangenen gemaakt door de Duitsers.

In het boek van Chrapov (blz.36) lezen we van z'n vader Pjotr, dat hij met onder meer duizenden Russen, Oekraïeners en Wit-Russen als krijgsgevangene naar Salzburg in Oostenrijk werd gebracht. Hij zat daar gevangen in een kamp vanaf 1914. Op een winteravond vóór kerst 1918 hoorde hij daar prediker Stepan tegen een groep gevangenen het Evangelie verkondigen. De aangehaalde woorden van Christus troffen Pjotr. Stepan riep ze uit: "Ik ben het licht der wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben (Joh.8:12)". Pjotr is tot geloof gekomen en heeft later na z'n terugkeer in Rusland als baptist het evangelie uitgedragen.

EEN ENORME GROEI

Gedurende de eerste 12 jaren van de Sovjetregering (1918-1929) was er een enorme groei bij de baptisten en evangelie-christenen. Dit is in het bijzonder een periode van evangelisatie en opwekking geweest. De verbannen leiders waren teruggekeerd en de godsdienstvrijheid en de vrijheid van religieuze propaganda door het decreet van Lenin in januari 1918 in de grondwet vastgelegd, waren middelrijke oorzaken, die door de Heere werden gebruikt bij de opwekking. Een andere positieve bijdrage mochten de in de Duitse krijgsgevangenkampen bekeerde en getrainde evangelisten leveren.

EVANGELISATIE ONDER RUSSISCHE GEVANGENEN

Vooral baptisten, maar ook anderen, steunden en bevorderden de evangelisatie onder hen. Evangelische leiders, in het bijzonder Jakob Kroeker en Walter Jack, hebben evangelisatiewerk verricht onder de Russische krijgsgevangenen van de Eerste Wereldoorlog. Zij hadden de organisatie "Licht in het Oosten" opgezet en Russische Nieuwe Testamenten en geestelijke lectuur verspreid onder de gevangenen. Daarbij organiseerden ze een bijbelschool en werd een correspondentie opgezet. Op deze wijze werden de bekeerde Russen geestelijk gevormd en geschoold. Door gelovige Russische krijgsgevangenen werden in de Duitse kampen bijbelkringen gevormd. De evangelisatie-arbeid onder de krijgsgevangenen werd rijk gezegend. Vele van hen werden gedoopt en honderden van hen werden bekwaamd als evangelisten. Ongeveer 2.000 van deze bekeerlingen keerden terug naar hun vaderland, de inmiddels in de naam "Sovjet-Unie" gewijzigde staat. Er waren er nogal wat die pas in 1918 in Rusland

terugkeerden. Zoals met Pjotr gebeurde, werden ze door de Heere in Rusland in Zijn dienst gebruikt en kon het kader door hen worden versterkt.

HET GROTE RELIGIEUZE ONTWAKEN

Vasili G.Pavlov, de leider van de baptisten in de twintiger jaren, bepaalde het begin van het grote religieuze ontwaken in Rusland vanaf de terugkeer van de Russische krijgsgevangenen. Ze hielden religieuze bijeenkomsten in tenten, in de open lucht, of in grote gehuurde hallen. In die tijd hadden de gemeenten veelal geen betaalde voorgangers, maar wel betaalde evangelisten, die telkens weer één maand in de thuisgemeente werkten en daarna twee maanden ergens anders. Absoluut betrouwbare statistieken zijn er niet, maar in het jaar 1917 was de evangelische beweging uitgegroeid tot ca.150.000. Gedurende de volgende 7 jaren was er zowel bij de baptisten als evangelie-christenen een welhaast vijfvoudige vermeerdering in aantal.

DE COMMUNISTISCHE REVOLUTIE

De communistische Sovjets hebben na oktober 1917 nog heel wat strijd moeten leveren om het gehele Russische rijk onder hun machtscontrole te krijgen. De Rusland-Duitse Maria Zeitner Linke heeft de strijd van dichtbij meegemaakt toen ze met haar ouderlijk gezin als balling in Siberië verkeerde. In het boek "Oostenwind" vertelt ze onder meer over haar ervaringen in 1918. Ze schetst ons de situatie als volgt: "Ik wist dat de oorlog - althans officieel - vorig jaar was afgelopen, echter alleen om te worden vervangen door een andere oorlog. De mannen uit het dorp waren vorig jaar één voor één teruggekomen met verontrustend nieuws - geruchten over stakingen, voedseltekorten, demonstraties tegen de tsaar en tenslotte de muiterij onder de troepen en politie in Petersburg. We hoorden over iemand die Lenin heette, over de Oktober-Revolutie en over het in beslag nemen van al het eigen land. Ondanks verwoedde pogingen om de verschillende politieke partijen te verenigen, ontstonden er hier en daar bloedige botsingen tussen legers die nu met "Rood" en "Wit" werden aangeduid."

RODE EN WITTE LEGERS

Ze geeft ons verder te kennen: "Het eerste leger dat gevormd werd om de tsaar te verdedigen, was het Tsjechische Legioen geweest, dat gelegerd was aan de Transsiberische spoorweg en al gauw een tiental steden innam, van de Wolga tot de Stille Oceaan. Er landden buitenlandse detachementen in Wladiwostok die hen te hulp snelden en doordrongen naar het westen, naar Siberië, waar admiraal Koltsjak een anti-bolsjewistische regering had gevestigd. In andere streken hadden zowel het Rode als Witte leger hun regeringen gevestigd, al naar gelang hun troepen steden en gebieden bezetten, verloren en herbezetten. Toen de zomer van 1918 aanbrak, hadden zo'n twintig verschillende regeringen concurrerende machtsgroepen gevestigd op Russische bodem. (Blz.66.)"

25 MILJOEN SLACHTOFFERS

Het gezin van Maria had kans gezien hun woonplaats Wjerch Kisilsk te ontvluchten, terwijl de strijd in deze plaats in alle hevigheid woedde. Twee jaar later kon ze met smart terugzien op een vreselijke periode in de Russische geschiedenis. Ze vertelt er later over: "In de herfst van 1920 was de economie praktisch tot stilstand gekomen.

Zes jaar oorlog hadden het land uitgeput en elk onderdeel van de landbouw en industrie was een weerspiegeling van het noodlottige regeringsbeleid dat deze juist had willen regelen. De armoede en demoralisatie van de werkende klasse leek niet te verhelpen. Zelfs de natuur droeg haar steentje bij aan de misère, in de vorm van een hongersnood die alleen in het gebied van de Wolga al meer dan vijf miljoen mensenlevens eiste. Alles bij elkaar stierven er in die zes vreselijke oorlogsjaren met hun bijkomende rampen, zo'n vijftieng miljoen mensen. Politiek ordeverstoringen hielden gelijke tred met economische en industriële problemen. Toen mijn broer in dienst moest, werden de eerste soldaten nota bene ontslagen en duizenden van hen plunderden hierna het land; ze namen het op tegen elke willekeurige regering in de streek waar ze waren. In het begin van het jaar was Koltsjak terechtgesteld.

De Rode legers hadden Wjerch Kisilsk platgebrand toen ze hem achtervolgden op zijn tocht over het Oralgebergte, in westelijke richting naar Moskou. Hij had telkens terrein moeten prijsgeven, totdat zijn strijdkrachten tenslotte uiteen waren gevallen en hij gevangen werd genomen. Het lange, pijnlijke gevolg van de overwinning zou nog tot eind 1922 doorgaan; toen viel Wladiwostok eindelijk in handen van de bolsjewieken en kwam dat uitgestrekte land tot aan de oever van de Stille Oceaan onder een verenigd bestuur. (Blz.80-81.)" Deze aangehaalde woorden van Maria Linke geven ons een duidelijk beeld van de verschrikkelijk droevige maatschappelijke en politieke situatie waarin het Rusland van die dagen verkeerde.

JUDITH

In deze periode speelt zich ook de "evangelisatiegeschiedenis" van Judith af. Het bekende boek over het ware levensverhaal van de tot geloof gekomen jodin Judith Weinberg is zeer aangrijpend. Ze is op ca.21-jarige leeftijd als geloofsgetuige vanwege haar evangeliseren door communistische soldaten om het leven gebracht. Daarvoor was ze al om haar geloof in de Messias uit haar gezin en uit de joodse gemeenschap gestoten. In de evangelische kerk van M., waar Judith bij was aangesloten, had een gezegende opwekking plaatsgevonden. Een evangelist uit een ander gedeelte van Rusland mocht daar het middel zijn tot bekering van velen. We lezen verder op blz.84: "Door zijn opwekkende prediking, vol liefde en bezieling had de Heilige Geest de harten van de ruwste en meest verharde zondaars aangeraakt en hen tot een nieuw leven in Christus Jezus opgewekt. Velen bekeerden zich en vonden vergeving en vrede. Vele christenen werden tot een nieuwe liefde en met ijver aangespoord om voor de Heere te werken en om door Hem gebruikt te worden om diegenen tot de kudde te brengen, die nog dood in zonden en ver van de Heere waren. Deze dagen waren voor velen dagen van reiniging en heiliging."

DE HEERE ROEPT! WIE WIL GAAN?

Op de laatste avond voor z'n vertrek deed de evangelist een oproep uitgaan. Hij zocht naar medearbeid(st)ers om met hem mee te gaan op zijn zendingsreis door het door oorlog, hongersnood en besmettelijke ziekten geteisterde Rusland. Hij tekende de nood en het gevaar, maar wees ook op de roeping van de gelovigen. Men begreep goed dat het levensgevaarlijk was om in zo'n poel van vreselijke nood van plaats tot plaats te gaan om het Evangelie te prediken en de noodlijdenden te helpen. Men moest bereid zijn om hun leven op te offeren in de dienst van hun Meester, de Heere Jezus Christus, Die Zijn leven voor hen gaf. Voor de ouderen en hen die gezinnen hadden zou deze onderneming wel erg moeilijk zijn, zodat de evangelist zich vooral

richtte tot de jonge gelovigen. Hij drong aan: "Maar hoe staat het met u, mijn jonge broeders en zusters? U bent jong en vol leven en energie. Er ligt geen obstakel op uw weg. Zielen gaan verloren en gaan naar de eeuwige rampzaligheid. De Heere roept! Wie wil gaan? 'Wie zal Ik zenden?' zegt de Heere. Vanavond spreekt Hij door mij tot u. Wie is bereid zich bij ons, een kleine groep, aan te sluiten, om van stad tot stad, van dorp tot dorp en van huis tot huis te gaan om het verlorene te zoeken?"

IK BEN BEREID

Judith reageerde met een rustige en vastberaden stem vol overgave en in geloofsvertrouwen: "Ik ben bereid om aan de roepstem van mijn Heer gehoor te geven! Ik wijd mijn leven geheel aan Hem. Hoewel ik niet sterk ben en niet geschikt ben voor zulk werk, weet ik dat Hij door mij kan werken. Ik ben onervaren in het werk des Heeren, maar ik heb Hem en degenen voor wie Hij Zijn leven gaf, echt lief. (Blz.86.)"

DE ZENDINGSREIS

Daarna wordt ons in het boek de zendingsreis, met de ontberingen die de arbeiders ondervonden, getekend. Ze ontmoetten allerlei dood en verderf.

De Evangelieboodschap mocht veel vrucht dragen. Velen bekeerden zich en vonden vergeving, vrede en eeuwig leven. Ze kwamen in plaatsen waar de besmettelijke ziekte tyfus vele slachtoffers eiste. De mensen stierven bij tientallen - vaak werden hele gezinnen door de dood weggemaaid. Daar tegenover kwamen vele geestelijk doden tot nieuw leven. Evangelisten trokken door het zwaar geteisterde land en brachten de blijde, reddende boodschap voor goddelozen, verlorenen en stervenden. Het zal ons duidelijk zijn dat men daar niet met een voorwaardelijk Evangelie kwam, maar met het rechtstreekse reddende Evangelie. Geen zondaar was te slecht of te ver weg, geen ellende was te groot. De Heere Jezus is gekomen om het verlorene te zoeken. Vele mensen kwamen tot berouw en boetvaardigheid en de vrede in het geloven was spoedig hun deel. Er was geen tijd te verliezen... Sommigen stierven kort na hun redding en gingen met grote blijdschap de eeuwige gelukzaligheid in. Zo mocht de gezegende opwekking voortgaan. De Heere gaf een rijke oogst.

WONDERLIJK GENEZEN

Judith werd al gauw besmet door tyfus. Men vreesde voor haar leven. Maar de Heere gaf haar op een wonderlijke wijze genezing. Ze mocht daarna overvloedig met veel vrucht arbeiden in een op de hemel gerichte gesteldheid. Er is een uit haar dagboek gescheurde bladzijde bewaard gebleven. Na haar heengaan werd het gevonden. Daarin lezen we iets over die evangelisatietijd, waarin ze de Heere zo zegenrijk mocht dienen. Ze schreef: "Maandag, 1 september 1919. B---. Geprezen zij God dat Hij mijn kracht weer heeft hersteld en ik in staat ben om tenminste iets voor mijn Heer te doen! Op vrijdag waren wij in het dorp G---, op zaterdag in H---. Op zondagmorgen hadden wij een dienst met de Russische broeders. In de namiddag waren wij in een Duitse kerk. Daarna weer in de Russische samenkomst. Later hadden wij onze samenkomst met de vrouwen. Daarna gingen wij naar de avonddienst. Wij zongen veel, getuigden van onze Heer en baden met de mensen. De hemelse Vader verheerlijkte Zichzelf en zegende ons overvloedig. (Blz.92.)"

GEZEGENDE ARBEID

Ze kwamen op den duur in een dorp en in een omgeving waar overal rondom vijandige legers streden. Een tyfus-epidemie eiste bij de bevolking en de soldaten nog meer levens dan de strijd zelf. Judith was daar als een barmhartige Samaritaan en hielp waar ze kon, terwijl ze daarbij zoveel mogelijk van de Heere Jezus en Zijn liefde voor de mensen getuigde. Ze las in de huizen voor uit de Bijbel en evangeliseerde daar. Er waren ook heel wat soldaten naar die bijeenkomsten gekomen, die door Woord en Geest werden aangeraakt. Ze erkenden hun zonden, beleden hun misdaden, ontvingen vergeving en begonnen in een nieuw leven de Heere Jezus te volgen.

BIDDEND VOOR HAAR MOORDENAARS

De bekering van soldaten bracht bij hun kameraden vijandschap teweeg. Men begon Judith tijdens de bijeenkomsten tegen te spreken, te vloeken, God te lasteren en te dreigen. Ze waren echter niet in staat om haar af te schrikken of het zwijgen op te leggen. Uiteindelijk besloten ze haar om het leven te brengen. Zwaar gewapende soldaten drongen het huis binnen waar een bijeenkomst werden gehouden. De aanwezigen werden weggejaagd en Judith meegenomen. In een verlaten schuur hebben ze haar met sabels gedood. Tot op het laatste toe heeft ze haar moordenaars het Evangelie voorgehouden. Zegenend en biddend voor hen is ze gestorven. Ze is gevonden met de met bloed doordrenkte Bijbel nog in haar hand. Het was te zien dat de jonge martelares op haar knieën had gebeden toen ze stierf. Ze gaf haar leven in de dienst van haar Heere en Heiland. Haar liefde tot de Heere en verloren zondaren was sterker dan de dood.

EN WIJ?!

Als we zien wat ze er voor over had, dan moeten we met schaamte naar onszelf kijken. We deinzen al terug voor een beetje tegenstand. Velen beperken zich tot het consumeren en soms wel bekritisieren van geestelijk voedsel in beschermde kerkdiensten. Voor een zuur gezicht houden we soms al onze mond dicht. De angst om te getuigen heeft vaak te maken met de "toestand" van ons eigen geestelijk leven. Waar het hart vol van is, stroomt de mond van over. Als we niet vervuld zijn met de liefde van God en Christus, dan hebben we geen kracht om te getuigen. We worden dan niet gedreven door de liefde van Christus. Als we niet gedreven worden door de liefde van Christus tot verloren zondaren, dan hebben we ook geen liefde tot hen om ze te brengen aan de voeten van de Zaligmaker. Als we zelf de genezende kracht van Christus kennen, dan worden we sterk gedrongen om degenen die nog ziek zijn naar de hemelse Medicijnmeester te brengen. We brengen ze aan Jezus' voeten door ons gebed en door hen met Gods Woord te confronteren.

EVANGELISEREN IS CONFRONTEREN!

We mogen ze Gods Woord niet vrijblijvend voorhouden, want de inhoud is niet vrijblijvend, maar vraagt om een antwoord. Evangeliseren is confronteren! Wanneer mensen nog om het Evangelie heen kunnen, zonder het naast zich neer te leggen of van zich te duwen, hebben we het niet goed gebracht. We moeten het hen zo voorhouden dat ze er niet meer omheen kunnen. De Heere Jezus moet aangenomen of verworpen worden. De joodse bouwlieden hebben de Messias, de uiterste Hoeksteen, verworpen.

In 1 Petrus 2:6-8 lezen we: "Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, Ik leg in Sion een uitersten Hoeksteen, Die uitverkoren en dierbaar is; en: Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. U dan, die gelooft, is Hij dierbaar; maar den ongehoorzamen wordt gezegd: De Steen, Dien de bouwlieden verworpen hebben, Deze is geworden tot een hoofd des hoeks, en een steen des aanstoots, en een rots der ergernis; hun namelijk, die zich aan het Woord stoten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn."

Uit deze teksten blijkt dat het Woord van God confronterend is. Men gelooft of men gelooft niet; men is gehoorzaam of men is ongehoorzaam. De Hoeksteen wordt voor je de onontbeerlijke Steen waarop je levenshuis is gebouwd en steunt, of je kunt deze Steen niet in je gebouw gebruiken, omdat je deze belangrijkste plaats in je leven al met iets van jezelf hebt opgevuld. Is Hij het rustpunt en steunpunt van je leven, of is Hij eigenlijk voor je overbodig? Is het Evangelie voor zondaren je een aanstoot en ergernis, of is Hij je dierbaar? Zo mogen we de mensen met het Evangelie confronteren.

HET ZWAARD DES GEESTES

Gods Woord is volgens Efeze 6:17 het zwaard des Geestes.

We mogen het Woord gebruiken om hen van al hun eigen steun- en rustpunten af te slaan, zoals een zwaard een ongeschikte wandelstok onder iemands handen vandaan slaat. Echter, als de persoon dan valt, moeten we hem niet laten vallen. Het Evangelie voorziet ons van vele opvangmogelijkheden. We mogen iemand met dit zwaard van een gevaarlijk voetstuk slaan, maar moeten hem dan wel betere grond onder de voeten aanbieden. Het is goed om met dit zwaard de touwen te doorklieven waaraan iemand aan een zinkend schip hangt, maar we dienen er wel voor te zorgen dat er een reddingsboot onder hem is om hem op te vangen.

18. PROCHANOV EN DE EVANGELISCHE ONTWIKKELINGEN

PROCHANOV

We hebben al eerder even kennis gemaakt met ir.Ivan Stepanovich Prochanov (1869-1935). Hij was namelijk al in 1898 (naast zijn werk bij een Amerikaanse technische firma) in Rusland actief in de dienst van het Evangelie. Daarvoor, in 1893, had hij kans gezien om in het geheim naar West-Europa te gaan, waar hij theologie heeft gestudeerd, terwijl hij daar ook het lot van zijn vervolgte geloofsgenoten onder de aandacht van de mensen heeft gebracht. Hij was afkomstig uit een molokanen-familie, die tot het baptisme was overgegaan. Hij werd de krachtige leider en organisator van de evangelie-christenen. Er is opgemerkt dat hij in de twintiger jaren wel de meest karakteristieke en invloedrijke figuur is geweest onder de Russische protestanten.

ZOEKEND NAAR EENHEID

Hij was er op uit om verschillende protestantse geloofsrichtingen en bijbelgetrouwe gelovigen met elkaar te verenigen. Eerst heeft hij kans gezien om de verspreide groepen van evangelie-christenen bij elkaar te brengen. Zodoende werden stundisten en Pashkovieten met elkaar verenigd in één bond van evangelie-christenen.

In 1906 begon Prochanov het tijdschrift "de Christen" uit te geven. Hij vond in verschillende steden gelijkgezinden en bracht hen in 1908 bij elkaar voor een congres.

Tijdens dit congres besloot men tot oprichting van de Alrussische Unie van Evangelische Christenen (AUECh). Deze unie werd in 1909 officieel opgericht en door de autoriteiten erkend.

PUBLIKATIES

De overheid stond hen toe om bijbelcursussen te organiseren en het blad "Christianin" uit te geven. Aan dit tijdschrift werkten mee de president van de AUECh, Prochanov, en de secretaris W.Doebrovskij, naast onder meer Zhidkov, Karev en Kazakov. Daarbij zag de AUECh kans om met buitenlandse financiële steun waardevolle christelijke lektuur uit te geven. Dit waren o.a. bijbels van verschillend formaat en "Goesli"-zangbundels.

LIEDEREN

Nog vóór 1905 gaf Prochanov een liederenbundel uit, waarin hij verschillende eigengemaakte liederen had opgenomen. Dit werd de grondslag voor een eigen liederenschat van de evangelie-christenen. In de gemeenten van evangelie-christenen en baptisten heeft het zingen steeds een belangrijke plaats ingenomen. Men zong (en zingt nog) veel en ook wel meeslepend langzaam. Het is steeds gebruikelijk geweest dat een gemeente een koor heeft dat in de dienst zingt. Volgens Prochanov moeten de liederen een harmonische versmelting zijn van evangelische vreugde en volksweemoed. In hun liederenbundels zijn veel kerkliederen die uit de protestantse geloofswereld zijn vertaald, dit zijn vooral de opwekkingsliederen uit de tweede helft van de 19e eeuw en daarna. Ze hebben echter ook liederen die door Prochanov en andere Russische christenen zijn gemaakt.

EVANGELISEREND ZINGEN

Het openlijk zingen, zodat buitenstaanders het konden horen, bleek ook een goed evangelisatiemiddel te zijn. Bij het ontstaan van een gemeente werd er zo spoedig mogelijk een koor opgericht. Geestelijke liederen werden ingestudeerd, zodat er ook meerstemmig kon worden gezongen. Men zong met openstaande ramen, in tuinen, op geschikte plaatsen in de steden en dorpen en in de vrije natuur. Ook bij hun doopdiensten, bruiloften en begrafenissen werden orthodoxen en andersdenkenden door hun gezang aangetrokken. Hierdoor werd de belangstelling opgewekt.

Door het gezang trachtte men doelbewust de niet-protestanten te bereiken. Veel liederen bevatten evangeliserende teksten en de nieuwsgierige en belangstellende toehoorders werden zodoende op een uitnodigende wijze met het Evangelie bereikt. Tussendoor en na het zingen werden vaak voor de toehoorders korte, pakkende toespraken gehouden.

De Heere heeft deze methode van evangeliseren rijk willen zegenen. Het moet ons duidelijk zijn dat wij hen hierin dienen na te volgen. Laten we ook op deze wijze trachten om het Evangelie aan de moderne heidenen en dwalenden te brengen. Als we niet bereid zijn om van de opwekkingsgeschiedenis te leren en navolgers van het goede te zijn, dan hoeven we ook niet de zegen te verwachten die in het verleden op zulke methoden zijn gevolgd. In het boek van Chrapov lezen we op blz.239 dat de baptist Gavril Fjoforovitsj Kabajev in 1918 vroeg aan belangrijke broeders die op bezoek waren: "Ik zou graag iets willen weten over Iwam Stepanovitsj Prochanov. Wij lezen zijn preken en zingen liederen, die door hem zijn geschreven. Maken jullie toch

eens duidelijk, wat voor een scheuring er is ontstaan tussen hem en de broederschap. We hadden er nog vóór de revolutie over gehoord."

BAPTISTEN EN EVANGELIE-CHRISTENEN

Pas in 1944 kwam het tot de oprichting van de Unie van Evangelie-Christenen en Baptisten. Aanvankelijk waren beide groepen naast elkaar actief. Door het optreden van Prochanov in het begin van deze eeuw waren er zelfs afscheidingen bij de baptisten: een gedeelte ging daarbij over naar de Evangelie-christenen. De mate van samenwerking die er reeds was tussen de baptisten en de evangelie-christenen (onder leiding van Prochanov) werd hierdoor min of meer verbroken. Dit is de scheuring waarover de baptist Kabajev het had. Deze baptist was aanvankelijk molokaan en tot het baptisme bekeerd door middel van de prediking van Novikov, een dienaar van de baptistische broederschap, die van Moskou was uitgezonden om onder de molokanen zending te bedrijven.

Kabajev moest in 1914 vanwege de oorlog tegen Duitsland in militaire dienst en keerde pas in 1918 terug naar zijn gezin. Hij was daardoor van allerlei veranderingen niet voldoende op de hoogte. Dit was reden waarom hij bij de broeders in Moskou om opheldering vroeg. Hem werd verklaard: "Beste broeder, het relaas over deze afscheiding is zeer bedroevend en het kost moeite erover te spreken. Maar als oudste van een gemeente zul je er toch in het kort over worden ingelicht. In 1906 was de geachte Iwam Wenjaminovitsj Kargel leider van een gemeente te Petersburg. Op 15 augustus van dat jaar wierp Prochanov in afwezigheid van Kargel een serie dogmatische vragen op en bij de discussie erover liepen de meningen onder de leden uiteen, hetgeen tot een scheuring in de gemeente leidde. Toen Kargel terugkwam, kon hij de gemeenteleden niet meer tot eensgezindheid brengen. De zaak schokte hem zeer en hij legde toen zijn ambt neer, maar droeg tot het laatst toe zowel de ene als de andere groep liefdevol in zijn hart (Chrapov, blz.239)." De broeder liet Kabajev verder nog weten: "In het gehele land ontstonden nu naast de baptistische ook evangelische gemeenten. Eerlijk is eerlijk: onder de gemeenteleden valt nauwelijks vijandschap te bespeuren tussen evangelischen en baptisten, terwijl de leiders van beide groeperingen elk contact hebben verbroken (blz.240)." De broeder hoopte dat de Heere hen zal herenigen, "want zowel de ene groep als de andere zijn wedergeboren christenen". Na het noemen van enkele verschillen adviseerde hij Kabajev: "Vermijd ook jij vijandschap met hen, evenwel in de vreze Gods."

Ook in de gemeente van Pjotr (de vader van Chrapov) werd omstreeks 1927 over Prochanov gesproken. De leidinggevende baptist Timosjenko gaf daar te kennen, dat er in Petrograd evangelie-christenen waren opgedoken. (De communisten hadden deze plaats inmiddels de naam Leningrad gegeven.) Timosjenko zei daar dat hun leider Iwan Stepanovitsj Prochanov was en dat de baptisten ernstige meningsverschillen met hen hadden, doch dat men deze christenen niet mocht geringschatten. (Zie blz.134.)

SAMEN OP HET BAPTISTENCONGRES

Op blz.128 lezen we echter dat daarvoor, in 1923, Prochanov, Pavlov, Timosjenko, Mordowin en anderen als afgezanten van christenen uit Rusland aanwezig waren op het internationale baptistencongres te Stockholm. Zij waren er samen met meer dan 3000 christenen uit 35 landen. De Russen hadden hun reis erheen samen per stoomboot gemaakt. Toen konden zij samenvaren in één schip, met één strijd en één

doel voor ogen. De Russische protestanten hadden door de jaren heen al genoeg tegenstand en verdrukking moeten ervaren. Pavel Wassiljevitsj Pavlov sprak het congres in de Engelse taal toe. Volgens Chrapov zou hij daar, na anderen te hebben gehoord, ongeveer o.a. het volgende hebben gesproken: "Wij zijn zó straatarm, dat wij ons voor jullie en voor God nergens op kunnen beroemen. We zouden evenwel, om niet bij jullie in de schuld te staan, een in de Russische broederschap wijdverbreid lied kunnen zingen!" Na een gebed zong de groep Russische afgevaardigden voor het congres:

"Onstuimig loeien de golven des levens,
geweldige baren doen de boot schudden;
in doodsangst, in wanhopige smart
roep ik tot U, Heere, mijn God, Gij mijn God...
Zelf te strijden vermag ik niet langer.
Heere, ach, erbarm U, tot U gaat mijn smeken uit."

BEKENDE BAPTISTEN UIT DIE TIJD

De nog jonge Pavel Pavlov mocht in 1918 de baptistengemeente bij de Peterspoort leiden. Zijn vader was de bekende pionier Wassilij Goerjevitsj Pavlov, die tijdens het bewind van de tsaar veel moest lijden vanwege zijn evangeliseren. Zijn zoon Pavel was een talentvol en ontwikkeld iemand en beheerste zelfs verschillende vreemde talen. Michail Danilovitsj Timosjenko behoorde tot zijn gemeente en was onder de tsaar ook om zijn geloof vervolgd. In die tijd was Nikolaj Wassiljevitsj Odintsov de oudste van de centrale baptistengemeente te Moskou, terwijl Pavel Wassiljevitsj Iwanov-Klysjnikov daar secretaris was.

DEMOCRATISCH GEORGANISEERD

Prochanov was een goed organisator. Al op het congres van de evangelie-christenen van 1910 was het zijn doelstelling om in elk van de 70 gebieden van het Russische rijk een gemeente te hebben. Vanuit deze gemeenten zouden in hun distrikt dan weer nieuwe gemeenten kunnen worden opgestart. De bond was georganiseerd volgens democratische principes en werd geleid door een afgevaardigden-conferentie, die ieder jaar de leden van de bondsraad koos. De ongeveer 70 distrikten hadden distriktsraden en distriktsconferenties. Allen die in een gemeente of raad waren aangesteld, dienden ieder jaar opnieuw te worden gekozen. Hierdoor werden de gemeenten bewaard voor ambtsdragers die een te grote heerschappij zouden kunnen gaan voeren. Daarbij moet worden gezegd dat de persoonlijke invloed van Prochanov bijzonder groot was. Deze structuur is min of meer voortgezet na 1944 in de verenigde unie van evangelie-christenen en baptisten.

VRUCHTELOZE POGINGEN

Tussen 1912 en 1921 zijn er steeds opnieuw pogingen ondernomen om tot eenheid te komen tussen de evangelie-christenen en baptisten. Ondanks de vele gesprekken kwam men niet tot een samensmelting van beide groepen. Persoonlijk motieven zullen waarschijnlijk ook een rol hebben gespeeld. De baptisten hadden leidersfiguren in mannen als Pavlov en Masajev en zullen wellicht argwanend hebben gestaan tegenover de krachtige en enigszins autoritaire persoonlijkheid van Prochanov.

DE COMMUNISTISCHE "BEVRIJDING"

De communistische revolutie van 1917 kwam voor de baptisten en evangelie-christenen als een bevrijding. Het decreet van Lenin van 23 januari 1918 bepaalde een scheiding van kerk en staat en van school en kerk. Dit betekende een harde slag voor de rijke orthodoxe staatkerk. De kerk werd financieel niet meer door de staat onderhouden en de kerkelijke bezittingen werden tot staatseigendom verklaard. Door dit decreet van Lenin kwam er godsdienstvrijheid in Rusland. De communisten gaven Rusland de naam "Sovjet-Unie". De Sovjet-regering stond aanvankelijk niet afwijzend tegenover de protestantse evangelische stromingen. De leiders waren fel gekant tegen de kapitalistische orthodox kerk en hoopten op een goede samenwerking met de evangelischen, in de opbouw van het socialisme. De evangelischen waren voorheen door de orthodoxen vervolgd, waardoor ze de sympathie van de Sovjets genoten. Daarbij maakten de protestanten veel volgelingen uit de orthodoxe kerk. De communisten verwelkomden dit, omdat ze hiermee hielpen om de orthodoxe kerk afbreuk te doen.

GODSDIENSTVRIJHEID

In de grondwet werd in 1918 in artikel 13 de gewetensvrijheid vastgelegd, waardoor alle burgers de vrijheid van religieuze en anti-religieuze propaganda ontvingen. Deze vrijheid werd door de protestanten goed benut. In de 20er jaren waren er gunstige evangelisatiemogelijkheden. De verbreiding van het Evangelie was in deze tijd door de zegen van de Heere bijzonder succesvol. Tot zelfs in de ver verwijderde gebieden in Siberië, Midden-Azië en het Verre Oosten werd het Evangelie gebracht.

HERVORMINGSGOINGEN

Prochanov had grootse plannen. Samen met de evangelie-christenen wilde hij een hervorming in Rusland doorvoeren op geestelijk en maatschappelijk gebied. Hij dacht in deze gunstige periode aan een reveil voor kerk en samenleving. De Heere gaf al een rijke geestelijk oogst en Prochanov had de moed om zelfs voor de Russische orthodoxe kerk hervormingspogingen te ondernemen. Daartoe richtte hij in 1922 een evangelisch appèl tot de orthodoxe kerk, en dan wel in het bijzonder tot de progressieve groepen binnen deze kerk. In de orthodoxe kerk was er in die tijd een scheuring ontstaan. De afgescheiden priesters ontvingen enige steun van het communistische regiem, terwijl ze hervormingsgezind en protestants beïnvloed waren. Eén van de leidende figuren van deze groep was metropoliet Antonin van Moskou. Prochanov bood ze namens de Al-Russische Bond van Evangelie Christenen vergeving aan voor de jaren vervolging en riep ze op tot een evangelische hervorming binnen hun kerk. Hij wilde hen daarbij helpen, om te beginnen door gezamenlijke gebedsdiensten te houden. Er werd positief op gereageerd. Verschillende van deze bijeenkomsten werden samen gehouden. Vooral metropoliet Antonin stond welwillend tegenover de evangelie-christenen; ze mochten zelfs zijn kerk in Moskou voor hun bijeenkomsten gebruiken. Toen Prochanov eens bij Antonin op bezoek was, nam de metropoliet een boekje uit z'n kast en zei: "In dat boek vind ik dagelijks geestelijk voedsel voor mijn ziel." Het was het door Prochanov samengestelde liederenboek "De Harp". De samenwerking was echter maar van korte duur. De conservatieve orthodoxen kwamen hiertegen in verzet. Ze wezen het contact met de evangelie-christenen en andere sektariërs fel af. Dit ging zelfs zo ver dat Prochanov daardoor in ernstige moeilijkheden kwam met de staatspolitie. Door deze ontwikkelingen is er van samenwerking tussen

orthodoxen en evangelie-christenen verder niet veel meer terecht gekomen.

PROBLEMEN OM HET PACIFISME

In 1923 rezen er andere problemen voor de mennonieten, molokanen, tolstojanen en velen baptisten en evangelie-christenen bij wie pacifistische gedachten leefden. De pacifisten waren vredelievend en tegen bewapening en oorlog. Ze wilden niet in militaire dienst om daar met wapens om te gaan en te oefenen. De communisten hadden in 1919 de mogelijkheid tot dienstweigering en vervangende dienstplicht opgenomen in de wet. In 1923 werd deze mogelijkheid ingetrokken. De sovjets vonden dat er te veel waren die er gebruik van maakten. Dit besluit stuitte op verzet bij veel evangelie-christenen en baptisten. Prochanov werd hierom gevangengenomen en gedwongen om de evangelie-christenen aan te sporen dat ze hun militaire dienstplicht dienden te vervullen. Hij heeft dit ook schriftelijk namens de raad van evangelie-christenen aan alle gemeenten gedaan. Daarna werd hij vrijgelaten.

CHRISTELIJK COMMUNISME

Prochanov probeerde diplomatiek met de overheid om te gaan en zocht naar mogelijkheden om het christelijk leven in een communistische staat te ontwikkelen. Hij trachtte naar de verwezenlijking van een christelijk socialisme tegenover het met het atheïsme vermengde communisme in de Sovjet-Unie. Hij vatte zelfs een plan op om een stad te bouwen waarin mensen in broederlijke liefde zouden leven. Hij wilde dit doen naar het bijbelse voorbeeld van de eerste christenen, zoals we dit lezen in het boek der Handelingen. Zij leefden daar ook als broeders en zusters in gemeenschap van goederen, op een christelijk-communistische wijze. Het communisme is het stelsel van de gemeenschap der goederen en de afschaffing van het persoonlijk eigendom. In de Handelingen waren ze echter gedreven door de liefde van en tot Christus. De liefde van God dreef ze samen. De Sovjets hadden hun communisme gegrond op haat, zelfzucht en goddeloosheid. De christenen waren één onder het vaandel van Christus en de atheïstische communisten trachtten één te zijn onder het vaandel van satan.

EVANGELSK

In het plan van Prochanov zou de christelijk-communistische stad de naam Evangelsk of Zonnestad moeten krijgen. Hiervoor werd zelfs toestemming van het ministerie van landbouw verkregen. Er werd een plek in Siberië uitgezocht. De plaatselijke Sovjet autoriteiten waren aanwezig toen op 11 september 1927 de eerste eikebomen werden geplant. Vanwege het verzet in communistische kring tegen de bouw van een christelijke stad kwam men niet verder dan het planten van eikenbomen.

CHRISTELIJKE LANDBOUWNEDERZETTINGEN

In de 20er jaren lukte het wel om christelijke collectieve boerderijen op te zetten. Dit waren een soort kibboetzim, zoals we die in Israël kennen. Zowel evangelie-christenen als baptisten en ook andere groepen hadden zulke nederzettingen. Zij waren vaak van grote omvang. De evangelie-christenen hadden onder meer twee nederzettingen in de omgeving van Kalinin. Het waren de bekende communes Bethanië en Gethsemane. Ze ontvingen zelfs ondersteuning van de staat omdat ze bijdroegen aan de economie. Men zocht naar vormen van christelijk gemeenschapsleven, zoals we dit zien in Handelingen 2:41-47. Prochanov had het over een "werkgemeente", waar een goede invloed van uitging. Hij heeft toen geschreven:

"Laat uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken (Matth.5:16)." In zijn optimisme stelde hij verder: "Het licht schijnt reeds, maar het zal nog in veel groter omvang schijnen." Hij kon toen niet weten dat de Sovjet-politiek al spoedig een zeer negatieve wending zou nemen.

19. EVANGELISATIE EN OPWEKKING IN DE TWINTIGER JAREN

EVANGELISTEN

Niettemin mocht het Evangelie in de 20er jaren veel vrucht dragen. De Heere heeft vooral de vele evangelisten willen gebruiken voor de enorme groei in deze periode. Door de baptisten en evangelie-christenen werden in die tijd steeds weer opnieuw aantallen evangelisten uitgezonden om nieuwe gemeenten te stichten. In een afzonderlijk provincie was er vaak een staf van full-time evangelisten. In de Oekraïne waren er in 1927 zelfs niet minder dan 56 evangelisten werkzaam bij de Oekraïense Baptisten Unie. In die tijd waren er in de Oekraïne zo'n 1000 gemeenten van baptisten en zo'n 2000 gemeenten en groepen van evangelie-christenen. In 1921 had de Russische baptisten unie een uitgave-budget van 45 miljoen roebels, waarvan voornamelijk de evangelisten werden betaald. De unie ontving toen 35 miljoen roebels aan inkomsten door de verkoop van eigen lektuur. De baptisten begonnen in 1927 een bijbelschool voor predikers in Moskou. Ze hadden er ook één in Kiev. Lokale leiders hielden zich ook bezig met de opleiding van evangelisten en voorgangers. Een lokale leider van de evangelie-christenen, M.A.Orlov, leidde in de Oeral oblast persoonlijk een school voor predikers waar 90 personen aan deelnamen.

GROEIPROBLEMEN

De enorme groei gaf ook problemen. Er waren vaak te weinig goed getrainde christenen, die onderwijs en leiding konden geven. Al in 1907 waren er verschillende kerken in het Verre Oosten waar in één jaar meer dan 100 nieuwe leden werden gedoopt. De baptistenpresident Dei Mazaev waarschuwde voor zo'n massale aanname van leden, omdat ze vanwege het grote aantal niet voldoende zouden zijn getraind in de leer, waardoor onrijpe beslissingen zouden kunnen worden genomen, die zelfs strijdig konden zijn met de kerkstructuur. Pavel Ivanov-Klyshnikov deelde mee tijdens het wereldcongres van baptisten in Toronto in 1928, dat de Russische baptisten naar zijn schatting 4000 gemeenten hadden. Hij verklaarde verder: "We hebben rond 900 presbyters (ouderlingen) en 3100 verenigingen en groepen zonder voorbereide leiders." Dit tekort aan goed getraind leiderschap moet gezien worden als een belangrijke faktor voor het verlies gedurende de zware vervolging in de 30er jaren. Ivanov-Klyshnikov bracht als ander probleem naar voren het gebrek aan gebouwen. Hij gaf te

kennen dat er op 5000 plaatsen werd gepreekt, terwijl er slechts ongeveer 400 eigen bedehuizen en rond 800 gehuurde gebouwen waren. De overige preekplaatsen waren particuliere kamers en huizen.

BIJBEL- EN LEKTUURVERSPREIDING

De evangelie-christenen waren zeer actief op het gebied van bijbel- en lektuurverspreiding. Ivan Prochanov en zijn metgezel Jakob Zhidkov staken veel tijd in het schrijven, publiceren, importeren en distribueren van periodieken, bijbels, traktaten en liederenboeken. Zij gebruikten ontvangen geld uit Amerika om alleen al in 1926 totaal 25.000 kopieën van de complete Bijbel te drukken en in 1928 wel 10.000 kopieën van een concordantie en verder vele liederenboeken. Prochanov was bijzonder nuttig als schrijver van geestelijke liederen. In 1927 werden er 10.000 kopieën gedrukt van een gedeelte van de Bijbel en 25.000 kopieën van het Nieuwe Testament. Dit was, voor zover bekend, de laatste keer vóór 1956 dat er op deze wijze bijbels werden gedrukt in de Sovjet-Unie.

OPLEIDING EN TRAINING

De evangelie-christenen hebben in 1924 een bijbelschool voor training van presbyters geopend in Leningrad. De voorgangers werden presbyters genoemd. Leningrad was het oude St.Petersburg. Volgens Prochanov zijn er 422 predikers getraind op de St.Petersburgschool. Geen van de theologische instituten in Rusland was van een hoog academisch niveau. Ze waren voornamelijk bedoeld voor praktische opleiding en vorming van evangelisten en presbyters.

DE ZENDINGSREIS

In 1926 bezocht de rondtrekkende baptistenprediker Fedossejev met zijn vrouw de gemeente van Pjotr, de vader van Chrapov. Na een samenkomst deed deze prediker een oproep om hem een maand lang te vergezellen op een zendingstreip door de dorpen. Samen met de evangelist vormden ze een zendingsteam van 10 personen. Pjotr en zijn zoon, die toen zo'n 12 jaar oud was, en ook enkele jonge zusters van het koor vormden met anderen het team. Pjotr en z'n zoon Pavel (zoals Chrapov zich in z'n boek noemde) hadden juist vakantie. Het was hartje zomer. De zendingstreip wordt ons verhaald op blz.126-130 van "Het geluk van het verloren leven". Deze geschiedenis geeft ons een duidelijk beeld van het evangelisatiewerk in die tijd. We hebben al zo'n reis aangehaald uit het boek over Judith. In deze latere periode kon men vrij evangeliseren zonder veel tegenstand van de overheid, terwijl men niet bedreigd werd door oorlogsgevaar en ernstige besmettelijke ziekten. We lezen zelfs van medewerking door de plaatselijke overheid. In het eerste dorp waar ze wilden evangeliseren, gingen ze eerst naar de dorpssovjet. Men gaf toestemming en bood hen vergaderruimten aan. Uiteindelijk kwam men overeen om de dienst in de boerderij van een gelovige te

houden. De voorzitter van de dorpssovjet gaf daarna aan jongemannen opdracht om de dorpelingen uit te nodigen voor de samenkomst van de "stundisten", zoals de baptisten toen vaak nog steeds werden genoemd. Tegen de avond stroomde de boerderij vol met nieuwsgierig volk. Er werd vrij gebeden en er werden opwekkingsliederen gezongen.

Ondanks discussies met en tegenstand van oudgelovigen van de orthodoxe kerk mocht het Evangelie toch vrucht dragen. Enkelingen verootmoedigden zich en beleden in het openbaar hun zonden. Zo trok men de volgende morgen naar een ander dorp, terwijl zich al enkele pasbekeerden bij het team hadden aangesloten. Op Zondag kwam het team in een plaats waar overwegend oudgelovigen woonden, die de conservatiefste groep binnen de orthodoxe kerk vormden. Tijdens de samenkomst kwamen de priester en de diaken met nog enkele andere orthodoxe oudgelovigen de dienst verstoren. Ze scholden, dreigden en verschenen op den duur zelfs met mestvorken, hooivorken, palen en teugels. Toen koos de voorzitter van de dorpssovjet voor de evangelisten. Hij had de woordenwisseling aandachtig gevolgd. Met een krachtige en harde stem bulderde hij de priester toe: "Vader Foma! Wat sta je hier zo te razen? Jullie macht is voorbij. We leven niet meer in 1909, toen jij hier overal de baas over speelde! 't Is afgelopen met het volk voor dom te verslijten en te beroven! Laten de mensen toch zelf beslissen! Wat sta je toch ruzie te maken? Wij zien, dat ze God en het geloof niet smaden en de staatsmacht niet aanvallen. Ze gedragen zich fatsoenlijk, terwijl jij en de diaken stinken als een wodka! Als je niet wil luisteren, ga dan weg, maar raak die mensen niet aan, anders zul je je voor de wet moeten verantwoorden." Hierop verdwenen de fanatieke orthodoxen en het Evangelie kon ongehinderd ingang vinden. Het Woord droeg veel vrucht. Het gerucht ging voor het team uit. De mensen zagen al naar hun komst uit. Onderweg zongen ze hun lofliederen voor de Heere. Door hun gezang werden mannen en vrouwen aangetrokken en liepen ze naar de evangelisten toe. Staande op een wagen mochten ze toen preken, zingen en Gods lof verkondigen. Oogstarbeiders luisterden aandachtig en gaven de evangelisten eieren, koek, gebakken aardappels en melk. Dit tekent ons ook weer het welkom en de gastvrijheid.

EEN WELKOM VOOR HET EVANGELIE?!

Het Evangelie was in die dagen een blijde boodschap voor velen en werd als zodoenig ook verwelkomd. De velden waren wit om te oogsten. De Heere had het land begerig gemaakt en gaf een rijke oogst. Een onvoorwaardelijk Evangelie kon worden aangeboden aan onvoorbereide zondaren. De omstandigheden waren wel gunstig. Het was een welangename tijd. Het geluid van het Evangelie is over de gehele aarde uitgegaan en de woorden van de predikers tot de einden der wereld (zie Rom.10:18). Bij vele joden was (en is nog) het Evangelie niet welkom - en ook niet bij vele Russisch orthodoxen en rooms-katholieken in Europa. Zo zijn er zelfs ook veel orthodox-reformatorische mensen die het Evangelie van de vrije aanbieding van genade niet als zodanig wensen te ontvangen. Onder al deze mensen kunnen we het "Israël" verstaan uit de teksten 19 en 21 van Romeinen 10. We lezen in Rom.10:19-21: "Maar ik zeg: Heeft Israël het niet verstaan? Mozes zegt eerst: Ik zal ulieden tot jaloesheid verwekken door degenen, die geen volk zijn; door een onverstandig volk zal ik u tot toorn verwekken. En Jesaja verstout zich, en zegt: Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten; Ik ben openbaar geworden dengenen, die naar Mij niet vraagden. Maar tegen Israël zegt Hij: De gehele dag heb Ik Mijn handen uitgestrekt tot een

ongehoorzaam en tegensprekend volk."

We zagen iets van in de tegenstand van de oudgelovigen tegen het reddende Evangelie. Het zogenaamde "onverstandige volk", de gewone, onkundige leken waren bij hen geestelijk niet in tel. Het was net zoals bij de overpriesters en farizeën, die stelden (in Joh.7:49): "Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt." Ze hadden het over de schare die Jezus volgde. Het komt wel voor in orthodoxe kring dat iemand binnen z'n eigen gemeente meer tegenstand ondervindt als hij Jezus volgt dan als hij de wet zou volgen. Laat dit alzo niet geschieden! Het zou wel eens zo kunnen zijn dat het zogenaamde onverstandige volk (wellicht de jongeren!) verstandiger doen dan degenen die het allemaal zo goed denken te weten. De joodse geestelijke leidslieden dachten ook dat ze zo goed zagen, maar in werkelijkheid waren ze geestelijk blind (lees Joh.9:39-41). Intussen hielden ze hen voor blind die Jezus volgden, terwijl die juist zagen. Die zagen namelijk op Jezus als hun overste Leidsman en Voleinder van het geloof (Hebr.12:1).

EEN WELMENEND AANBOD VAN GENADE

In Rom.10:20 zien we dat het Evangelie onvoorwaardelijk en aan het hart gelegd wordt bij niet-zoekers. Het Evangelie klopt ongevraagd aan de deur van een zondaar. Die klopt op de deur van het hart maakt het hart door de werking van de Heilige Geest gewillig om de deur voor het Evangelie te openen. Zo lezen we in Openb.3:20: "Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen, en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal tot hem inkomen, en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij." Wanneer zal het hart zich openen voor het Evangelie? Vanuit onszelf houden we het hart gesloten op een actieve wijze. We kiezen van nature voor de wereld en niet voor de Heere. Maar de Heere komt ons met Zijn Evangelie overreden. Hij laat ons in Zijn Woord weten dat Hij ons behoud zoekt als Hij met het Evangelie tot ons komt. Hij heeft geen lust in de dood van de goddeloze zondaar. We kunnen er niet onderuit dat de klem van het welmenend aanbod van genade op de hoorder van het Evangelie ligt. De Heere gaat een zondaar overreden en te sterk worden met Zijn nodigheden tot het heil. Als we gaan zien dat Hij ons behoud op het oog heeft, moeten we onder de krachtige overreding van de Heilige Geest zwichten. We willen dan van ons vuile, verontreinigde hart af, om er een vernieuwd, gereinigd hart voor terug te ontvangen. Omdat we Gods nodigende liefde niet begrijpen en de zonde niet los willen laten blijft ons hart voor Hem gesloten. We houden ons hart dan actief voor Hem dicht, dus niet in de eerste plaats als een slachtoffer, maar als een hardnekkige, schuldige opstandeling.

O zondaar, zie jezelf daarom ook als een moedwillige weigeraar om op Gods liefdevolle nodigheden in te gaan. Ongehoorzaamheid, eigenliefde, wereldzin en ongeloof houden ons hart voor Hem gesloten. Wil je er niet van verlost worden? Wil je niet overspoeld worden met de liefde en vrede van God?

HET VOORBEELD VAN DE OESTER

Ik zal een voorbeeld geven, het voorbeeld van de oesterschelp. Probeer maar eens een oesterschelp te openen. De levende oester verzet zich hier moedwillig tegen. De oester vertrouwt het niet. Het beest is instinktief geneigd om zich gesloten te houden voor alle inbreuk in z'n eigen leven binnen de schelp. Als je op de schelp klopt houdt de oester zich met al de vezels van z'n bestaan actief gesloten. Je moet hem kapotmaken anders geeft hij niet toe. Toch zijn er tijden dat hij z'n schelp opent. Wanneer zal hij dit

doen? Als hij beseft en merkt dat er voedsel voor hem is buiten de schelp. Dan gaat de schelp ineens open en de oester mag zich dan voeden om gezond en in leven te blijven. Zo gaat het ook als je de deur van je hart voor de Heere mag openen. Als je beseft en overreed wordt door de Heilige Geest van de liefde van God tot jou en dat Hij daarom welmenend met Zijn Evangelie tot je komt, dan kun je het niet meer volhouden tegen Hem en dan kun je het niet meer uithouden in de zonde. De deur wordt, vaak na veel innerlijke strijd, opengebroken door een onstuitbaar verlangen naar de Heere, om door Hem verlost en gered te mogen worden.

EEN TOTALE OMKEER

Dan is de deur open voor de Heere en gesloten voor de wereld. Een totale omkeer vindt plaats, een wedergeboorte door de Heilige Geest gewerkt. Er komt een sterke droefheid naar God inplaats van de droefheid naar de wereld die er voorheen heerste. De ware boetvaardigheid is dan geboren. Je verootmoedigt en vernedert je voor de Heere. Je gaat je zonden betreuren en belijden en verlangt naar reiniging en vergeving. Dit wordt het belangrijkste in je leven. Je kunt de Heere niet meer missen; Hij wordt voor je het hoogste goed.

ZO SPOEDIG MOGELIJK NAAR CHRISTUS!

Het is belangrijk dat er zo spoedig mogelijk een toevluchtnemen tot de Heere Jezus Christus komt. Rust niet op (twijfelachtige) kenmerken! Het is beter om direkt op de Heere Jezus te wijzen als de Ark van het behoud, dan een drenkeling eerst nog wat rust te geven door hem stukken hout toe te werpen waar hij een poosje op kan gaan rusten. Zo zijn er die jaren blijven steunen op gevoelens en kenmerken en zodoende op de golven van hoop en twijfel op en neer en heen en weer geslingerd worden, zonder een blijvende rust en vrede in Christus te hebben. De Russische Evangelisten predikten Christus en Die gekruisigd! In de vrucht bleek dat er vaak een korte maar ware verootmoediging en berouw kwam, terwijl men al spoedig rust en vrede vond in het offer van de Heere Jezus Christus. Bij velen was dit binnen een uur gebeurd. We hebben het niet over de beproevingen, twijfelingen en strijd die ze daarna, vooral in de vervolgingen, meemaakten. Het ware snelle bekeringen, zoals we die ook in de Handelingen tegenkomen. Je leest dat er bij hen spoedig blijdschap kwam. Dat gebeurde dan al tijdens de evangelieverkondiging waaronder ze voor het eerst werden verootmoedigd en bekeerd. Wat hield Paulus en Silas de verslagen en ontredderde stokbewaarder voor, toen deze uitriep: "Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?" We lezen het duidelijke antwoord in het volgende vers, Hand.16:31: "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis." De stokbewaarder en ook de zijnen (die waarschijnlijk niet zo verslagen zullen zijn geweest) werden na het Woord des Heeren verder te hebben vernomen al spoedig gedoopt en waren verheugd dat ze aan God gelovig waren geworden (vss.32-34).

Het is een kenmerk van opwekkingen dat de zondaren snel tot bekering en geloof komen. Ze ervaren dan een korte strijd, verootmoediging en al spoedig een grote blijdschap en vrede in het geloven.

DE REDE VAN EVANGELIST FEDOSSEJEV

In het boek van Chrapov lezen we op blz.127-128 een redevoering van de evangelist N.G.Fedossejev, die hij hield tijdens de zendingsreis tot het team. De jonge Chrapov (Pavel of Pavlik) had dit niet vergeten toen hij vele jaren later schreef wat Fedossejev zei, terwijl hij tranen van ontroering uit zijn ogen veegde: "De Heere alleen weet, hoelang deze zegen over ons volk zal aanhouden. Over ons land gaat werkelijk een nieuwe morgen dagen; we moeten wakker blijven! Elke vrije dag en elk vrij uur moeten we ons haasten het zaad van de Goddelijke waarheid uit te strooien in deze rulle, gretige aarde en ze met de tranen van onze gebeden te bevochtigen. In alle hoekjes van ons land moeten we het uitstrooien. Zie toch, met welk een honger en met welk een eenvoud het Woord van God wordt aangenomen! Wij moeten ons haasten, zolang satan de oren van hen die het Evangelie horen, niet heeft toegestopt en zolang de harten niet door de hitte van de goddeloosheid zijn uitgedroogd en verhard. Laat jullie er toch niet door van de wijs brengen, dat jullie niet ontwikkeld en welbespraakt en maar tot weinig in staat zijn! Elke prediking, elk lied en elk gedicht willen we voordragen met een biddend hart en dozijnen, ja honderden zielen zullen tot God komen. Jullie hebben gisteren die hooivorken en knuppels gezien, die voor ons bestemd waren. Onder zulke hooivorken en knuppels zijn onze vaders, die ons het Evangelie hebben gebracht, gestorven. Gisteren werden deze lieden, Goddank, verdreven; maar morgen reeds kunnen ze terugkeren en dan niet met houten knuppels, maar met ijzeren stangen. Misschien zal onze generatie haar weg nog eens door ijzeren rijen vervolgers moeten banen. Toch moeten we niet opgeven. Nú komen de mensen tot verootmoediging en komen ze tot God, als ze maar één van Pavliks gedichten horen. Maar er zal een tijd komen, dat ook honderden van de allerbeste preken niet eens één enkele ziel tot Christus zullen leiden!"

Deze woorden van Nikolaj Georgijevitsj Fedossejev, zoals Chrapov die nog wist te herinneren en heeft verhaald, zijn profetische woorden geweest. Slechts enkele jaren later, ongeveer vanaf 1929, zijn de Stalinistische geloofsvervolgingen in alle hevigheid losgebarsten.

HET WERK VAN DE HEILIGE GEEST

Het moet ons ook duidelijk zijn dat een opwekking het werk van de Heilige Geest is. In die tijden werkt de Geest van God op een bijzondere wijze. We dienen daarom ook te bidden om de komst van de Heilige Geest voor een opwekking. Zonder het werk van de Heilige Geest zal ons werk vruchteloos zijn. Wij kunnen zelf geen mensen bekeren en geen opwekking tot stand brengen. Zelfs de beste rechtzinnige redenaar zal geen enkele vrucht op zijn prediking hebben als de Heilige Geest er niet in meekomt. Zo werden er in tijden van opwekking zelfs minder-rechtzinnige en ook wel remonstrantse aangemerkte preken door de Heere gebruikt om diepgaande bekeringen te bewerkstelligen. Denk maar aan opwekkingspredikers als John Wesley en Charles G.Finney. John Wesley gaf zelf toe dat hij arminiaans was, maar Finney zei dit niet te zijn.

CHARLES G.FINNEY

Finney legde wel sterk de nadruk op de mogelijkheid van gehoorzamen aan Gods eis om zich te bekeren en Zijn Woord te geloven. Hij zag de zondaar als actief ongehoorzaam; hij was zedelijk dood in zonden en misdaden. Volgens Finney leeft de zondaar in een actieve keuze voor het leven in zonde en ongehoorzaamheid aan God.

Hij zag de zondaar dus meer als schuldige dan als slachtoffer. Zo sprak hij z'n vaak lijdelijke toehoorders ook toe. Ze kwamen door zijn prediking hartgrondig en diep in de schuld. Vele tienduizenden kwamen tot bekering en geloof. De resultaten van Finneys prediking verschillen niet veel met die van Jonathan Edwards, George Whitefield, John Wesley, Dwight L. Moody en ook de Russische predikers in tijden van opwekking. De resultaten waren schuldbesef, berouw, verootmoediging, een sterke behoefte aan vergeving, een gelovig toevlucht nemen tot de Heere Jezus Christus en het ontvangen van vergeving als een persoonlijke bewuste ervaring. Bij Finney was er vaak eerst een verstandelijke overreding en daarna een diepgaand schuldbesef; dit lag wellicht ook wel aan het feit dat hij te maken had met veel hardnekkige, lijdelijke zondaren, die daarvoor bewust niet voor de Heere hadden willen buigen.

HOE ZE TOT DE ZALIGMAKER KWAMEN

In de Sovjet-Unie had men meer te maken met veel onkundige, naar waarheid zoekende mensen, die door de Waarheid werden overtuigd en deze ook vaak met minder diepgaand schuldbesef, ja zelfs ook met blijdschap aannamen. Niettemin beleden ze ook daar met een eenvoudig, innig gebed hun zonden. Ook in Rusland kwamen er zondaren berouwvol onder tranen tot de Zaligmaker. Zonder een innerlijke strijd, zonder een berouwvolle overgave en zonder een sterke behoefte aan vergeving en verlossing zien we over het algemeen geen zondaren tot Christus komen. Daarbij is het ook kenmerkend dat de gelovige, verlost zondaren na hun komen tot Christus vol verwondering, dankbaarheid en blijdschap zijn over de ontvangen genade.

EEN RIJK GEZEGENDE ZENDINGSREIS

In het boek van Chrapov lezen we verder over de zendingsreis: "Van dorp tot dorp trokken de evangelisten, te voet of op wagens, en lieten overal de sporen na van het uitgestrooide Evangeliezaad. Nergens waren de bezoeken zonder vrucht. (...) Voordat de broeders een dorp verlieten, vormden ze van de pas bekeerden groepen, zelfs kleine gemeenten, en gaven hun de raad elkaar op te zoeken. De zusters schreven onvermoeibaar liederen over en oefenden het meerstemmig zingen met de pas gelovig geworden christenen. De broeders onderwezen en vermaanden de gelovigen Gods wil te doen. Aan de nieuwe vrienden werd meegedeeld, dat de evangelisten ze over twee à drie maanden weer zouden bezoeken, dat ze bereid moesten zijn tot het doen van Gods wil en dat in de herfst allen in de stad bijeen wilden komen voor het oogstdankfeest. Zo trok het evangelisatieteam een hele maand lang door de dorpen en keerde tenslotte stralend van geluk in de stad terug (blz. 129-130)."

VOORTGAANDE VRUCHT

De zegen hield aan. Er was blijvende vrucht. De stadsgemeente waar de jonge Chrapov toe behoorde werd het volgende jaar, in 1927, bijzonder gezegend. Men was er onwetend van dat de wrede vervolgingen al zo spoedig zouden uitbreken. Er mocht echter nog een rijke oogst worden binnengehaald, al was de tijd hiervoor voorts kort. Chrapov verhaalt ons: "Na die gedenkwaardige eerste evangelisatietoetocht bezochten de evangelisten die dorpen weer, doopten in enkele plaatsen en lieten de bekeerden en gedoopten deelnemen aan het avondmaal. Sommigen van deze groepen wilden zich bij de stadsgemeente aansluiten, hoewel ze bij hen in de dorpen samenkomsten hielden. Zo kwam de stadsgemeente op ongeveer honderd leden. Het gemeentekoor

was door nieuwe prachtige stemmen verdubbeld: jongelui van de Molokanen waren erbij gekomen (blz.130-131)."

EEN HARTELIJKE AANBEVELING!

Deze geciteerde praktijkschetsen uit het boek van Chrapov geven ons een duidelijk beeld van de opwekking in die dagen. Zij passen goed binnen het kader van dit boek. Wil je nog een beter beeld krijgen, dan kan ik je het boek "Het geluk van het verloren leven" van Chrapov van harte aanbevelen. Het is één van de mooiste en indrukwekkendste boeken over Gods genadig handelen en de geloofsstrijd van deze eeuw. De inhoud van dit boek mag je niet missen! Het is voor jezelf wel beschamend, maar ook erg opbouwend voor het geloofsleven.

EEN NIET TE STUITEN EVANGELISATIEDRANG

Tot 1929 kon de enorme groei van baptisten en evangelie-christenen zich voortzetten. Er ontstonden steeds weer nieuwe gemeenten, die zich al direkt begonnen uit te breiden. De Heere gaf een niet te stuiten evangelisatiedrang onder de gelovigen. Het ambt van alle gelovigen werd volop uitgeoefend. Dit is een ware bloeitijd geweest, die we kunnen vergelijken met de tijd van de eerste christengemeenten. Hieraan dienen we ons te spiegelen; hiervoor moeten we bidden, en hiernaar behoren we te streven. We moeten niet tevreden zijn met minder.

DE CHRISTELIJKE LOOPBAAN

In Gods Woord worden we in 1 Kor.9:24 opgeroepen om te lopen voor de eerste prijs. Paulus schrijft daar: "Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan lopen, allen wel lopen, maar dat één de prijs ontvangt? Loopt alzo, dat gij dien moogt verkrijgen." Wees niet met een mindere prestatie tevreden als je loopt in de christelijke loopbaan. Al kun je het in eigen kracht niet bereiken, toch moet het je doel zijn om naar de volmaaktheid te jagen. Hierin zullen we altijd te kort schieten en schuldenaren blijven. Dit is een goede zaak. Zodoende worden we geen grote bekeerde christenen in onszelf. We blijven schuldenaren in het stuk der dankbaarheid. In vraag 2 van de Heidelberger Catechismus wordt gevraagd wat we moeten weten om getroost en zalig te mogen leven en sterven. Het zijn de 3 blijvende zaken van ellende, verlossing en dankbaarheid waaraan de gelovige kennis heeft. Het antwoord staat in de tegenwoordige tijd! De gelovige beseft en kent zijn ellende buiten Christus, zijn verlossing door Christus en zijn dankbaarheid voor Christus. De blijvende vraag is: "Hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn." Dit heeft te maken met de christelijke loopbaan die we dienen te gaan. We worden daarin niet opgeroepen om wat achteraan te sukkelen of het wat rustig aan te doen, omdat we toch wel in de hemel zullen komen. Dit is juist een teken van grote ondankbaarheid! Zijn we dan wel op de goede loopbaan?

OVERVLOEDIG ZIJN!

We worden aangespoord in Rom.12:11: "Zijt niet traag in het benaastigen. Zijt vurig van geest. Dient de Heere." Het is duidelijke taal wat we lezen in 1 Kor.15:58: "Zo dan, mijn geliefde broeders! Zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere." Hierin zien we het leven van de evangeliserende Russische christenen getekend. Op meerdere plaatsen worden we in de Nieuw-Testamentische brieven opgeroepen om overvloedig te zijn (zie maar bij dit woord in de concordantie).

NIET IN EIGEN KRACHT

Wellicht ontzinkt ons de moed als we beseffen wat we behoren te zijn en hoe we zijn. We moeten en kunnen het ook niet in eigen kracht doen! We roepen niet op tot een wettisch perfektionisme. Er is kracht buiten onszelf in de Heere Jezus Christus - er is kracht in Zijn bloed! We dienen echter wèl te zien op de wolk der getuigen, ook de Russische getuigen, en ons te schikken om hen na te volgen. Hierbij moeten we niet zien op onszelf, want dan kan het niet, maar op onze machtige Heiland. Hij kan het ons boven bidden en denken alles schenken. Lees dan maar mee de woorden van Hebr.12:1-2: "Daarom dan ook, alzo wij zo groot een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last, en de zonde, die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is; ziende op de overste Leidsman en Voleinder van het geloof, Jezus, Die voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand van de troon van God."

EEN MACHTIGE HEILAND

Het is goed om het opwekkingslied "Leid mij Heer, O machtig Heiland" na te bidden en na te zingen. Het is wellicht afkomstig of afgeleid van een geestelijk lied dat in een vroegere opwekkingstijd werd gezongen. In het boek over Christmas Evans (1766-1838), de Bunyan van Wales, lezen we op blz.69 dat hij een lied in één van zijn preken aanhaalt wat veel overeenkomst met dit opwekkingslied.

Evans liet horen:

"Leid mij voort, o grote Jehova,
Een pelgrim door het kale land;
Ik ben zwak, maar Gij zijt machtig,
Houd mij krachtig bij de hand;
Sterke Bevrijder,
Wilt Gij mijn Sterkte en Schild wezen."

Het bekende tegenwoordige opwekkingslied luidt:

"Leid mij Heer, o machtig Heiland,
door dit leven aan Uw hand.
Ik ben zwak, maar Gij zijt machtig,
wees mijn Gids in 't barre land.
Gij mijn Sterkte, Gij, mijn Leider,
vul mij met Uw Geest steeds meer (2x).

Laat mij zijn toch Uw getuige,
sprekend van U meer en meer.
Leid mij steeds door Uwe liefde,
groeïend naar Uw beeld, o Heer.
Brood des levens, Brood des levens,
voed mij dat ik groei naar U (2x).

Laat door mij Uw levend water,
vloeien als een klare stroom.
o, Heer Jezus, 't wordt steeds later,
dat Uw Geest over allen koom'.
Mchtig Heiland, mijn Verlosser,
kom, Heer Jezus in Uw kracht (2x).

GROEIENDE EVANGELIE-GEMEENTEN

De gemeenten in Rusland maakten in de laatste jaren vóór 1929 een voortgaande groei en opwekking mee. In Leningrad hadden de evangelie-christenen in die tijd al 9 gemeenten en in Moskou 6. Volgens Prochanov waren er in bijna alle grote en ook kleinere steden en in een groot aantal dorpen gemeenten te vinden. Er was een enorme toeloop, vooral van jongeren. De gelovige jongeren waren bijzonder actief en hielden akties onder jeugd voor een nieuwe levenswijze zonder tabak en alcohol. Zij streefden hierbij naar een zedelijke en geestelijke vorming van de Russische jongeren.

20. DE STALINISTISCHE VERVOLGINGEN IN DE DERTIGER JAREN

PROCHANOV IN HET WESTEN GEBLEVEN

Prochanov had in 1928 deelgenomen aan een wereldcongres van baptisten in Toronto. Hij is niet meer teruggekeerd naar de Sovjet-Unie, want op de terugweg hoorde hij over nieuwe vervolgingen die tegen evangelie-christenen en baptisten waren losgebarsten. Prochanov voelde zich daardoor genoodzaakt om in het Westen te blijven. Hij stierf in 1935 in Berlijn.

DE STALINISTISCHE MAATREGELEN

De felle vervolgingen van de baptisten en evangelie-christenen hadden te maken met Stalins vijfjarenplan (1928-1933). Vanaf 1928 werd dit plan ten uitvoer gebracht. Het bestond uit de geforceerde industrialisering van de Sovjet-Unie, de vernietiging van een vrije boerenstand en ook de uitroeiing van de laatste sporen van de godsdienst. De laatste maatregel trof alle Russische kerkmensen.

In 1929 besloot Stalin tot gedwongen collectivisering van de landbouw. Dat hield in dat de zelfstandige boerenbedrijven moesten worden omgezet in collectieve boerderijen (kolchozen). De bedrijven werden zodoende het eigendom van het (werk)volk; ze werden dus gemeenschappelijk eigendom. De zelfstandige boeren moesten verdwijnen. Dit waren alle boeren die werkkrachten in dienst hadden. Door Stalin zijn toen zo'n 2 miljoen koelakken om het leven gebracht. Ook de middenstanders en onafhankelijke ambachtslieden in de steden werden door Stalins maatregelen zwaar getroffen. De evangelie-christenen en baptisten behoorden voor een groot deel tot de boerenstand (koelakken) en tot de onafhankelijke ambachtslieden en kleine middenstanders. Het zal duidelijk zijn dat ze het daardoor zwaar hadden te verduren. En wie weet hoeveel van hen zijn gedood of verbannen vanwege hun maatschappelijke positie! Stalin sloeg echter ook hard toe op het gebied van de geloofsvervolging.

STALIN

Joseph Stalin werd geboren op 21 december 1879 en stierf op 5 maart 1953. Zijn vader was een schoenmaker en daarvoor slaaf. Daarbij was hij een dronkaard, die zijn zoon ook onverdiende en vreselijke pakken slaag gaf. Joseph werd even grimmig en harte-loos als zijn vader. De eigenlijke naam van Stalin was Joseph Wissarionowitsj Dzoegasjwili. Stalin was zijn schuilnaam uit de ondergrondse en betekent "man van staal". De jonge Joseph bezocht naar de wens van z'n vrome moeder het seminarie in Tiflis om voor priester te leren. In het geheim kreeg hij echter een opleiding tot marxistisch revolutionair. In Tiflis waren ook veel protestanten. Tiflis wordt zelfs gezien als de "geboorteplaats" van de baptisten in Rusland. Na z'n doop in een rivier in de buurt van Tiflis in 1867 stichtte N.I.Voronin toen in deze plaats een baptistengemeente. Het is daarom goed mogelijk dat Stalin op de hoogte is geweest van het doen en laten van de protestantse gelovigen. De baptisten zijn tijdens zijn bewind zwaarder vervolgd dan de evangelie-christenen. Stalin bezocht een kerkschool en is zelfs verwijderd van een theologisch seminarie. Het is de vraag of dit wellicht één van de oorzaken van zijn anti-religiositeit zou kunnen zijn. Zijn slachtoffers in de 30er jaren waren naar schatting 8 miljoen - hoeveel duizenden gelovigen zullen daar bij zijn geweest?

ONVERWACHTS

Deze geloofsvervolgving had men niet voorzien. In de zomer van 1928 sprak secretaris P.V.Ivanov-Klyshnikov van de baptistenunie op het wereldcongres van baptisten te Toronto nog zeer optimistisch over de geloofsvrijheid in Rusland. Enkele weken na z'n terugkeer werd hij echter gearresteerd en naar Centraal-Azië verbannen. In 1932 werd hij veroordeeld tot 10 jaar. Deze vrijheidsberoving overleefde hij niet. Ivanov-Klyshnikov werd totaal 31 keer gevangengenomen, waarin hij echter niet uniek was. Door de politieke ontwikkelingen en verkregen vrijheden na 1917 zullen de evangelischen en baptisten de omwenteling onder Stalin, die in 1928 volledig de macht in handen kreeg, niet hebben verwacht.

NA "HET GOUDEN DECENNIUM"

Na de grote oktober-revolutie in 1917 kwam er hoop voor de evangelische gelovigen in Rusland. Eén van de eerste besluiten die door Lenin werd getekend was de scheiding tussen kerk en staat. Het zag er naar uit dat al de religieuze groepen die waren gediscrimineerd en vervolgd tijdens het bewind van de laatste tsaar en de orthodoxe kerk, vele vrijheden zouden verkrijgen. De evangelischen ontwikkelden daardoor en daarna allerlei (evangelisatie-)activiteiten, die door Gods zegen veel vrucht mochten dragen en een verbazingwekkende groei gaven. In de 20er jaren was er "het gouden decennium" van de evangelie-christenen en baptisten; deze werd gevolgd door "het bloedige decennium" van de Stalinistische vervolgingen.

Lenin is op 21 januari 1924 overleden. Tijdens het partijcongres van de communisten in 1924 stelde president M.Kalinin nadrukkelijk dat de sektariërs alleen vervolgingen hadden gekend tijdens de tsaristische jaren, terwijl hij waarschuwde tegen zo'n politiek in de toekomst. Hij zei dat "het belachelijk zou zijn als de partij geen rekening zou houden met het feit dat de geschiedenis van de sektariërs een geschiedenis is van ononderbroken vervolging".

(Dit was min of meer het geval in de periode van de laatste tsaar en de tijd dat opperprokurator Pobjedonoszew het bewind voerde over de Russisch orthodoxe kerk.)

EEN NIEUWE WET

Op 8 april 1929 werden de vervolgingen officieel ondersteund door de uitvaardiging van een nieuwe wet betreffende de godsdienstige gemeenschappen. Het handelde over plaatselijke verenigingen van gelovige burgers ouder dan 18 jaar, met minstens 20 leden. Zij dienden zich voor erkenning te laten registreren bij de overheid. Verder werden hen door deze wet allerlei beperkingen opgelegd. Dr.J.A.Hebly schrijft ons over deze wet en de gevolgen: "Het resultaat van het decreet van 1929 was in ieder geval wel dat de activiteiten van de evangelie-christenen en baptisten zich voortaan moesten beperken tot de eredienst. Het drukken en verspreiden van bijbels en andere geschriften moest worden gestaakt. De tijdschriften konden niet meer verschijnen en de opleidingsscholen werden gesloten. Evangelisatiewerk kon alleen nog geschieden langs de weg van persoonlijke contacten, maar iedere landelijke activiteit was onmogelijk gemaakt mede door de restricties op de activiteiten van de voorgangers. De laatste congressen van de evangelie-christenen en van de baptisten werden in 1930 gehouden. De jaren na 1929, maar vooral 1936 en 1937, waren bijzonder zwaar, met talrijke arrestaties, veroordelingen en verbanningen. De ondergang van de welvarende zelfstandige boeren en van de lagere middenstand heeft vele gelovigen getroffen. Maar niet alleen daaraan, ook aan directe geloofsvervolging in 1937, vielen zij ten offer. De gemeenten werden gedecimeerd en alleen een standvastige kern bleef over. (Blz.88)."

MAATREGELEN TEGEN BAPTISTEN

Tegen de baptisten werden strenge maatregelen genomen. De bijbelschool in Moskou moest worden gesloten; zij had 4 jaar bestaan. De voorgangers dienden hun activiteiten te beperken tot hun eigen gemeente in hun omgeving. Alle niet-geregistreerde activiteiten werden verboden. Door artikel 17 van de wet werden onder meer allerlei bijkomende activiteiten zoals kinder-, jeugd- en vrouwenbijeenkomsten niet toegestaan. Het evangelisatiewerk werd zó aan banden gelegd, dat men slechts in het geheim en door persoonlijke gesprekken het evangelie aan buitenstaanders kon uitdragen. De meeste kerken werden gedwongen om te sluiten en veel predikers werden gearresteerd. Religieuze propaganda en publikaties naar buiten werden niet meer toegestaan. De landelijke unies van baptisten en evangelie-christenen werden in 1929 zelfs tijdelijk opgeheven. De Baptisten-Unie werd door de autoriteiten zelf geliquideerd. Weliswaar werd de unie in 1930 op federale basis weer actief, omdat de plaatselijke Baptisten-Unies door de overheid waren ontbonden. Het broederschapscentrum had toen echter geen publikatiemogelijkheden of door haar uit te zenden rondtrekkende predikers meer. De baptisten waren inmiddels gedwongen om hun pacifistische leiders M.D.Timosjenko en P.V.Pavlov te verwijderen.

NIKOLAI ODINTSOV

Het leiderschap rustte toen nog op N.V.Odintsov (die al president was vanaf 1926). Zijn naaste medewerker, secretaris Pavel Ivanov-Klysjnikov, was in 1929 gearresteerd en naar Kazachstan gestuurd. Nikolai Odintsov werd op 8 december 1870 geboren. Op 20-jarige leeftijd kwam hij tot bekering. In 1909 werd hij predikant. Na 1917 was hij actief in het uitgeven van christelijke lektuur. Zijn werk in de gemeente van Moskou werd door de Heere gezegend. Hij schreef in het blad "De Baptist", nr.1, 1927: "Ik verwacht een grote geestelijke opwekking onder mijn eigen volk, een brede en

diepe reformatie in ons enorme land dat zo rijk is aan mogelijkheden. Ik hoor Hem naderen Die komt uit de hemelen in Zijn volle heerlijkheid. Met een hart dat klopt van vreugde wend ik mij tot Hem en bid vurig: 'Kom, Heere Jezus!'" (Deze woorden worden aangehaald op blz.118 van het boek "Drie generaties vervolging" van Georgi Vins.)

Nikolai Odintsov werd in de nacht van 5-6 november 1933 gearresteerd en veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf. Hij bleef getrouw aan Zijn Meester en tijdens het onderzoek verdedigde hij Gods zaak. Na z'n 3-jarige opsluiting in de Jaroslawl-gevangenis werd hij naar Oost-Siberië verbannen. In 1937 werd hij bezocht door zijn vrouw. Hij was lichamelijk zwak maar geestelijk vol moed. Hij bereidde zich erop voor dat hij spoedig zou sterven en zei vaak tegen zijn vrouw: "Ik wil naar huis!" Hij bedoelde daarmee zijn eeuwig thuis in de hemel.

ODINTSOVS GEVANGENISBRIEF

Odintsov kreeg in 1938 in z'n verbanningsoord weer bewaking en werd vervolgens naar een onbekende plaats weggevoerd. Daarna is hij al spoedig in de gevangenis gestorven.

Nikolai Odintsov schreef een brief uit de gevangenis in het Krasnojask-distrikt aan een geliefde broeder in de Heere. (Deze brief staat op blz.125-131 van het boek van Georgi Vins.) Hij heeft daar onder meer in te kennen gegeven: "Mijn lichaam is moe en zwak. Mijn werk voor God hier in het kamp is onverdragelijk hard, en de onderdrukkingen die ik onderga, maken dat ik lange tijden op mijn harde "rustbed" van planken doorbreng. Mijn geliefde broeder, je hebt een petitie ingediend om me eerder vrij te krijgen, om een "pardon", zodat ik terug zou kunnen komen bij mijn familie en broeders in het geloof. Je weet natuurlijk, niet als jurist maar als prediker in Gods oogstveld, dat ik, als de minste broeder in de Heer, in vrijheid ben gesteld en voor altijd vergeving heb ontvangen. Wat mijn gezin betreft, ik zal hen en ons grote geestelijke gezin verwachten in de hemel, "waar we u zullen ontmoeten voorbij de heerlijke rivier, en met onophoudelijke lofprijzing Jezus dienen".

Mijn lichaam is zwak, maar mijn geest niet. Jezus, mijn Heer, houd me staande. Ik weet alleen van jullie af door wat ik hoor uit de tweede hand. Mijn lichaam kan het geweld niet verdragen. "Want reeds word ik als plengoffer geofferd, en het tijdstip van mijn verscheiden staat voor de deur." Niets wat atheïstisch is, heeft zich in mij vastgezet. "Ik heb de goede strijd gestreden. Ik heb mijn loop ten einde gebracht. Ik heb het geloof behouden." Ik heb geweigerd God te verraden. "Voorts ligt voor mij gereed de krans der rechtvaardigheid, welke te dien dage de Heere, de rechtvaardige Rechter, mij zal geven" (2 Tim.4:6-8). Ik heb altijd elke onrechtvaardigheid vermeden. Hiermee zal mijn aardse leven eindigen. Amen."

Odintsov besluit zijn brief met de volgende mededeling en blijde lofprijzing van Zijn Koning: "Enige dagen geleden, tijdens een konvooi, kon ik niet rechtop staan, omdat ik één van de zwaksten ben. Toch hoorde ik een schreeuw achter me en iets scherp prikte in mijn rug. Toen wierp een harde slag me op de grond. Daarna hoorde ik gevloek, en twee bloedhonden sprongen op mij, grommend, trekkend aan mijn oude gescheurde kleren. Toen voelde ik een felle pijn onder mijn maag, waar de honden mijn oude lichaam, dat zoveel geleden heeft, verscheurden. Ik kwam weer bij in de barak, waar mijn vrienden, gevangenen van de Heer, mijn wonden verbonden. Binnen drie weken werd ik weer naar buiten geleid om te werken.

Wat zal er nog volgen? De Heere weet het! Hem zij de eeuwige glorie! Verheugt u vrienden, zoals ik me verheug! Jullie broeder, die jullie in zijn laatste dagen niet

vergeten is. Moge de naam van onze God en van Zijn Zoon, onze Heere Jezus Christus, gezegend en verheerlijkt worden! Amen, halleluja!"

HET LEVEN VERLIEZEN OF BEHOUDEN?!

In het boek van Georgi Vins wordt ons onder meer over de baptistenleiders Pavel Ivanov-Klysjnikov en Pavel Datsko verteld. We komen hierin ook tegen wat ze zelf hebben opgeschreven.

De (geloofs)getuigenissen en woorden van de Russische vervolgte en gemartelde christenen geven ons een goed beeld van de genadige ondersteuning van de Heere, de kracht van het geloof en het geluk van een "schijnbaar" verloren leven. Zij hebben hun aardse leven verloren om eeuwig het hemelse te mogen behouden. Anderen wilden hun aardse leven behouden en verloren de hemelse toekomst. Ook in het welvarende Westen zijn er velen die kiezen voor het aardse geluk zonder God. Het was bij de Russische christenen praktijk wat de Heere Jezus ook ons voorhoudt in Luk.9:23-24 en wat Hij tot allen zei: "Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op, en volge mij. Want zo wie zijn leven behouden wil, die zal het verliezen; maar zo wie zijn leven verliezen zal, om Mijnentwil, die zal het behouden."

EEN "TESTCASE"

Het is in het vrije en welvarende Westen voor ons allen een "testcase" (een zaak waarin we worden getoetst) of we kiezen voor het aardse geluk zonder de Heere, óf dat we door het geloof met Mozes liever verkiezen om met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting van de zonde te hebben, en dat we de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom achten dan de schatten van deze wereld (zie Hebr.11:25-26). Wij worden getest in onze keuze en het getuigenis dat we door onze woorden en daden uitdragen.

In Luk.9:25-26 leert Christus ons verder: "Want wat baat het een mens, die de gehele wereld zou winnen, en zichzelf verliezen, of schade aan zichzelf lijden? Want wie zich voor Mij en voor Mijn woorden zal geschaamd hebben, voor die zal de Zoon des mensen Zich schamen, wanneer Hij komen zal in Zijn heerlijkheid en in de heerlijkheid des Vaders, en van de heilige engelen."

HOE HET DE BAPTISTEN-UNIE VERDER VERGING.

In de herft van 1929 was men op de hoogte van het feit dat meer dan 100 baptistenpredikers waren gearresteerd, terwijl alle regionale Baptisten-Unies waren gesloten vanwege de arrestatie van leiders. Daarna werden sommige tijdelijk heropend, zoals het centrale kantoor in Moskou, maar de Russische Baptisten-Unie werd officieel in 1935 op non-actief geplaatst. In de lente van 1930 werden 12 baptistenpredikers in Leningrad gearresteerd en op één na alle baptistenkerken aldaar verbeurdverklaard, wat ook gebeurde met 5 of 6 baptistenkerken in Moskou. Een in 1930 via Harbin gevluchte prediker schatte dat 40% van de full-time werkers waren gearresteerd of gevlucht en dat inmiddels 60% van de kerken was gesloten, dat in 1936 de overgebleven baptistenkerken werden verbeurdverklaard en dat er alleen nog maar één funktionerende evangelie-christengemeente was overgebleven in Moskou.

Er waren maar weinig baptistenpredikers overgebleven die niet waren gearresteerd, en deze gingen veelal ondergronds, terwijl er ook werd samengewerkt met de evangelie-

christenen die nog konden voortbestaan.

Van de meer dan 3000 baptistengemeenten die er in 1928 waren, bleken er in 1940 nog maar zo'n 1000 te zijn overgebleven. Rond 1920 waren er meer dan 100.000 baptisten en 250.000 evangelie-christenen. Op het hoogtepunt in 1929 waren ze bij elkaar gegroeid tot zo'n 500.000 gedoopte evangelischen, die met hun familieleden meer dan 4 miljoen personen vertegenwoordigden.

In 1930 gaf de Baptisten-Unie te kennen dat hun kerken slechts 50.124 leden hadden overgehouden. Dit was het gevolg van de eerste felle slagen van de Stalinistische vervolging. De drie belangrijke arrestatiegolven waren in de jaren 1929-1930, 1933-1935 en 1937-1938

De baptistenleider P.V.Datsko was na een verbanning in 1938 thuis en werd opnieuw gearresteerd in 1939. Pavel Datsko werd toen veroordeeld tot 10 jaar gevangenschap, waarvan hij maar 2 jaar overleefde. De baptist Vasili Stepanov werd verbannen na een kampervaring dat zijn geest had gebroken zodat hij niet meer naar de kerk ging. Niettemin werd hij opnieuw gearresteerd in 1937 en stierf hij daarna in de gevangenis. Il'ia Goliaev volgde Odintsov op als president in 1933, maar dook onder in 1935. Hij is waarschijnlijk gestorven in Tashkent in 1942.

De autoriteiten steunden officieel de leiders I.I.Bondarenko en V.I.Kolesnikov; echter, beiden werden gearresteerd in maart 1935, de maand waarin de Baptisten-Unie ophield om te functioneren.

HET WEDERVAREN VAN DE UNIE VAN EVANGELIE-CHRISTENEN

De Unie van Evangelie-Christenen was in 1930 nog tijdelijk gesloten, maar heeft verder kans gezien om, op een korte tijd na, te blijven functioneren. Prochanov keerde in 1928 niet terug en het leiderschap ging toen over op Jakob Zhidkov. In 1931 werd op een officiële vergadering Prochanov gekozen als erepresident en Zhidkov als voorzitter. Prochanov verbleef verder als balling in het buitenland en stierf in 1935 te Berlijn. Hij zal de vervolging van zijn geliefde broeders en zusters op een veilige afstand met pijn in zijn hart hebben meebeleefd en zijn gebeden gedurig hebben uitgestort voor het aangezicht van de Heere Sebaôth (de Heere der heerscharen).

In 1929 werd het hoofdkantoor onder dwang van de overheid verplaatst naar Moskou. Medio 1935 bestond de leidende raad van de evangelie-christenen uit J.I.Zhidkov (voorzitter), A.L. Andreev (vice-voorzitter), A.V.Karev (penningmeester), I.S.Kapalygin (secretaris) en M.A.Orlov.

In 1935 was het ledenaantal van de evangelie-christenen gedaald tot ca.250.000, het niveau van 1920. Op het hoogtepunt in 1929 hadden ze samen met de baptisten 500.000 leden (terwijl de baptisten er in 1920 zo'n 100.000 hadden).

Na de arrestatie van Zhidkov in 1937 bleven alleen Andreev en Orlov in vrijheid. Orlov nam het voorzitterschap op zich in januari 1938. Orlov zag kans om nog diensten te houden in de enige overgebleven kerk in Moskou tijdens de oorlog. Slechts gedurende de periode 1938-1940 funktioneerde de Unie van Evangelie-Christenen niet. Tijdens de Stalinistische vervolgingen in de jaren dertig werden veel lokale ouderlingen gearresteerd vanwege hun religieuze activiteiten, buitenlandse kontakten of omdat ze koelakken, zelfstandige ambtslieden of middenstanders waren. Toen de presbyters waren verwijderd, kon men gemakkelijker de kerkgebouwen sluiten. Sommige leiders zagen kans om hun arrestatie te voorkomen door onder te duiken en zich schuil te

houden, terwijl ze in het geheim nog voortgingen om diensten te houden. Over het algemeen gesproken was het sluiten van kerken in die tijd aan de orde van de dag.

EEN GOEDE LES VOOR STALIN

In 1937, een topjaar van verdrukkingen, toen weer veel kerkleiders door Stalin "gezuiverd" werden, werd bij een volkstelling naar het geloof in God gevraagd. Betrouwbare gegevens gaven te kennen dat toen toch nog minstens 45% van de bevolking het geloof in God had bewaard. De resultaten mochten toen niet worden gepubliceerd en een aantal ambtenaren werd direkt gevangengezet. Stalin heeft hierdoor een goede les geleerd. De vervolgingen hadden niet zijn beoogde doel bereikt. Op 22 juni 1941 vielen de Duitse legers de Sovjet-Unie binnen. Toen had Stalin ineens de christenen weer nodig. De godlozenbond werd meteen ontbonden en het blad Bebozhnik (de godloze) verboden. Bovendien nam Stalin contact op met overgebleven bisschoppen van de orthodoxe kerk. In 1943 werd de Russisch orthodoxe kerk weer officieel door de communistische regering geaccepteerd. Dit betekende echter niet dat er na 1943 echter vrijheid van godsdienst heerste in de Sovjet-Unie. We mogen wél stellen dat er tot 1960 toch een vrij ruime mate van kerkelijke vrijheid is geweest. Daarna veranderde de koers, toen Chroesjtjow de duimschroeven weer aandraaide.

21. EENHEID, EVANGELISATIE EN OPWEKKING IN DE VEERTIGER JAREN

NAAR ELKAAR GEDREVEN

Zoals al eerder vermeld was er tijdens de oorlog in Moskou maar één kerk overgebleven waarin nog bijeenkomsten werden gehouden. Het was een voormalige hervormde kerk aan de Malyi Vusovkij Perilok. M.A.Orlov hield daar nog diensten in de evangelie-christengemeente. De baptisten in Moskou hadden hun gemeente moeten opheffen, maar werden geholpen door de evangelie-christenen (zoals ook in een aantal andere plaatsen). De baptisten en evangelie-christenen werden door de hevige vervolgingen naar elkaar gedreven. Ook in andere gedeelten van het land bleef per streek of regio een ontmoetingsplaats van baptisten of evangelie-christenen open, wat uiteraard bevorderlijk was voor het samengaan van beide genootschappen. De evangelie-christenen konden zich in de vervolgingen beter handhaven dan de baptisten. Dit lag wellicht aan het feit dat ze meer werden gezien als een Russische sekte, terwijl de baptisten door de overheid gemakkelijker konden worden vereenzelvigd met vreemde buitenlandse groepen.

SAMENWERKING EN VERENIGING

Tijdens de tweede wereldoorlog waren de leiders Orlov en Andreev van de evangelie-christenen nog in vrijheid. Ze bezochten en hielpen toen de overgebleven gemeenten en christenen. De meeste van de baptistenleiders waren gestorven, in gevangenschap of in ballingschap. Na mei 1942 gingen de baptisten samenwerken met de evangelie-christenen, terwijl ze samen baden en uitzagen naar het einde van de oorlog. Twee vertegenwoordigers van de baptisten, N.A.Levindanto en M.La.Goliaev (de zoon van de laatste president van de Unie van Baptisten), stuurden toen aan op pastorale

samenwerking met de evangelie-christenen. De samenwerking werd noodzakelijk geacht om verder te kunnen overleven. Voor een officiële acceptatie was het voor andere evangelische groepen nodig om zich na de oorlog bij de nieuwe evangelische unie te scharen. In oktober 1944 kwamen vertegenwoordigers van de baptisten en de evangelie-christenen in Moskou bij elkaar en werd aldaar de "Unie van Evangelie-Christenen en Baptisten" opgericht.

HOE NU VERDER?

Tijdens de Stalinistische vervolgingen was de kerk grotendeels ondergronds gegaan; velen waren toen als martelaar gesneuveld en anderen waren (tijdelijk) afvallig geworden. (Het moet er maar eens op aan komen!) Na een 10-jarige periode van opwekking kwam de beproeving. Het goud werd gelouterd.

De tijd na de tweede wereldoorlog werd gekenmerkt door een extreme desoriëntatie. 20 miljoen Russen verdwenen. Veel burgers waren op de één of andere manier betrokken bij de gevolgen van de oorlog en de nasleep daarvan in hun vaderland.

WEER OPWEKKINGEN

In de periode 1944-1957 waren er weer opwekkingen en beleefden de kerken van de evangelie-christenen en baptisten een forse groei. Dit betekende voor hen weer "een sprong voorwaarts". Na de oorlog stond de overheid tolerant tegenover religie, zodat ze mochten profiteren van de vrij ruime mate van vrijheid die er was tot 1960. In 1959 werd het aantal evangelie-christenen en baptisten geschat op 540.000 gedoopten en ca. 3 miljoen mensen die meeleeften.

In de meeste gebieden waren de kerken de laatste 12 jaar gesloten geweest. De plaatselijke ouderlingen waren voor een groot deel verdwenen - velen van hen waren gestorven. Echter, de gewonde kerk mocht zich door Gods genade weer oprichten. Het bloed der martelaren bleek ook toen weer het zaad der kerk te zijn. Veel nieuwe bekeerlingen werden gedoopt. Er werd melding gemaakt van grote doopdiensten. In die tijd werden in verschillende grote steden meer dan 100 personen in één jaar gedoopt.

GEBREK AAN BIJBELS EN OUDERLINGEN

President Zhidkov van de AUCECB (de Russische afkorting van de nieuwe unie) meldde aan het einde van het eerste jaar dat hun centraal kantoor was geopend, dat er ca. 5000 brieven met verzoeken om hulp waren ontvangen. Het meeste vroeg men om Bijbels. Er bleek een grote honger naar Gods Woord te zijn. Een tweede belangrijke nood was het gebrek aan aangestelde ouderlingen. In veel geopende gemeenten waren geen ouderlingen beschikbaar. In nogal wat plaatsen waren er zelfs vrouwen die de diensten leidden (zonder recht van bevestiging). Zelfs in 1953 had een vijfde van de gemeenten in de Oekraïne geen verordende ouderling.

President Zhidkov gaf te kennen dat hij veel brieven in Moskou had ontvangen met het verzoek: "Geef ons werkers, ook al zijn ze oud of invalide - we zullen verblijd zijn met allen."

EEN GROTE GEESTELIJKE HONGER

In deze omstandigheden kwam er een belangrijke opwekking onder de evangelischen. Hoewel getuigen toch nog moeilijk was en religieuze propaganda verboden was, verspreidde de opwekking zich snel.

Iemand vertelde hoe het nieuws zijn plaats bereikte dat er in de naburige plaats een Bijbel was en dat er iemand was die er in het openbaar uit durfde lezen. Laat in de nacht was het huis van de eigenaar van deze Bijbel gevuld met verwachtingsvolle mensen. Er brandde alleen maar één kaars, zodat het mogelijk was om in de Bijbel te lezen. Om niet de aandacht van de burenen te trekken, sprak een ieder op gedempte toon. Door een aantal aanwezigen, die nog verschillende geestelijke liederen kenden, werd er gezongen. Alles moest natuurlijk zachtjes gebeuren. Sommigen stonden daarna op om uit de kostbare Bijbel te lezen. In het gebed dat volgde, smeekte de geknielde vergadering God om vergeving van hun zonden. Verharde personen weenden als een klein kind. Deze gebeurtenis en ook het verhaal over de opwekking in Waldheim (dat nog volgt) zijn gebaseerd op systematische interviews die schrijver Walter Sawatsky hield vanaf 1974 met de in die tijd geëmigreerde Rusland-Duitsers naar West-Duitsland. De aangehaalde gebeurtenis laat ons goed het karakter van de geestelijke opwekking zien.

WIE DE HEERE WIL EN KAN GEBRUIKEN

In de meeste lokaties was het een beweging zonder zichtbaar leiderschap. Niettemin waren rondreizende evangelisten en AUCECB-leiders vaak het middel van het ontstaan van een plaatselijke opwekking, hoewel het op veel andere plaatsen ontstond zonder toedoen van geordende werkers of leiders. In sommige gebieden kwamen pas jaren later evangelisten of predikanten. Hieruit zien we het krachtige werk van de Heilige Geest, Die ook van minder bekwame middelen gebruik wil en kan maken voor een opwekking.

We moeten het ambt van alle gelovigen niet onderschatten! De Heere wil ook werken door middel van de gewone gelovige mannen en vrouwen. Indien Hij dit nodig acht, zal Hij ook jongeren en kinderen gebruiken om anderen tot geloof en bekering te brengen.

BEN JE BEREID EN BESCHIKBAAR?!

Misschien leeft de vraag bij je: "Kan en wil de Heere ook mij gebruiken?" Het is beter om jezelf de vraag te stellen: "Ben ik bereid en beschikbaar?!" De Heere maakt Zijn dienaren en dienaressen bereid en beschikbaar voor Zijn liefdedienst. Hierop moeten onze geestelijke werkzaamheden zijn gericht! Geef je geheel aan Hem en Zijn dienst en zorg dat je gereedstaat voor Hem. Als je jezelf druk en zorgen maakt over je aardse belangen, dan ben je in die toestand niet beschikbaar en bruikbaar. Wees daarom biddend en verwachtend bezig met de hemelse belangen en de komst van Gods Koninkrijk op aarde. Zeg daarom niet: "Ik ben te ongeschikt en te onbekwaam," maar stel jezelf de vraag: "Waarom ben ik nog zo onbereid en zo weinig beschikbaar?" Stel je leven eens op orde voor het aangezicht van de Heere! Dit geldt voor ons allen. Kom daarom ook niet met de verontschuldiging: "Ik ben nog te jong." Er zijn genoeg voorbeelden van jonge mensen en kinderen die door de Heere zijn gebruikt.

EEN 8-JARIGE "EVANGELIST"

Zo werden de gedichten van de jonge Pavel al vanaf z'n 8-jarige leeftijd gebruikt tot bekering van ouderen. Pavel (de jonge Chrapov) mocht eens op 8-jarige leeftijd voor de samenkomst een gedicht opzeggen (blz.103 van Chrapovs boek). Hij ging op een krukje staan en keek onbevangen naar de mensenmenigte. Hij sprak in een 'woord vooraf': "Ik zal zo meteen vertellen over de beide wegen, waaruit we vandaag Gods weg moeten zien te vinden!" Daarna zei hij het eerste couplet op:

"Voor jou staat een poort geopend,
er gaan twee wegen van uit;
vriend, kies dan met vrees in het hart
die weg, die je thuis brengt..."

Zo volgden ook de andere coupletten, en hij besloot het gedicht met het woord "Amen!" Aan het einde van de bijeenkomst waren er aangrijpende gebeden. We lezen verder op blz.104: "Allereerst beleed een niet meer zo jonge vrouw, die door Pavliks gedicht tot in het diepst van haar ziel geraakt was, haar zonden. Er volgden meer berouwvolle gebeden. Tot verbazing van allen bad toen de achtjarige Vladykin weer spontaan en hoorbaar, hetgeen de algemene ontroering nog deed toenemen."

DE OPWEKKING IN WALDHEIM

Een ander verhaal dat Sawatsky vernam van een geëmigreerde Rusland-Duitser gaat over een opwekking in het dorp Waldheim in West-Siberië. Een jonge man uit Waldheim had de winter doorgebracht met het werken in Vorkuta (Workoeta), boven de Noordpoolcirkel. Deze plaats ligt op het vaste land onder het eiland Nova Zembla. Dit deed hij om extra salaris te ontvangen wegens het werken onder harde klimatologische omstandigheden. In Workoeta ontmoette hij gelovigen die juist een aangrijpende opwekking hadden ervaren. De jonge man hoorde de prediking en kwam tot bekering. Voordat hij in de lente huiswaarts keerde, zag hij kans om een Bijbel te bemachtigen. Hoewel er op de dag van z'n terugkeer naar Waldheim niet was aangekondigd, hadden zich die avond zoveel nieuwsgierige burens in zijn huis verzameld, dat de drie kamers overvol waren bezet. De jonge Jakob stond toen op, opende z'n Bijbel en las moeizaam enkele verzen. (Hij kon waarschijnlijk niet zo goed lezen.) Nadat hij het boek had gesloten, kreeg hij het voor elkaar om op een gebrekkige wijze nog twee of drie zinnen te spreken die nauwelijks leken op een preek. Daarna, terwijl hij niets meer wist te bedenken, viel hij plotseling op z'n knieën en uitte hij een eenvoudig maar schokkend gebed: "Heere, ik bid U dat U ieder hier vergaderd persoon deze nacht wil bekeren! Amen." Tijdens de stilte die volgde, baande een vrouw uit een aangrenzende kamer zich een weg naar de jonge Jakob en vroeg hem vol tranen: "Help me om te bidden!" Zonder verdere drukte viel hij weer op z'n knieën en begon de vrouw het uit te roepen tot God om haar, een verschrikkelijke zondaar (a terrible sinner) genadig te zijn. Binnen enkele seconden waren allen die in het huis waren op hun knieën en schreeuwden ze tot God om genade. Jakob trachtte het volk te kalmeren en vertelde hen dat God hen ook kon horen zonder hun schreeuwen. Jakobs gebed werd letterlijk verhoord. Veehouders, die buiten in de wei waren, hoorden het geschreeuw, kwamen kijken, bleven en ervoerden ook zelf een persoonlijke bekering. Anderen renden naar huis, terwijl ze daar hun familieleden wakker maakten met de woorden: "Kom snel, het gehele dorp wordt deze nacht bekeerd!"

REIZENDE EVANGELISTEN

Op andere plaatsen lieten sommige reizende moedige evangelisten een spoor van opwekkingen na. Enkele namen van deze door God gebruikte mannen zijn bekend. De evangelisten konden op een verraderlijke wijze aangegeven worden bij de autoriteiten. Om zichzelf daartegen te beschermen hadden ze schuilnamen en verdwenen ze zo spoedig mogelijk na een gezegende arbeid. Hij kon zijn dat een evangelist zich

bijvoorbeeld voorstelde als "broeder Alexei". Daarna preekte hij, vervolgens doopte hij de bekeerlingen en voordat de autoriteiten genoeg informatie hadden om hem op het spoor te komen was hij dan al weer onderweg naar een onbekende bestemming. Zo visten de politiebeambten nogal eens achter het net. De evangelist mocht na het uitwerpen van het evangelienet door Gods genade een rijke vangst binnenhalen en de KGB-ers vingen vervolgens bot. Gods dienaar was dan "met de noorderzon vertrokken". Sommige van deze reizende evangelisten waren mensen die slechts enkele weken of maanden daarvoor tot bekering waren gekomen. Vervuld met de blijdschap van hun nieuwe geestelijke ervaringen, gebruikten ze hun weekenden, zondagen en andere vrije tijd om te preken in de naburige dorpen.

ER IS EEN GENADIG GOD!

In veel gebieden hadden de nieuwe bekeerlingen regelmatig hun godsdienstbijeenkomsten, maar moesten ze jaren wachten op het bezoek van een geordend prediker voor de bediening van doop en avondmaal. Walter Sawatsky geeft verder in z'n boek te kennen op blz.58: "Avondmaal en doop werden gezien als belangrijk, maar een eerste zorg was om de mensen te vertellen dat er een genadig God is, iemand Die hun zonden vergeeft, iemand Die hen vrede in hun hart kan geven en een levensdoel."

VOORTGAANDE GROEI

De gemeenten van de AUCECB dienden zich bij de overheid te laten registreren. De Sovjets wilden de religie onder controle houden en hun invloed in de gemeenten zoveel mogelijk laten gelden. De registratie verliep niet overal zo soepel en op aan aantal plaatsen traag. De statistieken en aantallen van gemeenten van evangelie-christenen en baptisten uit die tijd hebben maar een betrekkelijke waarde. De verzoeken tot registratie werden niet altijd door de overheid geaccepteerd. Toch zijn er wel aantallen en schattingen bekend. Baptisten in Moskou hadden het over 3000 gemeenten in 1946, 3500 gemeenten in 1947 en 4000 gemeenten in 1948. Dit zou betekenen dat de AUCECB in twee jaren tijds een groeipercentage hadden van 33%. In 1947 verklaarde president Zhidkov dat de Unie van Evangelie-christenen en Baptisten een gedoopt ledenaantal van 350.000 hadden. Om het nog eens op een rijtje te zetten, zien we dat de ontwikkeling van het aantal gedoopte leden in deze gezamenlijke gemeenten als volgt was:

Rond 1920 -	ca. 350.000
In 1929 -	ca. 500.000
In 1935 - waarschijnlijk minder dan	300.000
In 1947 -	ca. 350.000
In 1954 -	ca. 512.000
In 1959 -	ca. 540.000

Zoals al eerder vermeld, zullen bij de 540.000 gedoopten nog wel ca. 3 miljoen familieleden en mensen die kerkelijk meeleeften en de diensten bezochten kunnen worden geteld. Bij het zien van de vermindering in de dertiger jaren, door de Stalinistische vervolgingen, moeten we bedenken dat er in die tijd velen in het geloof zijn gestorven van de wellicht meer dan 200.000 "verdwenen" leden. Als de opgegeven

tellingen kloppen, zijn er in de 15-jarige periode (1944-1959) na de oorlog dus zo'n 240.000 mensen in Rusland gedoopt en lid geworden van de Unie van Evangelie-Christenen en Baptisten! Het is duidelijk dat we daarom zeker wel mogen spreken van een enorme opwekking in die jaren.

GODS VERKIEZEND HANDELEN

We mogen dit ook zien als een uitverkiezing door de Heere God. We lezen en zingen in psalm 87 vers 4 berijmd:

"God zal ze zelf bevestigen en schragen,
en op Zijn rol, waar Hij de volken schrijft,
hen tellen, als in Isrel ingelijfd,
en doen de naam van Sions kind'ren dragen."

In Psalm 87 onberijmd wordt ons voorgehouden in vers 6: "De HEERE zal hen rekenen in het opschrijven der volken, zeggende: Deze is aldaar geboren. Sela." God schrijft de geschiedenis. Hij heeft Zijn uitverkoren volk op Zijn rol geschreven. In de Dordtse leerregels wordt ons geleerd in het eerste hoofdstuk, in de artikelen II en III: "Maar hierin is de liefde Gods geopenbaard, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe (1 Joh.4:9; Joh.3:16). En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wien Hij wil, en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en geloof in Christus, den gekruisigde. 'Want hoe zullen zij in Hem geloven, van welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen, zonder die hun predikt? En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? (Rom.10:14-15).'" Hierin zien we "verkiezing en verantwoordelijkheid". Zijn Woord zal volgens Gods beloften vrucht dragen en niet ledig wederkeren en voorspoedig zijn in hetgeen, waartoe Hij het zendt (zie Jes.55:11). Maar het Woord moet dan wel gepredikt en uitgedragen worden! Deze opdracht is aan de christenen gegeven. En we hebben gezien dat de Heere ook de gewone jonge en oudere gelovigen heeft willen gebruiken in Rusland. Zie hier onze evangelisatietaak!

HET EVANGELIE KOMT OOK TOT JOU!

Aan de andere kant dienen we het als een uitverkiezing te zien dat het Evangelie ook tot ons is gekomen. Hebben we het zó wel eens gezien als we onder de prediking zaten? Hoe erg moet het dan wel niet zijn als we het Evangelie ongehoorzaam zijn en het bloed van Christus onrein achten? Zul je ook je doop en afzondering op het erf van het verbond (je gesteld zijn in de werkplaats van de Heilige Geest) niet versmaden? Het is Gods liefde dat Hij ook tot jou "goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap heeft gezonden". Alzo lief heeft God dan ook jou, als Hij je het Evangelie zendt: dat Hij zijn eniggeboren Zoon in de wereld (dus ook tot jou) gezonden heeft, opdat een iegelijk (en daar hoor jij ook bij), die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven zal hebben (zie Joh.3:16). Het Evangelie komt tot je - het wordt tot je gezonden... Dit vraagt om een antwoord, daar kun je niet meer omheen. Je moet er wat mee doen. Het keert nooit ledig weer. Je verwerpt het óf je neemt het aan. Je gelooft het óf je gelooft het niet. Er is geen derde weg. Je wordt behouden óf je gaat verloren. Je blijft onbekeerd óf je gaat je tot God bekeren. Het moet zover komen dat

je er onmogelijk meer omheen komt. Je moet er door in de nood komen. Het moet voor je "nú of nooit" worden. "Want Hij is onze God, en wij zijn het volk van Zijn weide, en de schapen van Zijn hand. Heden, zo je Zijn stem hoort, verhard je hart niet..." (zie Psalm 95:7-8).

AANVAARDEN OF VERWERPEN!

De Heere Jezus werd te Nazareth veracht, daar waar Hij voorheen had gewoond en gewerkt. In Matth.13:58 lezen we van Zijn bezoek aan Nazareth: "En Hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, vanwege hun ongeloof." Moet dat dan ook gelden voor hen die Hem in de prediking vol ongeloof verachten? Het is gelovig aanvaarden óf in ongeloof verwerpen; meer wegen worden ons niet voorgesteld in de evangeliën. Men accepteerde Christus óf men verwierp Hem ten diepste. Waarom ervaar je Zijn kracht en genadig handelen niet in je hart? ligt het niet van jouw kant hieraan dat je jezelf niet geheel aan Hem overgeeft en je hart voor Hem openstelt? Je stelt je hart dan wel open voor wereldzin en eigen zin. Je hart staat open voor je eigen vlees en de zonde óf je hart staat open voor de hemelse invloeden van het Evangelie. Besef waar het van jouw kant aan ligt, als je nog onbekeerd bent. Begin dan maar eens jezelf de schuld te geven van je eigen ongeluk. En kom daarna als een schuldige en verloren zondaar aan de voeten van een genadig God. Ga dan maar met al je zonden schuiling zoeken in Jezus' wonden. Als je blijft weigeren om jezelf aan de Heere uit te leveren, dan zul je eeuwig worden buitengeworpen, dan zul je met de opstandige en ongehoorzame Israëlieten in de woestijn (het hemelse) Kanaän niet kunnen ingaan vanwege je ongeloof (zie Hebr.3:19). Vele Russen hebben zich tot God bekeerd, na de eerste kennisname Zijn Woord. Zij hebben het Evangelie van hun zaligheid geloofd toen ze het voor het eerst hoorden. Velen in Nederland hebben het Evangelie vele malen gehoord, maar hebben vele vonden gezocht om onder de klem van Gods Woord uit te komen - ten diepste wilden ze zich niet bekeren, omdat ze liever zichzelf en de zonde wilden dienen. De zeventig "evangelisten" die door de Heere Jezus werden uitgezonden, om te verkondigen dat het Koninkrijk Gods nabij gekomen was, evangeliseerden in de naam van Koning Jezus. In Lukas 10:16 lezen we dat de Heere Jezus dan tot hen zegt: "Wie u hoort, die hoort Mij; en wie u verwerpt, die verwerpt Mij; en wie Mij verwerpt, die verwerpt Degene, Die Mij gezonden heeft." Daarom moet het ons duidelijk zijn dat het Tyrus en Sidon verdragelijker zal zijn in het oordeel dan hen die het Evangelie hebben verworpen! (Luk.10:14). Als we het Evangelie hebben gehoord en de uitwerking hebben gezien, dan zijn we als het ware met Kapernaüm "tot de hemel toe verhoogd" (Luk.10:15), en als we Christus verwerpen, dan zullen we met de inwoners van Kapernaüm die dit ook deden, "tot de hel toe nedergestoten worden". Indien je het Evangelie nog steeds hebt verworpen, werp jezelf dan alsnog als een grote zondaar aan de voeten van een barmhartig God! Neem het niet licht op wat Gods Woord spreekt in Hebr.10:29 tot moedwillige zondaren, die volgens vers 26 de kennis der waarheid al hebben ontvangen: "Hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die de Zoon van God vertreden heeft, en het bloed des testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd (=afgezonderd) was, en de Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?" Het staat in een opwekkend en ernstig hoofdstuk. Doe daarom toch als hen, waarvan we lezen in vers 39: "Maar wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen, die geloven tot behouding der ziel."

OPNIEUW VERVOLGINGEN

We keren weer terug naar de Sovjet-Unie. De communistische regering sloeg de snelle uitbreiding van de evangelischen met argusogen en ongenoegen gade. De overheid ging zich steeds meer zorgen maken over deze ontwikkeling. Men ging weer acties ondernemen om de uitbreiding tegen te houden. Gedurende de laatste drie of vier jaren van de Stalinistische periode werden door lokale overheden vele beperkende maatregelen genomen tegen de religie. (Stalin stierf op 5 maart 1953.) Er volgden tijdelijke en blijvende sluitingen van geregistreerde kerken van de AUCECB. De niet-geregistreerde gemeenten, die niet tot de AUCECB behoorden, werden echter veel zwaarder aangepakt. Mensen die binnen deze laatste groep hadden gepreekt werden gearresteerd. In deze periode was een veroordeling tot 25 jaar vrijheidsberoving gewoon, hoewel sommige bevoorrechte personen "slechts" 8 of 10 jaar ontvingen. De overheid bereikte door hun harde optreden het door hen verlangde effect. Er waren van leiders beroofde gemeenten die door angst werden gedreven om de bijeenkomsten te staken, terwijl andere (niet-geregistreerde) gemeenten zoveel mogelijk in het geheim nog samenkomsten hielden. De schrik van het verleden zal er ook nog wel ingezet hebben. Men wist hoe hard de communisten konden toeslaan. Door de storm die over hen kwam, werden velen genoodzaakt om ondergronds verder te gaan. Niettemin hield de Heere Zijn kerk in stand. Het nieuw verworven goud werd weer in de loutering gebracht om daarna gezuiverd en gereinigd weer uit de smeltkroes tevoorschijn te komen. De Heere hield de temperatuur in de gaten en temperde na enige jaren de hitte van de verdrukking.

Na de dood van Stalin brak er door Gods genadig handelen weer een bloeiperiode voor de evangelische christenen aan.

22. DE OPWEKKING IN DE VIJFTIGER JAREN

In het midden van de 50er jaren kwam er een tweede grote na-oorlogse opwekking. Deze opwekking kwam in grotere mate over het centrale en oostelijk deel van de Sovjet-Unie dan in het westelijk deel, waar de eerste opwekking na de oorlog voor het grootste deel plaatsvond. Deze tweede opwekking was van een soortgelijk karakter als de eerste: op vele plaatsen ontstonden plotseling en snel opwekkingshaarden. De opwekking verspreidde zich nogal eens op een onverwachtse of niet te voorzien wijze, zoals het gras zich door een ondergronds wortelstelsel uitbreidt. Na een overvloedige regenbui zie je ineens hier en daar grassprietjes uit de aarde tevoorschijn komen. Bij een aanhoudende regen worden deze sprietjes al gauw graspolletjes die zich nog sneller uitbreiden en vergroten. Sawatsky geeft ons te kennen dat deze beweging ook "grass roots" van karakter was, al waren volgens hem hierbij misschien meer direct de kort daarvoor uit de gevangenschappen vrijgelaten predikers betrokken. En dan waren het vooral de Rusland-Duitsers die hierin een hoofdrol ontvingen.

EEN PERIODE VAN GROTERE VRIJHEID

Met Stalins dood in 1953 verdween ook z'n terreur. Aanvankelijk werd het christelijk geloof nog aangevallen door een periode van anti-religieuze propaganda, maar in november 1954 tekende de Sovjetleider Nikita Chroesjtsjov een resolutie, waarin wel de noodzaak van het bestrijden van religie was opgenomen, maar waarin de administratieve hinder van religieuze organisatie werd veroordeeld. Geloofsvervolging

en verdrukking werden in de Sovjet-Unie administratieve maatregelen (tegen gelovigen) genoemd. Hierdoor verminderde ook de anti-religieuze propaganda tot 1959.

VRIJGELATEN PREDIKERS

Veel gelovige gevangenen waren vlak na de oorlog gearresteerd en veroordeeld tot 8 of 10 jaar vanwege hun zogenaamde "anti-Sovjet activiteiten (artikel 58 van de Kriminele Kode). Zij beëindigden hun strafperiode tussen 1952 en 1955. Hierbij waren veel predikers, vooral van Rusland-Duitse achtergrond. Ze zochten na hun vrijlating hun families op om met hen weer een normaal leven te kunnen leiden. Sommigen van hen begonnen direkt met het houden en leiden van kerkdiensten, terwijl anderen door hun vroegere gemeenteleden werden overgehaald om in het geheim voor hen uit de Bijbel te lezen en te prediken. Andere gelovigen en predikers waren enkele jaren later tijdens Stalin gearresteerd en kwamen tussen 1955 en 1957 vrij. Bovendien werden er veroordelingen tot 25 jaar vrijheidsberoving na de dood van Stalin verlaagd tot 8 jaar. Weer anderen ontvingen, ook tengevolge van Stalins dood, een algehele amnesty: zij werden zonder meer vrijgelaten. Hun veroordeling werd nog eens juridisch onderzocht, met het gevolg dat ze werden gerehabiliteerd. Eerst werden ze door Stalin als schuldigen "gezuiverd" en na Stalin werden ze opnieuw "gezuiverd" van schuld. Tot op zekere hoogte werd het Stalinistisch concentratiekampstelsel ontmanteld.

23. DE RUSLAND-DUITSE

Bij deze tweede opwekkingsgolf waren de vrijgelaten en opnieuw verschenen Rusland-Duitsers opvallend merkbaar betrokken. Zij waren officieel verdwenen uit de Sovjet-Unie gedurende de tweede wereldoorlog. We zijn de Rusland-Duitsers al eerder tegengekomen. De Heere heeft in Zijn voorzienig beleid velen van hen willen gebruiken om Zijn Koninkrijk in Rusland uit te breiden. Voor een groot deel is het Evangelie door middel van de Rusland-Duitse stundisten in de 19e eeuw in Rusland gekomen, hoewel het hun officieel door de wet was verboden. Ook het baptisme is via de Duitsers in Rusland gekomen. Aan het eind van deze eeuw, in 1890, werd het hen niet meer toegestaan om hun geestelijke arbeid onder de Russische baptisten voort te zetten. Ze moesten zich weer "op eigen erf" terugtrekken. De baptisten en evangelie-christenen waren door Gods genade in die tijd al zelfstandig genoeg, terwijl ze door bekwame Russische voorgangers en evangelisten werden onderwezen. We mogen hierin Gods wijze besturing en onderhouding zien. Meer dan een halve eeuw zijn de Duitsers en Russen op religieus gebied min of meer gescheiden opgetrokken. Wie had toen gedacht dat de Duitsers op religieus gebied nog zoveel voor de Russen zouden gaan betekenen? Wie wist in die tijd dat de Rusland-Duitsers met eerbied gesproken toen nog op de "reservebank" zaten? De Heere heeft deze "reservetroepen" echter nog eerst willen oefenen op de leerschool van het lijden, om op Zijn tijd bekwaamd en bruikbaar in de strijd van Zijn Koninkrijk te worden ingezet.

We merken hierbij op dat ook de Russische gelovigen in de gevangnissen en verbanningsoorden door de Heere zijn gebruikt om ongelovige en afgeweken Rusland-Duitsers aan Zijn voeten te brengen. Vele Russen mochten het middel van bekering zijn voor zwaar verdrukte Duitsers. De Heere heeft het weggedrevene willen zoeken (Spr.3:15).

EEN BEWOGEN GESCHIEDENIS

In 1897 waren er zo'n 1.790.589 Rusland-Duitsers in Rusland. Daarvan waren er 1.360.943 lutheraan, 65.907 mennoniet, 63.981 hervormd, 19.913 baptist, 242.209 rooms-katholiek, 13.360 orthodox, 1.411 andere christenen, 22.855 joden en andere niet-christenen.

Op 20 februari 1924 kwam er een autonome Wolga Republiek in de Sovjet-Unie. Deze republiek in de Sovjet-Unie had een bevolking van 500.000 mensen, terwijl tweederde daarvan Rusland-Duitsers waren. De Rusland-Duitsers hadden grote kolonies in het zuiden van de Oekraïne, aan beide zijden van de Dnieper Rivier.

Ze hadden daarvoor ook tijden van verdrukking en deportatie (naar Siberië) ervaren, maar mochten meeprofiteren van de gunstige periode van tolerantie in de 20er jaren. Heel wat Duitsers zijn in die tijd geëmigreerd naar Noord-Amerika, maar dit was niet meer mogelijk na 1930.

VERDREVEN EN VERBANNEN DOOR STALIN

In de zware 30er jaren van Stalinistische terreur waren ook veel Rusland-Duitsers, al of niet met geweld, naar het oosten verbannen, voornamelijk omdat het "koelakken" (zelfstandige boeren met één of meer arbeiders) waren. Vele anderen, vooral mannen, zijn in deze jaren verdwenen; ze zullen wel zijn gedood of naar gevangenis, concentratie- en werkkampen zijn gebracht. De overgebleven Rusland-Duitsers ten westen van het Oeralgebergte zullen waarschijnlijk grotendeels in 1941 naar het Oosten zijn verbannen. Zij kwamen in en ten oosten van de Oeral terecht.

De Sovjet regering besloot namelijk op 28 augustus 1941 dat de complete Duitse bevolking in het Wolgagebied naar de Novosibirsk- en Omskprovincies en naar het Altai gebied en Noord-Kazachstan moest worden overgebracht. Deze "resettlement" hield een complete volksverhuizing in. Hoewel dit niet officieel werd verklaard, gold dit besluit voor alle Duitsers, ook die in de Oekraïne woonden. In 1941 en 1942 zijn er toen in het totaal zo'n 650.000 Rusland-Duitsers getransporteerd naar het oosten.

Door de snelle aankomst van de Duitse legers bij de westoever van de Dnieperrivier, was daar nog een deel van de voor verbanning bestemde Rusland-Duitsers aanwezig. Zij ontkwamen (voor een deel tijdelijk) aan de wegvoering naar het oosten. In 1943 trokken ze met de terugtrekkende legers van het Duitse Rijk mee naar het westen. Velen van hen stierven. Misschien zagen zo'n 100.000 van hen kans om in het Westen te blijven; echter, de rest werd met geweld door het Russische leger terruggevoerd naar de Sovjet-Unie. Zij die niet ontkwamen of werden doodgeschoten, deelden al spoedig het lot van hun Duitse broeders in de concentratiekampen en gevangenis van Noord- en Oost-Rusland en Centraal-Azië.

Al deze Duitsers werden geplaatst onder een speciaal commando (dit hield in dat ze verplicht waren om zich iedere week of iedere maand moesten melden bij een lokaal commando). Ze ontvingen geen identificatiebewijs, waardoor het niet mogelijk was om te vertrekken. Je moest jezelf in de Sovjet-Unie altijd kunnen identificeren, anders werd je opgepakt.

HET VERHAAL VAN DE RUSLAND-DUITSER JOHANN JUNDT

In het boek "Opdat wij zouden leven" van de Rusland-Duitsers Johann Jundt geeft ons een duidelijk beeld en overzicht van hetgeen ze in de Sovjet-Unie hebben moeten doormaken. Johann werd op 5 november 1934 geboren in het dorp Waterloo in het

gebied van Odessa aan de Zwarte Zee in de Oekraïne. Jundt geeft ons te kennen op blz.6-7: "Toen kwam, zoals u weet, in 1917 de omwenteling. Tot 1929 was de situatie voor de Duitsers in de Oekraïne nog wel enigszins draaglijk, hoewel zij al moeilijke tijden hadden doorgemaakt onder de heerschappij van de Sowjet-regering. Maar men kon leven. In 1926 was er de mogelijkheid om weer naar Duitsland te remigreren, waarvan velen gebruik hebben gemaakt, anderen echter niet. Onder deze laatsten waren ook mijn ouders en grootouders.

Toen begon in 1926 de grote catastrofe. De bezittingen van de rijken werden onteigend en aan de staatsboerderijen (kolchozen) toegevoegd; de voormalige bezitters werden naar Siberië gedeporteerd. Daar zijn maar weinigen van teruggekomen. In datzelfde jaar begon ook het verschrikkelijke drama van de vervolging van de kerk. Alle kerken werden gesloten en vrijwel alle voorgangers gearresteerd en in gevangenis geworpen. De kerken werden in gebruik genomen als magazijnruimten, later maakte men van sommige kerken zelfs zwembaden. Dit alles gebeurde in de periode tot ongeveer 1937.

In 1931 was er een grote hongersnood, ook weer een politieke (mis)rekening van de machthebbers. Deze verschrikkelijke hongersnood kostte in de Oekraïne zeven miljoen mensen het leven. Zij stierven letterlijk van de honger! In 1933 ebde de hongersnood langzaam weg. Vanaf 1934 was er weer wat anders. De mannen die niet verhongerd waren, werden... gearresteerd. Dit duurde tot 1937, 1938."

De vader van Johann werd niet gearresteerd, waarschijnlijk omdat hij als veearts onvervangbaar was. In 1944 trok Johann met vele anderen onder begeleiding van het Duitse leger naar het westen. In Oost-Duitsland werd hij na de capitulatie van Duitsland met veel andere Rusland-Duitsers door de Russen teruggevoerd naar de Sovjet-Unie. Hij werd in het oeralgebergte gebracht. De Oeral was toen een groot proefterrein, waar het merendeel van de zware criminelen hun straf uitzat. In die tijd bevonden zich ook veel christengevangenen in de Oeral. Het gezin van Jundt (de vader was toen niet bij hen) werd veroordeeld om als "landverraders" levenslang in dit gebied verbannen te blijven. Johann merkt hierbij op: "Ook wij, de kinderen, zelfs mijn jongste broertje van drie maanden, waren al "landverraders". Jundt herinnerde zich nog: "Mijn moeder hilde veel. Mijn vader was er niet om op de één of andere wijze zijn gezin zoveel mogelijk te beschermen. Maar als hij er geweest was, dan zou hij ongetwijfeld in de gevangenis zijn omgekomen. Rondom ons waren kampen met krijgsgevangenen en men vertelde dat er slechts weinigen die kampen overleefden.

De eerste tijd werden wij elke avond gecontroleerd. Iemand klopte aan en vroeg of er iemand ontbrak. Zo werden we in feite bewaakt."

Pas in 1950 ontvingen ze voor het eerst een brief van vader Jundt.

Hij leefde in vrijheid en heeft hun in de vijftiger jaren vele pakketten toegezonden. Na de dood van Stalin verbeterden hun sociale omstandigheden. Johann was echter een dronkaard geworden, tot groot verdriet van zijn gelovige moeder. Er werd veel voor hem gebeden. Johann trouwde in 1954. Tijdens het kerstfeest van 1957 kwam Johann tot bekering in een morgendienst. Hij deel ons hierover mee: "Er werd gezongen en gepredikt. De één na de ander stond op en beled zijn zonden. Men juichte, men weende. Als versteend lag ik geknield, sprakeloos, als met een groot slot op mijn mond. Ik vermoed, dat ik zo ongeveer een uur neergeknield lag." Daarna werden de bemoedigende woorden die de spreker persoonlijk tot hem sprak door de Heilige Geest aan z'n hart toegepast. Hij mocht zich toen geheel aan de Heiland overgeven en de blijdschap en vrede in het geloven vervulde zijn hart. Hij ervaaarde de

vrijpraak op grond van Christus' bloed. Hij verklaart ons: "Het is onmogelijk om duidelijk te maken, hoe blij mijn hart toen was, evenals ook dat van hen die met mij waren. Want in die dagen heeft zich een veertigtal mensen tot Jezus bekeerd. En dat waren allemaal mensen die precies zo'n leven geleid hadden als ik.

(...) Wie kan deze dag van ontmoeting met Jezus onder woorden brengen? Alleen hij die dat zelf beleefd heeft. O, God zij dank! Als ik terugdenk aan deze morgen, dan juicht mijn hart van blijdschap."

Zo zijn we weer aangeland in de tijd van de tweede opwekkingsgolf na de oorlog. Deze ervaringen zouden met vele andere kunnen worden aangevuld. Het is typerend dat ze veelal na een korte strijd en overgave tot grote geestelijke ruimte en blijdschap kwamen. De Heilige Geest werkte krachtig. Dat Johanns bekering echt en diepgaand was is wel gebleken. Hij is daarna een door de Heere rijk gezegend prediker geworden, terwijl hij ook vervolgingen heeft moeten verduren.

Later kon hij Rusland verlaten en werd hij verbonden aan het werk van Wurmbrand en St. "De Ondergrondse kerk", terwijl hij in Gods Koninkrijk mocht dienen als radio-zending en hulpverlener.

JAKOB ESAU

Een andere Rusland-Duitser, die zijn ervaringen in de Sovjet-Unie op schrift heeft gesteld, is Jakob Esau. Deze prediker van het Evangelie kon in 1974 uitwijken naar West-Duitsland. Hij is toen gaan wonen in Paderborn en verbonden aan het zendings- en hulpverleningswerk van de organisatie Friedensstimme. In het boek "In de schuilplaats van de Allerhoogste" vertelt hij ons uit zijn veelbewogen leven. Hij werd op 11 juni 1927 in de Oekraïne geboren. In z'n kinder- en jeugd jaren heeft hij al veel ellende moeten zien. In 1933 heerste er in Rusland een grote hongersnood, terwijl in de jaren 1937-1938 veel vaders en ook zonen door de geheime politie werden opgepakt en spoorloos verdwenen. Toen Jakob 15 jaar was, brak in 1941 de tweede wereldoorlog uit.

De overgebleven mannen van 16 tot 65 jaar werden zo spoedig mogelijk naar de Siberische werkkampen weggevoerd. Men noemde deze groep de "Troedarmee". De Duitse dwangarbeiders moesten daar zwaar werk doen en velen van hen zijn daar verhongerd.

De Sovjet-overheid kreeg het echter niet voor elkaar om alle Duitsers te evacueren, omdat de tanks van het Duitse Rijk zo vlug al arriveerden. Jakob Esau kon voorlopig onder Duitse bezetting in de Oekraïne blijven. Na jaren geloofsverdrinking mochten daar toen weer godsdienstige samenkomsten en kinderbijeenkomsten worden gehouden. Jakob hoorde voor de eerste keer de bijbelse verhalen. Hij zegt zelf van die tijd: "Ik geloofde wel in God, maar ik leefde in zonden en ik had geen vrede met God." In 1943 ging hij met de terugtrekkende Duitse legers mee naar het westen.

In 1944 kwam hij in Polen. Hoewel de Heere tot hem sprak door de vele sterfgevallen, was hij nog niet bereid om zijn leven "in orde te brengen". Hij zag dat mensen werden doodgeslagen of het slachtoffer werden van vlektyfus of difterie. Maar gelukkig werkte Gods Geest door in z'n hart. Op een zaterdagmiddag in 1944 werd hij zich bewust dat God hem, misschien wel voor de laatste keer, riep. En nog op diezelfde avond kwam hij tot bekering. (Blz.31.) Hij ging in 1945 naar de DDR, waar hij z'n ouders terugvond. In december van dat jaar werden ze echter naar de Sovjet-Unie weggevoerd. Ze kwamen met de trein aan in de Siberische stad Novosibirsk, waar ze naar een barakkenkamp werden gestuurd.

Jakob geeft ons zelf te kennen: "Ik was in Polen tot het geloof in Jezus gekomen en leefde nu als jonge, bekeerde christen in deze Siberische stad. Het kostbaarste wat ik uit Duitsland meegebracht had was de Bijbel en enige christelijke boeken, waaronder de levensbeschrijving van de Amerikaanse opwekkingsprediker Moody.

De Heere had de boeken voor de ogen van de controleurs bij de grensovergang verborgen. Ik had ze allemaal in een schooltas gepakt en bracht ze voorspoedig aan het eindpunt (blz.36)."

Hij getuigde daar in Novosibirsk "bij iedere gelegenheid door persoonlijke gesprekken en huisbezoek van de Heere Jezus Christus". Jakob deelt ons verder mee: "De vermoeienissen van de lange rit in de veewagen, het weinige voedsel, de strenge vorst en de wanhoop maakten de mensen in de barakken kapot. Wat moest ik doen? Eten geven kon ik ze niet, want ik leed zelf ook honger. Kleren of geld had ik ook niet. Ik vroeg aan de Heere, of Hij me tonen wilde wat ik moest doen. Toen gaf de Heere me een nieuw idee. Ik nam mijn gitaar, het gezangenboek en ging nu van barak tot barak, bezocht weduwen, ouden en zieken. De barakken waren als bunkers in de grond gebouwd; de muren en het dak met ongeschaafde planken betimmerd. Door de spleten tussen de planken viel de aarde op ons hoofd. We moesten ze daarom met papier dichtplakken. 's Nachts plaagden de wandluizen en ander ongedierte ons. De nood van de gedeporteerden was groot. Nu wist ik waarom God de Bijbel voor me bewaard had. Het was het enige Boek, dat ons troost verschaftte." Zo werd de jonge Jakob Esau door de Heere gebruikt en bekwaamd om Zijn reddend Evangelie daar te brengen. Jakob en de andere gelovigen hebben Gods vaderlijke zorg in de verdrukkingen steeds weer opnieuw mogen ervaren. Hij haalt op blz.39 in het boek de woorden van een dichter aan:

"Helpt Hij niet op elk ogenblik,
toch helpt Hij ons als het nodig is."

Verder spoort Jakob ons aan: "O, geef liefde zolang je liefde geven kunt. God heeft aan ieder mens op deze aarde tijd gegeven en de mens moet deze kostbare tijd zeer goed besteden. Wat we daarbij verzuimen, kunnen we dikwijls niet meer goed maken." Hij deelt ons daarna mee: "In Novosibirsk, de grootste industriestad van Siberië, woonden vele, grotendeels uit het Zuiden daarheen gedeporteerde Duitsers met hun gezinnen. De ongewone kou, de honger, het zware werk, de dagelijkse strijd om het leven, maakte de mensen kapot. In de jaren '45-'48 stierven er velen. En omdat er verder geen prediker was, werd ik, als jong christen, dikwijls bij zieken en stervenden geroepen. Menigmaal stond ik daar dan zelf radeloos en troosteloos bij. Zo gebeurde het dikwijls dat niet ik de zieken, maar de zieken mij troostten. De nood eiste ook, dat ik begrafenissen leidde en hoe dikwijls werden daar mijn preken door de toehoorders becristiseerd! Dat maakte me menigmaal moedeloos en ik wilde het preken maar opgeven, Maar er was geen weg terug meer. De Heere dreef me tot deze moeilijke, maar gezegende dienst." We zien hierin dat de nood ook de kerkelijke wet breekt. Als er geen geordende predikers en evangelisten waren, dan gebruikte de Heere wel niet officieel aangestelde mensen. Zo werden ook vrouwen gebruikt. Zij mochten vaak meer vrucht dragen dan officieel geordende predikers in andere plaatsen en tijden. De Heere werkte het alles, "opdat geen vlees zou roemen voor Hem (1 Kor.1:29)."

Jakob Esau werd in 1949 door de staatsveiligheidsdienst gevangengenomen en door

de krijgsraad tot 25 jaar strafkamp veroordeeld. In 1956 werd hem gratie verleend en mocht hij het strafkamp verlaten. Daarna heeft hij weer het Evangelie verkondigd. Na nog twee kortere gevangenschappen kwam hij in 1974 met z'n gezin naar West-Duitsland.

AMNESTY VOOR RUSLAND-DUITERS

Na een bezoek van de West-Duitse regeringsleider Konrad Adenauer in 1955 aan de Sovjet-Unie, werd er op 13 december 1955 door de Sovjets het besluit genomen dat het speciale administratie-commando betreffende de Rusland-Duitsers zou worden beëindigd. Er werd een algemene amnesty afgekondigd voor de Russische Duitsers. Ze ontvingen identificatiekaarten en mochten zich vrij gaan vestigen, waar ze maar wilden. Ze moesten er wel voor tekenen dat ze beloofden niet terug te keren naar de plaatsen waar ze voorheen in vrijheid hadden gewoond, terwijl ze ook geen vergoeding kregen voor de opgelopen schade. Een meer volledige rehabilitatie en vrijheid voor de Rusland-Duitsers kwam pas in 1964.

VERDRUKT EN GELOUTERD

De Rusland-Duitsers hadden veel geleden in de kampen en verbannigsoorden. Ze hadden meegelopen met de opbouw van de grote industrie na de oorlog. Velen waren ook gezonden naar de bossen in Noord-Rusland en West-Siberië; anderen verbleven in het Oeralgebergte, en een gedeelte heeft gewerkt in de mijnen van Kazachstan. Gewoonlijk waren ze onder zware leefomstandigheden gehuisvest geweest in barakken. Zeer velen kwamen om door honger, ziekten en strenge vorst. In de strafkampen was het vaak nog erger. Jakob Esau kwam in de zomer 1949 in één van de verschrikkelijkste hongerkampen in het gebied van Irkoetsk, ongeveer 140 km van Tajsget en 100 km van het Baikalmeer verwijderd. Zijn groep loste daar Japanse krijgsgevangenen af. In de winter verlamde vorst van 40 tot 50 graden onder nul daar bijna het hele leven. Sawatsky verklaart ons op blz.66: "Zij die kans zagen om te overleven, zullen het nooit vergeten hoe ze in hun hopeloosheid hadden geschreeuwd tot God." Sommigen van hen hielden in hun barakken godsdienstige bijeenkomsten, om dan te zien dat de autoriteiten hun samenkomsten verstoorden en hun leiders arresteerden, zoals dit met Jakob Esau gebeurde.

REIZENDE EN PREDIKENDE RUSLAND-DUITERS

Nadat de Rusland-Duitsers in 1956 een binnenlands paspoort hadden ontvangen, begonnen de meesten zo spoedig mogelijk hun families en vrienden in de Sovjet-Unie op te sporen. Waar de gelovigen ook kwamen, zochten ze hun medegelovigen op en deelden ze hun ervaringen met hen. Binnen deze groep reizigers waren ervaren predikers, die veel geleden hadden in de gevangenissen en die door al deze zware omstandigheden heen door de Heere waren gezegend met een rijk en verdiept geestelijk leven. Nog een behoorlijk aantal van deze predikers hadden een bijbelschool bezocht in de 20er jaren; dit waren scholen van de mennonieten en Duitse baptisten. De kennis en ervaring van deze predikers was dienstbaar aan de opbouw en organisatie van de door opwekking gezegende gemeenten. Veel van deze reizende Duitsers hadden kans gezien om Duitstalige bijbels te bemachtigen uit de Baltische republieken. Deze bijbels werden verspreid onder de verstrooide Duitsers in het

oostelijk deel van de Sovjet-Unie. Een Wolga-Duitsers vertelde eens tegen een bezoeker: "Voor de eerste wereldoorlog waren we als vette, tamme eenden, die het vliegen hadden verleerd. Nu heeft de Heere ons toegelaten om door de lange periodes van lijden en honger omgevormd te worden in wilde ganzen, die in staat zijn om voor Hem te vliegen over heel Rusland."

KERKELIJK DAKLOZE EN VERSTROOIDE CHRISTENEN

De Rusland-Duitsers hadden ook hun eigen kerkelijke achtergrond.

In 1955 dienden ze rekening te houden met het feit dat veel van hun voormalige geestelijke leiders waren verdwenen in de werkkampen, terwijl ze geen kerkgebouwen meer hadden. De Duitsers zagen veelal geen kans om hun kerkelijk leven terug te brengen naar de oude orde. Velen van hen leefden verspreid tussen de niet-Duitsers in grote steden. Zij die op het platteland leefden, misten kerkgebouwen en vaak ook geordende ambtsdragers. Alleen de officieel geregistreerde gemeenten konden in het openbaar functioneren. Gelovige Duitsers reisden honderden kilometers vanuit diverse delen van Siberië en en Centraal-Azië om deel te kunnen nemen aan godsdienstbijeenkomsten en sacramentsbedieningen in functionerende gemeenten. Waar dit niet mogelijk of wenselijk was, hield men in het geheim informele gebedsbijeenkomsten, bijbelstudies en preekdiensten in huizen of andere gebouwen. Een (rondreizend) prediker of evangelist riskeerde een arrestatie door buiten een geregistreerde een dienst te houden. Onderzoeker Sidney Heitman geeft ons te kennen op blz.47 van zijn boek "The Soviet Germans in the USSR Today", dat het algemene beeld van de Sovjet-Duitsers van vandaag (in 1980) nog steeds is een volk zonder kerken, geestelijken of een formeel religieus leven. Hij citeert op dezelfde bladzijde dr. Adam Giesinger. Deze geeft ons de volgende beschrijving van de religieuze praktijk van de Rusland-Duitsers in de USSR in 1980:

"Een typisch religieuze gemeente van Sovjet-Duitsers is nu een groep van gelijkdenkenden, lutheranen of katholieken of mennonieten, geleid door een oudere voorman met een sterk geloof, die elkaar ontmoeten voor gebed en bijbelstudie in een partikulier huis. De leider preekt, doopt, getuigt tijdens huwelijksceremonies en begraaft de doden (leidt de begrafenisdienst)."

DE DUITSE LUTHERANEN

Tijdens een onderzoek (na die tijd?) gaven 1,5 miljoen sovjet-burgers als nationaliteit "Duits" op. Ook de Lutheranen mochten zich na 1955 weer vrij bewegen. Dr.J.A.Hebly geeft ons door: "Een ooggetuigeverslag van een eerste geïmproviseerde samenkomst van een groep lutheranen in de jaren 1956/1957 wordt verteld dat men in een schuur bijeenkwam en dat de dienst duurde van 9 uur 's morgens tot 4 uur 's middags. Velen werden gedoopt en bevestigd. Huwelijken werden ingezegend. Na 25 jaar was het weer mogelijk.

Er waren families waarvan alle kinderen werden gedoopt, de oudere kinderen werden geconfirmeerd (opgenomen als lidmaat) en het huwelijk van de ouders werd kerkelijk ingezegend. Alles in eenzelfde dienst. Vele lutheranen hebben een geestelijk tehuis gevonden bij de evangelie-christenen en baptisten. Op de lijsten van gevangengenomen evangelie-christenen en baptisten, die de laatste jaren zijn gepubliceerd in het Westen, komen herhaaldelijk Duitse namen voor." In verschillende van die gemeenten is gelegenheid gegeven om Duitstalige samenkomsten te houden.

DE DUITSE MENNONIETEN

Verder werd het aantal Duitse mennonieten in de USSR geschat op ongeveer 50.000. Ze waren verdeeld in twee stromingen: de "kerkelijke mennonieten" (die vasthielden aan de doop door besprenkeling) en de "mennonietenbroeders" (die onder baptistische invloed de doop door onderdompeling hadden aanvaard). Deze laatste groep van ongeveer 18.000 heeft zich in 1963 aangesloten bij de Unie van Evangelie-Christenen en Baptisten.

EEN ENORME GROEI

De AUCECB statistieken geven al een enorme groei in 1954 aan. Volgens Jakob Zhidkov werden er in dat jaar zo'n 12.000 mensen gedoopt. De AUCECB verklaarde toen te zijn gegroeid tot 5400 gemeenten met een totaal ledenaantal van zo'n 512.000. De tweede opwekkingsgolf heeft er waarschijnlijk toe bijgedragen dat de kerk de volgende grote vervolgingsgolf kon overleven. Het is alles zo door de Heere bestuurd.

De opwekking is uiteraard ten goede gekomen van de kerken die lid waren van de AUCECB, maar waarschijnlijk heeft deze een veel grotere invloed gehad in de hierbij niet aangesloten evangelischen.

Zo was er een relatief grotere groei bij de pinkstergroepen in West-Siberië. Zo'n 400 pinkstergelovigen besloten om te verhuizen naar het verre oosten, wat ook daar resulteerde in kerkgroei.

24. GROEIEN IN DE VERDRUKKING

VERVOLGING EN AFSCHEIDING ONDER CHROESJTSJOV

De anti-religieuze campagne van Chroesjtsjov van 1959-1964 was in hevigheid slechts minder dan de stalinistische vervolgingen in de 30er jaren. Deze nieuwe grote vervolging bracht de grootste schade toe aan de kerkelijke lichamen. Vele kerken werden gesloten, terwijl de anderen uiterst voorzichtig moesten handelen. Daarbij kwam ook nog dat er een afsplitsing ontstond in de AUCECB. Er kwam een afscheiding. De afgescheidenen werden de niet-geregistreerde "initiatienemers" (Initiativniki). Vooral deze niet-geregistreerde gelovigen zijn zwaar vervolgd. Het zijn de moedige, standvastige en getrouwe christenen die zich vasthielden aan Gods Woord en geen compromissen sloten met de overheid. Door de vele publikaties hiervan in het Westen zijn hun getuigenissen en ervaringen ons nog het meest bekend. We willen hier niet verder op ingaan, maar ons beperken tot ons thema "evangelisatie en opwekking".

GROEIEN IN DE VERDRUKKING

Men was nu beter voorbereid op de vervolgingen. Er werden wel verliezen geleden, maar ondanks dat bleef de beweging zelfs in de verdrukking groeien. Het was zoals bij de palmboom, die ook tegen de verdrukking ingroeit. Men legt wel een steen in de kruim van de jonge palmboom om de groeikracht te vermeerderen.

In de ondergrondse sfeer ging men door met het evangeliseren en het geven van geestelijk onderwijs. De huisgodsdiensten bloeiden in die tijd. Men leerde de kinderen de bijbelse geschiedenissen en bijbelteksten; verder zongen ze ook thuis de geestelijke liederen. Een gevolg hiervan was dat de meeste nieuwe leden kwamen uit de gelovige families. De gelovigen deden ook hun best om een goed voorbeeld te zijn op hun werk.

Waar ze konden, getuigden ze veelal in het geheim tot hun collega's. Daaruit ontstonden ook nieuwe bekeerlingen. Het openbaar getuigen was wel verboden door de autoriteiten, maar als men vragen stelde over de leefstijl van een gelovige, dan kon hij op een eerlijke wijze daarop antwoorden, waar uiteraard ook een geloofsgetuigenis vanuit ging.

GEZEGENDE NIEUWJAARSWEKEN

Veel bekeringen vonden plaats gedurende de week die volgde na het begin van een nieuw jaar. De meeste evangelische kerken in de USSR hadden dan een gebedsweek, daarin was een nachtdienst, waarin werd geprekeerd en gezamenlijk gebeden.

In een gebedsweek was er een speciaal thema, waaraan men zich in iedere preek hield, in tegenstelling tot de diensten in de rest van het jaar. Tijdens de opwekkingen in de 50er jaren waren dit de speciale gelegenheden waarbij mensen opstonden in de dienst om hun zonden openlijk te belijden, terwijl ze daarbij onder tranen God om vergeving baden. Zo kwam er bijvoorbeeld eens een man tot het besef dat hij een gevangene van het roken was geweest en daarom een eind aan deze zonde wilde maken. Hij was de vorige nacht tot bekering gekomen en gaf z'n mooie lederen tabakszak aan een goede vriend. Deze vriend werd die nacht bekeerd en gaf de geliefde tabakszak aan een derde vriend. De derde vriend kwam tot bekering op de daarop volgende avond. Toen deze probeerde om de tabakszak aan een vierde vriend te geven, protesteerde laatstgenoemde, omdat hij bevreesd was dat, als hij deze zou accepteren, hij ook tot bekering zou komen. Dit gewortelde besef van Russische christenen om in orde met God te komen tijdens de eerste week van het nieuwe jaar, vanwege de geconcentreerde prediking en het geconcentreerde gebed, werd een traditie dat de nieuwjaarsweek van gebed maakte tot een groot middel van evangelisatie.

VINDINGRIJKE EVANGELISTEN

De autoriteiten hadden bepaald dat zowel de kerken als de geestelijke leiders dienden te zijn geregistreerd. Het was een prediker of evangelist niet toegestaan om buiten eigen gemeente te preken. De overheid wilde hiermee de activiteiten van reizende en evangeliserende gelovigen, die door Gods genade veel bekeerlingen maakten, tegengaan. Velen van hen zijn gedurende de 50er jaren vanwege dit werk gearresteerd. Niettemin zagen de gelovigen toch kans om op allerlei manieren het Evangelie uit te dragen. Ze waren hierin soms erg vindingrijk. Zo werden aan het eind van een kerkdienst ook wel de groeten overgebracht door een aanwezige prediker van een andere gemeente. Deze mocht van de autoriteiten niet buiten z'n eigen gemeente preken, maar breidde de groeten uit tot groeten van Paulus, Petrus en andere personen uit de Bijbel. Daarbij las hij hun opgeschreven woorden en gaf hij hierbij een verklaring. Zo deed hij dit ook met de woorden van de Heere Jezus. Voor deze "groetenpreek" had hij zelfs wel 20 minuten nodig. Zo had men eigenlijk toch een gastprediker tijdens de dienst.

TIJDENS KINDERVERJAARDAGEN

Zondagschool houden was ook verboden. In Rusland vind men verjaardagsfeestjes van kinderen erg belangrijk. De gelovigen maakten van deze feestjes een soort zondagschoolbijeenkomst. Als er bijvoorbeeld in een kleine gemeente 12 kinderen waren in de leeftijd van 6 tot 9 jaar, dan hadden ze 12 keer in een jaar een

"zondagsschoolfeestje". Daarbij konden ook (nog) niet gelovige kinderen en vriendjes worden uitgenodigd. Tijdens zo'n feest deed men bijbelse raadsels en leerzame godsdienstige spelletjes en maakten de kinderen mooi versierde bijbelteksten van of op papier. Door ouders of kinderen werd dan ook uit de Bijbel voorgelezen.

TIJDENS ZANGREPETITIES

Speciale jeugdbijeenkomsten waren ook door de overheid verboden. Iedere evangelische gemeente had echter wel een koor, die uit vrijwilligers bestond. Deze vaak ook jongere mensen moesten natuurlijk in de week ook oefenen. Deze kooroefeningen begonnen met gebed, Schriftlezing en een korte meditatie, zodat ze ook door de week nog konden worden onderwezen uit Gods Woord.

TIJDENS BRUILOFTEN EN BEGRAFENISSEN

Verder waren bruiloften ook evangelische "getuigenisdiensten", in tegenstelling tot de wereldse bruiloftsfeesten waarin (te) veel alcoholische dranken werden gebruikt. Zoals wellicht bekend dronken en rookten gelovigen niet. Deze zaken waren voor hen onverenigbaar met het geloof. Ook hier kunnen wij Westerse christenen veel van leren! Veel christenen (en ook ambtsdragers) drinken eigenlijk te veel, terwijl velen van hen zich hebben laten onderwerpen door de levensgevaarlijke zonde van roken. Eigenlijk is het roken een "zelfmoordpoging-op-lange-termijn". We mogen ons lichaam, als een tempel van de Heilige Geest, niet onnodig schaden, verzwakken of verzieken!

Ook de begrafeningen die door gelovigen werden georganiseerd en geleid, waren "evangelisatiegelegenheden". Begravenisdiensten waren toegestaan. Bij deze diensten werd ook gezongen. Ongelovige familieleden, bekenden en belangstellenden werden zodoende geconfronteerd met het reddende Evangelie.

Zo waren de Russische gelovigen evangeliserende mensen, die steeds maar weer naar middelen en wegen zochten om het Evangelie te kunnen uitdragen. Ondanks veel tegenstand gingen ze toch door. En wij?! Is het niet beschamend dat wij ons vaak schamen, terwijl ons in vergelijking met hun situatie praktisch niet in de weg staat.

Zij hebben ons een voorbeeld nagelaten om na te volgen!...

De Russische gelovigen mochten door Gods genade staande blijven en zelfs groeien in de verdrukking. Ze hadden vaak nog genoeg vrijheid om te kunnen blijven bestaan, maar ook genoeg moeilijkheden om een gemeente te kunnen zijn van de meest toegewijde mensen. Het bloeiend christendom van de twintigste eeuw is veelal de kerk in de verdrukking geweest.

RICHARD WURMBRAND

Een vertegenwoordiger van de ondergrondse kerk is Richard Wurmbrand (geboren in 1909). Hij heeft z'n 14 jaren in gevangenschappen in Roemenië moeten doorbrengen. Hij is door zijn geloof in de Heere Jezus Christus en zijn evangelisatie-arbeid op velerlei wijzen gemarteld en gekweld. Door Gods genade mocht hij staande blijven en heeft hij zijn geloof niet verloochend. Tot het einde toe heeft hij een blijmoedig geloofsgetuigenis mogen afleggen. Van 1948 tot 1956 heeft hij wrede martelingen moeten doorstaan. Daarna werd hij na 8 jaar gevangenschap vrijgelaten. Enige jaren later werd hij weer gevangengezet. Hoewel hij vanwege een ernstige ziekte twee en een half jaar in een onderaardse "sterfkamer" voor doodzieke gevangenen moest verblijven, overleefde hij dit wonder boven wonder.

Hij is later door artsen in Oslo onderzocht, die verklaarden dat het een wonder was dat hij nog leefde. Volgens hun medische boeken had Wurmbrand al jaren niet meer moeten leven. In 1964 werd hij onder een algemene amnesty vrijgelaten. Vanuit het Westen is hij daarna "vrijgekocht". Zijn getuigenis mag nu al zo'n 30 jaar gehoord en gelezen worden.

EEN GROOT VERSCHIL

Hij weet wat het verschil is tussen het "bloeiend" christendom en het "lauwe" christendom. Het bloeiend christendom blijkt altijd een vurig en liefdevol christendom te zijn. Wurmbrand heeft geschreven over de vurige christenen achter het IJzeren Gordijn: "Christen-zijn is bij ons (in de verdrukking) een dramatische aangelegenheid geworden. Wanneer u als vrije christenen iemand voor Christus wint, dan wint u een lid van een rustig levende kerk. Maar als wij iemand winnen, dan weten wij dat het best mogelijk is, dat hij in de gevangenis terecht komt, en zelfs dat zijn kinderen wezen worden. De blijdschap van iemand tot Christus te hebben gebracht, is altijd vermengd met dit gevoel, dat er een prijs moet worden betaald."

25. OPWEKKING OM TE EVANGELISEREN.

ZENDING ONDER RUSSISCHE SOLDATEN

Richard Wurmbrand heeft in Roemenië zending bedreven onder de Russische soldaten. Hij verlangde vanaf de dag van z'n bekering om tegenover de Russen te getuigen. Hij is vóór z'n bekering een Godloochenaar geweest en wilde getuigen tegenover de Russen, die vanaf hun kinderjaren waren opgevoed in het atheïsme.

Hij sprak vloeiend Russisch tegen de soldaten. Hij hoefde echter zelf niet naar Rusland te gaan, want de Russische troepen kwamen vanaf 23 augustus 1944, tot een sterkte van 1 miljoen, Roemenië binnen. Richard geeft ons te kennen: "Het Evangelie te verkondigen aan de Russen is voor mij een hemel op aarde. Ik heb het Evangelie verkondigd aan mensen uit allerlei volkeren, maar nooit heb ik een volk het Evangelie zien indrinken als de Russen. Zij hebben zulke dorstige zielen."

In zijn boek "De ondergrondse kerk" lezen we in het voorwoord op blz.6-7 van Wurmbrand: "Hij sprak ook met grote aantallen Russische soldaten door de treinen binnen te gaan waarmee ze reisden, en hij benutte de lange reizen om hun het Woord Gods te brengen. Geholpen door bekeerlingen uit het Russische leger, die hij op deze wijze gewonnen had, kwam hij de Russische legerkampen binnen, waar hij zich als een gewone werkmans voordeed. Zo bracht hij het Woord Gods aan de Russische militairen, terwijl christen-soldaten op de uitkijk stonden." Wurmbrands zoon Mihai en andere kinderen onder de tien jaar gaven op straat of in een park bijbels en evangeliën aan de soldaten, die ze gretig aannamen. Richard vertelt ons dat hij "in die tijd dag en nacht 'jaagde' op Russen om ze voor Christus te winnen".

Hij schrijft ons in z'n boek "Christus in de communistische gevangenis": "We gebruikten geheime personen en gaven het Evangelie in het Russisch uit. In drie jaar tijds werden er meer dan 100.000 uitgedeeld in café's, bars, parken, stations - overal waar maar een Rus was te vinden - en vele werden van hand tot hand doorgegeven tot ze uit elkaar vielen. Hoewel een groot aantal van onze helpers uiteindelijk gearresteerd werd, heeft niemand me verraden." Er waren veel bekeerlingen - de Heere gaf een rijke oogst onder de Russische soldaten daar in Roemenië in deze jaren vanaf 1944.

ONDERDRUKTE BLIJDSCHAP

De Russische gelovigen hadden toen in hun eigen land al veel ellende moeten doormaken vanwege de Stalinistische geloofsvervolgingen. Over deze gelovigen onder de soldaten merkt Wurmbrand op: "Ik zou kunnen zeggen dat ze alle christelijke deugden bezaten, behalve die van de blijdschap. Die kenden ze alleen bij hun bekering. Maar dan verdween ze. Ik verwonderde mij daar erg over. Eens vroeg ik aan een baptist: "Hoe komt het dat u geen vreugde kent?" Hij antwoordde: "Hoe zou ik blij kunnen zijn als ik voor de dominee van mijn kerk verborgen moet houden dat ik een ernstig christen ben, dat ik een biddend leven leid, dat ik zielen tracht te winnen? De dominee van mijn kerk is een verklikker van de Geheime Politie. Bij ons wordt de één door de ander bespionneerd en het zijn de herders, die de kudde verraden. Heel diep in ons hart is er de vreugde des heils, maar die uitwendige blijdschap die u bezit - die kunnen wij niet meer hebben."

ZIELENWINNERS VOOR CHRISTUS

Wurmbrand heeft veel met de Russische soldaten gesproken over het geloof en hij leerde van hen het innerlijk leven van een Rus in het algemeen kennen. Hij verklaart ons: "De Russen zijn in godsdienstige zaken nooit oppervlakkig of ondiep. Hetzij dat ze tegen de godsdienst streden of dat zij ervóór waren en Christus zochten, altijd legden zij er heel hun ziel in. Daarom is in Rusland ieder christen tegelijk een zendeling, die er op uit is om zielen te winnen." De verdrukkingen door de communisten hebben een goede uitwerking gehad op de gelovigen. Wurmbrand schrijft erover: "Als je een bloem onder je voet stuk wrijft, beloont die je met zijn geur. En christenen, die door de communisten gemarteld, beloonden hen met liefde en brachten vele van hun beulen tot Christus. Wij van de ondergrondse kerk worden door een verlangen overheerst: de communisten het beste te geven dat we hebben - het heil, dat komt van onze Heere Jezus Christus." Over het algemeen mogen we stellen dat beproefde en gelouterde Russische gelovigen geen naamchristenen of tweeslachtige christenen zijn. Wurmbrand geeft in dit verband te kennen: "Daarvoor is de prijs, die de christenen moeten betalen, veel te hoog." Hij leert ons verder: "En dan is er nog iets dat we moeten onthouden, namelijk dat de vervolging altijd een beter soort christen heeft voortgebracht, een getuigend christen, één die zielen wint. De communistische vervolging heeft teruggeslagen en ernstige, toegewijde christenen opgeleverd, zoals in vrije landen zelden woren aangetroffen. Deze christenen kunnen niet begrijpen, hoe iemand een christen kan zijn en niet zou begeren ieder die hij ontmoet voor Christus te winnen." Dit moet voor ons duidelijke taal zijn!

Ik heb Wurmbrand tijdens een bijeenkomst in Middelburg zelf eens gehoord. Het trof mij dat hij ons (zo ongeveer in de volgende woorden) vroeg: "Ben je al 5 jaar op de weg, en ben je nog niet het middel van bekering voor een ander geweest? Kijk het dan maar eens na of het echt is bij je." We worden hierin getekend in onze geestelijke armoede en onze zondige nalatigheid. Richard Wurmbrand stelt onomwonden: "Wij moeten nooit ophouden als we eenmaal een ziel voor Christus hebben gewonnen. Want daarmee heeft men nog maar half werk gedaan. Iedere ziel, die voor Christus gewonnen is, moet zelf een zielenvanger worden."

VURIG OF LAUW?

Hij houdt ons verder voor (als hij het heeft over de periode van communistische geloofsvervolgingen): "In Rusland zijn geen lauwe christenen. Of men is christen met heel zijn hart, óf men is helemaal geen christen, want het kost heel wat om een discipel van Jezus te zijn. De christenen daar verspillen hun tijd en energie niet, als zovelen in het Westen, met het aanvallen van de leerstellingen van een andere christelijke religie of zelfs met het disputeren over hetgeen niemand weet. Zij leven uit de wezenlijke inhoud van de christelijke boodschap." Als we deze woorden eerlijk op ons laten inwerken, dan moeten ze toch wel hard aankomen - maar ze zijn wel waar! Het is weer een oproep tot bekering aan ons Westerse adres.

Is hier nog wel bloeiend christelijk leven, als we het vergelijken met de bloeitijden achter het IJzeren Gordijn van de Sovjet-staten en het Bamboegordijn van China? Wurmbrand kent het verschil en schrijft ons zo treffend: "Wie de geestelijke schoonheid van de ondergrondse kerk heeft leren kennen, kan geen voldoening meer vinden in de leegheid van sommige Westerse kerken. Ik lijd in het Westen meer dan dat ik in een communistische gevangenis heb geleden, omdat ik thans met eigen ogen de westerse beschaving zie sterven." Wurmbrand heeft wel vaak krachtige "zwart-wit"-uitspraken, maar we weten dan in ieder geval hoe scheef en krom de vork bij ons in de steel zit.

LIEFDE TOT HET BEHOUD VAN ZIELEN

In de tijd van "de eerste liefde", na onze eerste bekering, ervaren we geestelijke blijdschap in de Heere, terwijl we dan bezet zijn met een diep verlangen om Hem te dienen en van Hem en Zijn rijke genade te getuigen. Deze tijd zou wel altijd moeten blijven voortduren in ons leven! Wurmbrand verhaalt over zichzelf: "De eerste dagen na mijn bekering had ik het gevoel, dat ik niet zou kunnen voortleven. Als ik op straat liep, voelde ik een lichamelijke pijn om iedere man of vrouw die voorbij kwam. Het was als een messteek in mijn hart, wanneer ik mij afvroeg of hij of zij wel bekeerd zou zijn. Als een lid van de gemeente had gezondigd, kon ik urenlang wenen. Het verlangen naar het behoud van alle zielen is in mijn hart gebleven en de communisten zijn daar niet van buitengesloten." O, mochten wij maar iets, of liever gezegd maar veel, van deze liefde tot het behoud van zielen in ons hart bezitten! Laten we er de Heere maar veel om bidden. Als we de liefde van Christus hebben ervaren, dan moet toch de liefde van Christus tot het behoud van zielen ons drijven?!

EEN EVANGELISERENDE GEMEENTE

Zijn onze gemeenten evangeliserende gemeenten? De bekende Canadese prediker Oswald Smith adviseert in zijn boek "De man die door God gebruikt wordt" mensen die zich bij een christelijke gemeente willen aansluiten:

"Ik spoor u niet aan om lid te worden van een kerk, maar om u aan te sluiten bij een zielenwinnende zendingsgemeente." Hij geeft ook te kennen: "Als u naar een dode, vormelijke kerk gaat, zult u bevriezen. Als u naar een kerk met moderne theologie gaat, zult u verhongeren." Volgens hem kan men beter gaan naar een gemeente "waar men wordt uitgenodigd om tot bekering te komen en waar zielen worden gered". Hij spoort deze mensen aan om "op zoek te gaan naar zo'n gemeente waar ze een brandend hart hebben voor zielen". Zijn we lid van zo'n gemeente? Kunnen we zo'n gemeente worden? Het zou op z'n minst zo moeten zijn dat we ons met zulke vragen bezig houden. Als dit niet zo is, dan is er weinig hoop op een verandering ten goede.

MIDDELEN OM TE GEBRUIKEN

We moeten natuurlijk wel bedenken dat het niet onze activiteiten zijn die iets positiefs teweeg kunnen brengen. Alleen de Heere kan werkelijke verandering geven! maar we moeten ons wel in de weg stellen die Hij ons voorstelt. Hij heeft ons middelen gegeven om te gebruiken. Hij maakt Zelf ook gebruik van Zijn gegeven middelen. Hij heeft deze middelen gegeven om Zijn doel te bereiken. Het zijn dus middelen tot Zijn doel.

Hij geeft talenten met het doel om door mensen te worden gebruikt. Gebruiken ze die, dan belooft Hij zegen; want aan de middelen heeft Hij ook beloften verbonden. Er staat bijvoorbeeld geschreven in Matth.7:7: "Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt en u zal opgedaan worden." Als we dus bidden, kloppen en zoeken vallen we onder de beloften.

Zo zien we in de gelijkenis van de talenten in Matth.25 dat de heer hun zijn goederen overgaf, met daarbij "bruikbare" talenten (vs.14-15). Als al de dienstknechten die talenten goed hadden gebruikt, zouden ze ingaan in de vreugde van die heer.

Er wordt niet gesproken van een dienstknecht die geen talenten had ontvangen om mee te werken. Zo ontvangen alle hoorders van het Woord van de Heere God talenten (middelen) om mee te werken; en doen ze het, dan vallen ze onder de beloften en mogen ze door Gods genade ingaan in Zijn hemelse vreugde. Als dit waar is, dan blijken ongeloof, luiheid, zelfzucht en harde gedachten tegenover de Heere de oorzaken van de eeuwige ondergang te zijn - zo was het in ieder geval bij de boze en luie dienstknecht (zie de verzen 24-30).

ONZE DANKBARE PLICHT!

Hoe behoren de gelovigen zich toch te stellen in Gods weg! Wij zijn ook aan de middelen (die God wil zegenen) gebonden. Wij hebben onze dankbare plicht tegenover onze Zaligmaker. De liefde van God tot ons verplicht ons toch zeker wel om Zijn gegeven opdracht uit te voeren? We mogen hierbij biddend Zijn hulp en kracht verwachten.

De bekende prediker C.H.Spurgeon mocht evangeliserend leven en werken en Gods opwekkende kracht beleven en zien. In Psalm 92:5 lezen we onder meer: "Want Gij hebt mij verblijd, Heere! met Uwe daden." In zijn dagboek "Voor iedere morgen" (blz.227) houdt Spurgeon ons onder meer voor bij dit tekstgedeelte:

"Christen, indien u alzo verlost bent, wees in uw vreugde ook dankbaar en teer. Hecht u aan het kruis vast, dat uw zonde wegnam; dien Hem, Die u gediend heeft. "Ik bid u dan door de ontfermingen van God, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige, Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst (Rom.12:1)." Laat uw ijver niet vervliegen in een kleine opwelling van een vrolijk lied. Toon uw liefde door duidelijke tekenen. Heb de broeders lief van Hem, die u heeft liefgehad. Is er een Mefiboseth hier of elders, die lam of kreupel is, help hem om Jonathans wil. Is daar een arme, beproefde gelovige, ween met hem, en draag zijn kruis om Diens wil, Die voor u weende en uw zonden droeg. Daar u om Christus' wil uit vrije genade vergeving hebt ontvangen, ga heen en deel anderen de blijde tijding van de vergevende genade mee. Wees niet met deze onuitsprekelijke zegening voor u zelf alleen tevreden, maar verkondig alom de geschiedenis van het kruis. Heilige vreugde en heilige vrijmoedigheid zullen een goed prediker van u maken, en de ganse wereld zal voor u een kansel zijn om in te prediken. Blijmoedige heiligheid is de krachtigste prediking; doch de Heere moet u deze schenken. Smeek deze (en iedere) morgen daarom,

voordat u de wereld ingaat. Wanneer wij ons in de daden van de Heere verblijden, behoeven wij niet te vrezen t e blij te zullen zijn."

KORTE SAMENVATTING **(VOOR OP HET KAFT)**

Binnen het kader van het thema "evangelisatie en opwekking" wordt in dit boek de aangrijpende (ontstaans)geschiedenis verhaald van de stundisten, baptisten en evangelie-christenen in Rusland.

Er zijn grote wonderen gebeurd in dit land!

We zien bijvoorbeeld Gods krachtig handelen, als er in 15 jaar tijds 240.000 mensen worden gedoopt - en dat terwijl er na de Stalinistische vervolgingen nog maar zo'n 300.000 baptisten en evangelie-christenen waren overgebleven.

De enorme, verbazingwekkende evangelisatiedrang van deze gelovigen en hun zoeken naar wegen en middelen om Gods Woord door te geven, vragen onze navolging.

Naar aanleiding van de opwekkende voorbeelden worden dan ook steeds weer praktische evangelisatielessen en persoonlijke aansporingen gegeven. Het boek is bedoeld om het (persoonlijk) evangelisatiewerk te stimuleren. Daarbij wordt ons getoond hoe de Heere God bekeringen en opwekkingen werkt, en ook hoe Hij Zijn werk in de vervolgingen heeft gelouterd en bewaard.

We zien in dit boek verder Gods wonderlijk handelen in het bewogen geschiedenisverhaal van de Rusland-Duitsers.

We hopen dat dit werk een middel mag zijn voor een persoonlijke opwekking en dat we hierdoor nog meer biddend mogen uitzien naar Gods overvloedige zegen. De Heere is machtig om ook bij ons in het Westen een opwekking te geven!

EVANGELISATIE EN OPWEKKING IN RUSLAND

DOOR

J.A. BAAIJENS

KAPELLE - 1994

BRONVERMELDING EN LITERATUUR

1. Dr. S.D.van Veen, Het stundisme, Baarn 1908.
2. Dr. J.A.Hebly, Protestanten in Rusland,
de honderdjarige weg van strijd en lijden, Kampen 1973.
3. Dr. S.D.van Veen, Eene eeuw van worsteling, Groningen 1904.
4. Dr. L. Praamsma, De kerk van alle tijden,
deel 3+4, Franeker 1980+1981.
5. The Mennonite Encyclopedia, Editors:
Harold S.Bender, Dr.theol., C.Henry Smith, Ph.D., e.a.,
Hillsboro en Newton, Kansas en Scottdale, Pennsylvania.
6. Walter Sawatsky, Soviet Evangelicals since World War II,
Kitchener, Ontario
en Scottdale, Pennsylvania, 1981.
7. Prof.dr. G.Kuypers, Rusland, in de christelijke encyclopedie,
Kampen 1960.
8. Ds. A.B.W.M.Kok, stundisten, in de christelijke encyclopedie,
Kampen 1961.
9. Ds. T.B.van Houten, Tolstoj, in de christelijke encyclopedie,
Kampen 1961.

10. A.Klein Haneveld, George Müller, in de christelijke encyclopedie, Kampen 1960.
11. Ds. D.G.Molenaar, De doop met de Heilige Geest, Kampen 1963.
12. Dr. D.Martyn Lloyd-Jones, Toon mij nu Uw heerlijkheid! Leiden 1992.
13. Nikolaj Petrovitsj Chrapov, Het geluk van het verloren leven, Houten 1984.
14. N.I.Saloff-Astakhoff, Judith, Het verhaal van een joodse martelares in Rusland, Groede 1985.
15. Ruth Hunt, Oostenwind, Het verhaal van Maria Zeitner Linke, Laren z.j.
16. B.A.Ramsbottom, Christmas Evans, De Bunyan van Wales, Utrecht 1990.
17. Dr. K.J.Kraan, Stalin, in de christelijke encyclopedie, Kampen 1961.
18. Georgi Vins, Drie generaties vervolging, Hoornaar 1975.
19. Sidney Heitman, The Soviet Germans in the USSR Today, Berichte des Bundesinstituts für ostwissenschaftliche und internationale studien, 1980.
20. Johann Jundt, Opdat wij zouden leven, Het verhaal van een Rusland-Duitser, st. "De ondergrondse kerk", z.j.
21. Jakob Esau, in het boek "In de Schuilplaats van de Allerhoogste", Groede z.j.
22. Ds. Richard Wurmbrand, De ondergrondse kerk, Gemarteld om Christus' wil, Utrecht z.j.
23. Ds. Richard Wurmbrand, Christus in de communistische gevangenissen, Utrecht 1970.
24. Oswald Smith, De man die door God gebruikt wordt, Wessem z.j.
25. C.H.Spurgeon, Voor iedere morgen (dagboek), Goudriaan 1978.